Poštnina plačana v gotovini

Leto IX, št. 10

Ljubljana, četrtek 12. januarja 1928

Cena 2 Din

Izhaja ob 4. zjutraj.

Stane mesečno Din 25·—; za inozemstvo Din 40·— neobvezno.

Oglasi po tarifu.

Uredništvo: Ljubljana, Knaflova ulica štev. 5/I. Telefon št. 2072 in 2804, ponoči tudi št. 2034.

Rokopisi se ne vračajo.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravništvo: Ljubljana, Prešernova ulica št. 54. — Telefon št. 2036.

Inseratni oddelek: Ljubljana, Prešernova ulica št. 4. — Telefon št. 2492

Podružnici: Maribor, Aleksandrova št. 13 — Celje, Aleksandrova cesta

Račun pri poštnem ček. zavodu: Ljubljana št. 11.842 - Praha číslo 78.180 Wien, Nr. 105.241.

Ljubljana, 11. januarja.

V Rusiji se zaključuje epilog k notranji borbi v boljševiški stranki. Zmagovita večina, ki je na XV. strankinem kongresu dosegla potrditev vseh svojih predlogov, naperjenih zoper opozicijo, je prešla na zadnji udarec zoper premagane nasprotnike.

Kongres je izključil iz stranke vse vplivnejše voditelje opozicije, potem ko je proglasil za sovražnike komunističnega režima vse, ki soglašajo z opozicijonalnim stremljenjem, vse, ki se ne strinjajo z oficijelnim pojmovanjem komunističnega programa in njega sedanjim izvajanjem. Kot izključeni so opozicijonalci prišli v zelo težaven gmotni položaj, ker so izgubile vse funkcije v stranki, hkrati vsakršno možnost udejstvovanja v področju strankinih institucij. Kaj to pomeni za profesijonalne politike v natančno centralizirani sovjetski državi, kjer je te vrste eksistenca dobesedno državnostrankarski monopol, si ni težko predstavljati.

Prišel je še hujši udarec. Sovjetska vlada je izgnala iz Moskve vse količkaj vplivne opozicijonalne člane in jih razposlala po najraznovrstnih provincah v internacijo ali konfinacijo. Nekateri morajo na daljni sever, celo k Belemu morju, drugi morajo v Sibirijo, tretji v Turkestan, četrti celo v vzhodno Sibirijo. Trockij mora v Astrahan na Kaspiškem morju. Težko si je misliti, da bi mogel kdo od njih še vplivati na razvoj dogodkov v Moskvi.

Nikogar ni mogla presenetiti usoda premagane opozicije. Stalin, ki je duša vlade in strankine večine, ni mož, o katerem bi se moglo misliti, da bo poznal kakršnokoli sentimentalnost v obravnavanju opozicije. Prevečkrat je bil že pred strankinim forumom spor z opozicijo, prevelikokrat je že večina manjšino prisilila k kapitulaciji, ne da bi jo opozicija vzela resno in se pomirila z dejanskim stanjem. Zato je bilo jasno, da večina svoje zmage to pot ne bo pustila neizrabljene; preveč so se že poostrili odnošaji med obema taboroma. Opozicija si je že iskala zaveznikov in pomočnikov izven komunističnih vrst, kar je Stalinova večina seveda spretno izrabila. Borba je prehajala že v zelo ostre oblike in da je faktično opozicija razpolagala z večjo efektivno silo, se ne bi omejila samo na poulične demonstracije in silno ostre besedne napade na vlado, marveč bi brez dvoma skušala tudi s silo pripomoči svojim idejam do zmage. Spričo tega si ni mogel nihče delati iluzij o tem, da bo morala opozicija drago plačati svoj poraz.

Ta zaključek se sedaj izvršuje. Da je vlada razgnala tako brezobzirno opozicijski kader, znači, da njene moči ipak ne podcenjuje. Brez dvoma računa z možnostjo, da bi opozicija nadaljevala svojo borbo s podrobno propagando med delavstvom in povzročila še marsikako nepriliko večini, oziroma vladi. Zato ji je temeljito onemogočila take namere in jo razgnala na vse štiri vetrove. Vidi se, da se napram političnim nasprotnikom poslužuje istih metod, kakor nekdaj carska vlada, ki je bila Sibirija najpriklad nejše sredstvo v boju zoper liberalne in socijalistične faktorje.

Opozicija je s tem uničena popolnoma. Ona mala peščica pristašev, ki jih je pridobila med organiziranim delavstvom, ne pomeni nič, ako nima energičnega vodstva ob strani. Voditelji pa bodo ločeni tako temeljito, da jim nadaljnje skupno delo prav gotovo ne bo mogoče; k temu bo policijsko nadzorstvo, ki je v sovjetski Rusiji prav tako mojstrsko organizirano kakor v reakcijonarnih carskih časih, gotovo v izdatni meri pripomoglo.

Na preobrat, ki bi jim zopet omogočil aktivno politično delo in udejstvovanje v državni centrali, pač razgnani opozicijonalci še dolgo ne bodo mogli upati. Tudi oni, ki so se javno spokorili in poprosili za zopetni sprejem v stranko, ne bodo imeli lahke usode. Zakaj večina jim ne zaupa, a ker jih prav nič nujno ne potrebuje, je pričakovati, da se bo priznanje njihove spokorjenosti kolikor mogoče dolgo zavlačevalo. In končno, vplivnih mest ne bodo dobili tako kmalu.

Šele ako bi vladi šlo skrajno slabo, ako bi hude vnanje ali notranje težave, morda lakota ali druge katastrofalne težave, vojna nevarnost ali kaj sličnega v silni meri podžgalo nezadovoljstvo v državi, bi se javno mnenje, če se sme za Rusijo danes vpotrebljavati ta izraz, obrnilo od sedanjih zmagovitih mogočnikov k pregnanim opozicijonalcem. Šele tedaj bi zopet prišla njihova ura.

Toda do tega momenta je očividno še zelo daleč. Dandanašnji režim je trden, vladi se ni bati nikakih presenečenj, opozicija je izgubila igro definitivno. Kadar bi mogla prihajati zopet v poštev, bi ne bila več boljševiška era v današnjem pomenu, marveč veliki prelom, nova, drugačna faza v zgodovini sovjetske Rusije. Taki časi pa so še za gorami.

Ideja koncentracije zopet v ospredju

Važna posvetovanja vodilnih politikov v Beogradu

Šefi opozicije pri predsedniku Narodne skupščine. — Večina demokratov in velik del radikalov zahteva koncentracijsko vlado. — Napeto pričakovanje demokratskega kongresa. — Sestanek gg. Pribičevića in Davidovića

Beograd, 11. januarja, p. Poslanec dr. **Žerjav** v imenu KDK in poslanca Joca Jovanović v imenu zemljoradnikov sta posetila predsednika Narodne skupščine dr. Perića in zahtevala od njega, naj sporoči zunanjemu ministru dr. Marinkoviću zahtevo opozicije, da poda v plenumu Narodne skupščine pojasnilo o aferi tihotapljenja orožja na Madžarsko. Razen tega sta dr. Perića opozorila, da se bo 21., 22. in 23. t. m. vršila v Zagrebu manifestacija KDK, zaradi česar bi bilo po parlamentarnih običajih umestno, da se za te dni ne skličejo seje Narodne skupščine. Predsednik dr. Perić je obljubil, da bo posetil zunanjega ministra in ga obvestil o zahtevi opozicije. Kar se tiče sej Narodne skupščine, je izjavil, da še ni določeno, kdaj bodo sklicane, da pa bo posetil predsednika vlade g. Vukičevića in se o tem z njim dogovoril, pri čemer bo upošteval želje KDK.

Politični položaj, o katerem trdijo člani vlade, da je popolnoma siguren, postaja zopet moten, ker so prodrle v javnost vesti, da **večina članov demokratske stranke in velik del članov radikalnega kluba smatra kot absolutno potrebno, da pride do koncentracijske vlade. Kot odločilne važnosti v tem oziru se smatra demokratski kongres, ki bo zboroval 15. in 16. t. m.** in na katerem bo kljub vsem pomirljivim glasovom gotovo sproženo vprašanje zaupnice sedanji vladi.

V zvezi s tem se je danes opazil **daljši sestanek Svetozarja Pribićevića in Ljube Davidovića ter cele vrste prvakov demokratske stranke in Kmečko-demokratske koalicije.** Jutri dopoldne se bo vršila seja glavnega odbora demokratske stranke, zaradi česar bo odpadla tudi dopoldanska seja finančnega odbora. Finančni odbor bo nadaljeval razprave šele popoldne, ko pride na vrsto proračun prometnega ministrstva.

V vrstah KDK se vrše velike priprave za zagrebško manifestacijo, ki bo eden največjih političnih dogodkov tega leta.

Beograd, 11. januarja, p. Tudi danes je bil predsednik vlade Velja Vukičević dalje časa na dvoru.

Novi vladni davčni predlogi

Uvedba progresivnega davka za vse panoge

Vlada je včeraj predložila davčnemu odboru svoje predloge o davčnih stopnjah in novem davku na nameščence in delavce

Beograd, 11. januarja i. Danes je vlada predložila davčnemu odboru svoj predlog glede davčnih stopenj. Davčnih oblik bo šest: **zemljarina, davek na zgradbe (kučarina), davek na podjetja, obrt in samostojne poklice (tečevina), davek na rente, davek na dobiček podjetij obvezanih k javnemu polaganju računov (društveni davek) in davek na dohodke iz nesamostojnih del in poklicev (nameščenski davek).** Vlada predlaga, naj novi zakon stopi v veljavo s 1. januarjem 1929., uslužbenski davek pa ministrski svet lahko uvede že prej.

Zemljarina

znaša 12% katastralnega čistega dohodka. K temu se prišteje dopolnilni (progresivni) davek od vsote skupnega katastralnega čistega dohodka vsakega davku podvrženega zemljišča istega obveznika na področju prvoinstančne davčne oblasti, in sicer od prvih započetih ali polnih 500 Din 2%, od nadaljnih započetih ali polnih 750 Din 4%, do 1000 Din 6%, do 1250 Din 8% do 1500 Din 10%, do 2000 Din 12%, do 3000 Din 14%, in preko 10.000 Din 16%. Na ta dopolnilni davek ni podvržen samoupravnim dokladam Katastralni čisti dohodek bo izračunala na podlagi dosedanjega katastra posebna komisija na temelju cen med 1. julijem 1925 in 30. junijem 1926.

Davek na zgradbe

znaša 12%, dopolnilni davek pa od prvih začetih ali polnih 5000 Din skupnega čistega dohodka zgradb istega obveznika na področju prvoinstančne davčne oblasti 4%, od naslednjih započetih ali polnih 5000 Din 6%, od nadalnih 5000 Din 8%, od nadalnih 10.000 Din 10%, od nadalnih 100.000 Din 12%, od nadalnih 10.000 Din 14% in na vsako vsoto preko 45.000 Din 16%. Ostane določba, da se za vzdrževanje odbije od brutto najemnine v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani 20%, v drugih mestih in trgih 25% v vaseh 30%. **Kučarine oproščene hiše plačajo 3%.**

Tečevina ali obrtni davek

znaša za prvo skupino, v katero spadajo skoro vsa trgovska in obrtna podjetja, 10 odstotkov, za drugo skupino (odvetniki, zdravniki, trgovski potniki, obrtniki z več kot štirimi pomočniki) 8 %, za tretjo skupino (duševni delavci rokodelci, akordanti) 6 %. K temu se prišteje dopolnilni davek, ki znaša od čistega dohoda do 5.000 Din 3 %, od 5.000 do 10.000 3.5 %, od 10 do 20.000 Din 4 %, od 20 do 50.000 Din 5 %, nad 50.000 Din pa 6 %.

Rentnina

od hranilnih vlog, denarnih zavodov, hranilnic in zadrug znaša 8 %. Za druge obresti 10 %. Na rentnino niso dopuščene nobene doklade.

Društveni davek

znaša za obče koristne zadruge 10 %, za industrijska, rudarska podjetja in ostale zadruge 11 %, za ostala podjetja 12 %. K temu se prišteje še dopolnilni davek, ki znaša 2 %, ako rentabilnost ne prekorači 6 % vloženega kapitala 3 % če ne prekorači 8 % itd. vedno za 1 % več, če rentabilnost prekorači nadaljnja dva odstotka vloženega kapitala. Pri podjetjih, ki nimajo vložene glavnice, se smatra, da je rentabilnost 10 %.

Davek na plače

Na novo se predlagajo določbe o **skupnem uslužbenskem davku na plače, dodatke,** honorarje, pokojnino podpore in vse vrste drugih prejemkov javnih in privatnih nameščencev in delavcev. Oproščeni so le kmetijski delavci. Eksistenčni minimum znaša 400 Din mesečno ali 100 Din tedensko ali 16 Din dnevno in za vsako zakonsko dete do 18 leta po 100 Din mesečno ali **25 Din tedensko ali 4 Din dnevno. Razen** tega se od odmere uslužbenskega davka, ako dohodek ne prekorači 4.000 Din na mesec, odbija mesečno 400 Din iz naslova eksistenčnega minima obveznika, za vsako dete po 100 Din mesečno. Če pa dohodek znaša nad 4.000 Din mesečno, se odbija le polovica navedenega zneska. Ako znaša dohodek preko 6.000 Din mesečno, se ne dovoljuje noben odbitek.

Zakon predvideva dve razpredelnici, kako se izračuna višina davka: za tedensko mezdo in mesečno plačo. Davek znaša na primer pri tedenskem dohodku do 48 Din — 1 Din, od 49 do 72 Din — 1.5 Din, od 73 do 96 Din 2 Din in naraste tako, da znaša pri tedenski mezdi 200 Din 5.5 Din, pri 300 Din 10.5 Din, pri 400 Din 14 Din, pri 600 Din 25 Din, pri 700 Din 34.5 Din, pri 800 Din 42.5 Din itd.

Pri mesečnih dohodkih do 200 Din znaša davek 4 Din, pri 300 Din 6 Din, ári 400 Din 9 Din, pri 500 Din 11 Din, pri 600 Din 14 Din, od 601 do 700 Din 17 Din, od 701 do 800 Din 20 Din, od 801 do 900 Din 23 Din, od 901 do 1000 Din 27 Din in tako raste, da n. pr. znaša pri 2.000 Din 74 Din, pri 3000 Din 141 Din, pri 4.000 Din 228 Din, pri 6000 Din 514 Din in tako dalje preko 10.500 Din pa 9 %. **Samoupravne doklade niso dopuščene.**

Vsak uslužbenec bo imel davčno knjižico, ki jo bodo izdale občine. Pri vsakem izplačilu bo moral delodajalec odbiti davek. Ta davek se bo lahko plačeval z davčnimi znamkami Revizijo bo vršila fin. kontrola.

Davčni odbori

Vlada je predložila tudi določbe glede davčnih odborov. Predsednika in polovico članov imenuje davčna oblast, drugo polovico članov pa občinski odbor, kjer pa je sedež trgovske ali obrtne zbornice, pa ta zbornica. Če davčni odbor svojih poslov pravočasno ne izvrši, jih izvrši davčna oblast sama. Druga inštanca nad davčnim odborom je reklamacijski odbor. Kazni izreka finančno sodišče, ki ga tvorijo šef drugoinštančne davčne oblasti kot predsednik in dva davčna uradnika.

Beograd, 11. jan. p. Seja davčnega odbora je napovedana za petek 13. t. m. ob 3. popoldne.

Kmečko-demokratska koalicija za Hercegovce

Zagreb, 11. januarja, n. Danes je Stjepan Radić poslal vsem organizacijam HSS poziv, v katerem jih poziva, naj do konca tega meseca zbero kolikor mogoče žita, koruze in drugih živil za stradajoče prebivalstvo v Hercegovini. HSS in vsa Kmečko-demokratska koalicija bosta poskrbela za prevoz tega žita v Hercegovino.

Ljubljana izgubi orijentekspres

Beograd, 11. jan. p. Prometno ministrstvo je dobilo obvestilo, da je bilo te dni v Bruslju na mednarodni konferenci za določitev železniškega voznega reda določeno, da bo vozil *orientekspres v bodoče v smeri Subotica, Beograd, Carigrad oz. Atene in ne več skozi Ljubljano in Zagreb.*

Jugoslovenska velebanka na Dunaju

Dunaj, 11. jan. s. Kakor se izve, bo imela nova jugoslovenska velebanka pod imenom «Splošni jugoslovenski bančni zavod d. d.» osnovno glavnico 100 milijonov in rezerve 25 milijonov dinarjev.

Sestanek med gg. Pribičevićem in Davidovićem

Zahteva po pojasnilu zunanjega ministra o tihotapstvu orožja na Madžarsko. — Neresnične vesti o pogajanjih Kmečko-demokratske koalicije z radikali

Beograd, 11. januarja, r. Danes dopoldne je g. Svetozar Pribićević posetil g. Ljubo Davidovića. Razgovor je trajal od 11. do pol 13. Po sestanku je g. Pribićević izjavil novinarjem, da je z g. Davidovićem konferiral o zadevah, ki novinarjev ne morejo zanimati. Dostavil je, da je g. Davidoviću obrazložil željo Kmečko-demokratske koalicije, da zunanji minister poda poročilo o aferi s tihotapljenjem orožja na Madžarsko. G. Pribićević je zaprosil gospoda Davidovića, da se tudi on zainteresira in zavzame za to stvar.

Povodom vesti, ki jo prinaša današnja «Politika» (in smo jo zabeležili tudi v «Jutru»), da želijo radikali pritegniti v vlado samostojne demokrate in radićevce, toda brez g. Stjepana Radića, ter da se v tem pravcu že vodijo nekaka pogajanja, je g. Pribićević izjavil vašemu dopisniku:

«Doslej se niso vodila nikaka pogajanja z radikali niti s strani Kmečko-demokratske koalicije, niti s strani SDS ali HSS. Ako bi eventualno prišlo do kakih pogajanj, mi nikakor ne bi mogli pristati, da bi se g. Stjepan Radić izključeval iz kombinacije. Izključevanje g. Radića bi značilo izključenje vsakih pogajanj. Vsekakor pa naglašam, da se ne vodijo nikaka pogajanja.»

Zagreb, 11. januarja, n. Stjepan Radić je izdal danes demanti vesti beograjskih «Novosti», ki so poročale, da vstopi HSS v Vukičevićevo vlado in da je na to pristal tudi že g. Stjepan Radić. Stjepan Radić izjavlja, da je ta vest popolnoma izmišljena in samo ponoven dokaz, da gospodje, ki so jo spravili v svet, nimajo nobenih skrupulov in sramu.

Dvojna mera pri gradbi cest

Razprava o proračunu gradbenega ministrstva

Živahna seja finančnega odbora. — Minister za javna dela sam priznava nesposobnost državne uprave. — Ogromna večina kreditov je namenjena samo za Srbijo

Beograd, 11. januarja r. Plenum finančnega odbora je danes razpravljal o proračunu ministrstva za javne zgradbe. Po sprejetju zapisnika je

minister za javna dela dr. Ilija Šumenković

podal obširen ekspoze. V njem predvsem ugotavlja, da je novi proračun ministrstva za javne zgradbe znižan za 10 % zaradi splošne gospodarske krize. Večja redukcija ni mogoča, ker mora ministrstvo za javne zgradbe izvršiti mnoga javna dela, pri katerih bo zaposleno prebivalstvo pasivnih krajev. Obširno je minister govoril o redukcijah in ugotovil, da so osebni izdatki lani znašali 86, letos pa samo 69 milijonov dinarjev.

Nato je minister povdarjal, da veliko število sposobnih inženjerjev odhaja iz državne službe v privatno službo. Samo tekom minulega leta je zapustilo državno službo 411 inženjerjev, zaradi česar je delo ministrstva za javne zgradbe znatno otežkočeno. Beg iz državne službe je pojmljiv spričo dejstva, da plače inženjerjev jedva dosegajo polovico plače šoferjev v ministrstvu za javna dela.

Nato je minister pledíral za decentralizacijo poslov svojega ministrstva. Delovanje ministrstva je znatno otežkočeno tudi z zakonom o državnem računovodstvu.

Govoreč o cestah je minister ugotovil, **da imamo 30.000 km državnih cest. Od tega jih namerava obdržati v državni upravi samo 9.500, ostale pa namerava prepustiti samoupravam.** Državne bodo ceste ki vežejo prestolico z oblastnimi središči, ter ceste, ki vežejo važnejša mesta, in končno strategične ceste **Novih cest v doglednem času ne bo mogoče graditi, marveč se bo treba pač samo omejiti na vzdrževanje dosedanjih, saj stane zgraditev enega samega kilometra 1 milijon dinarjev.**

V nadaljnjem govoru je minister razpravljal o zgradbi nove Narodne skupščine. Fundamenti za to palačo so bili položeni že leta 1907.

Med opozicijo je ta ugotovitev povzročila burno veselost. Padali so vzkliki: »Treba je proslaviti 20letnico!« — »Ker se uklinja parlamentarizem, naj se ta palača določi za Pantheon!« — »Krasen primer dobre administracije!«

Končno je minister izjavil, da je za popolno dograditev novega parlamenta potrebnih še najmanj 60 milijonov Din.

V debati je prvi povzel besedo zemljoradnik **Dimitrije Vujić,** za njim pa radićevec inž. Košutić, nakar je bila dopoldanska seja zaključena. Prvi govornik na popoldanski seji je bil

posl. Pavle Radić

ki je ugotovil, da je tudi proračun ministrstva za javna dela fiktiven, kakor so fiktivni proračuni vseh ostalih ministrstev. Redukcija izdatkov se je izvršila šablonsko in brez sistema. Srbijanskim pokrajinam se na škodo prečanskim dovoljujejo nesorazmeroma visoki krediti. Užička oblast ima n. pr. iz državnih sredstev dobro urejena celo vaška pota v prečanskih krajih pa propadajo prej dobro urejene glavne ceste. Neprestano se odlaga poprava cest, ki jo je enkrat treba že izvršiti. Minister za javna dela se zanaša samo na inozemsko posojilo Sedanja vlada pa se je s svojim delom popolnoma diskreditirala v inozemstvu in ni verjetno, da bi ji kdo hotel dati le pet par posojila. Nad delom vlade se zgražajo tudi pošteni Srbijanci. Prečani plačujejo že devet let strahovite davke, dali so 4 krone za en dinar, veliko svojega imetja državi, položaj pa postaja od dne do dne slabši

Posl. Juraj Demetrović

v svojem govoru uvodoma ugotavlja, da je minister sam priznal, da omejuje svoje delo le na vzdrževanje že obstoječih cest. V istI sapi za zatrjuje minister tudi, da znaša minimum za vzdrževanje enega kilometra ceste 14.000 Din, kar da za celo državo 186 milijonov dinarjev. V svoj proračun pa je minister postavil le 97 milijonov, torej približno za 50 odst. manj, kakor znaša po njegovem lastnem računu faktična potreba.

Govornik zahteva, naj se predloži zakon o cestah, da se bo vedelo, kaj spada pod državno upravo in kaj pod samoupravne korporacije. Tudi v tem pogledu vlada velika neenakopravnost. Danes imamo 12.680 km državnih cest, nedržavnih pa 26.531 km. Na zagrebško direkcijo odpade od tega 1105 km državnih in 6290 km nedržavnih cest, na kruševačko direkcijo, pod katero spada večji del Srbije pa odpade 2971 km državnih cest in 4649 km nedržavnih. Še bolj kričeče je razmerje v Sloveniji, kjer pride na 1510 km nedržavnih samo 666 km državnih cest.

Minister za javna dela je prenesel pri tem 4813 km državnih cest na oblastne samouprave. Toda istočasno je v državnem proračunu določen kredit, s katerim naj bi država še dalje gradila in vzdrževala v Srbiji nekatere ceste, ki so jih prevzele oblasti. To favoriziranje Srbije se kaže sploh v celem proračunu. *Za zgradbo državnih cest je določenih 66 milijonov Din, od česar odpade na Dalmacijo 500.000 Din, na Slovenijo 1 milijon Din, na Hrvatsko in Slavonijo 1,595.000 Din, na Vojvodino ničesar, na Bosno in Hercegovino pa 4 milijone dinarjev. Tako ostane samo za Srbijo in Črno goro celih 59.300.000 Din.* (Poslanec Andrija Radović: Od tega dobi Črna gora samo 4 milijone!) *Potem takem odpade od 65 milijonov samo na Srbijo 55 milijonov dinarjev, vse ostale pokrajine pa dobe le 10 milijonov dinarjev.* Poslanec Demetrović je naglašal, da se je lani to ministrstvo imenovalo «užiško ministrstvo», letos pa je še huše in bi se *moralo imenovati separatistično ministrstvo, ker izvaja sistem favoriziranja srbijanskih krajev na še hujši način.*

Govor poslanca Demetrovića je bil podprt s stvarnimi argumenti in številkami in je napravil najgloblji vtis na vse člane finančnega odbora. Nato sta govorila poslanec dr. *Šutej* (HSS) in radikal Sima *Račić,* ki je vzbudil mnogo veselosti, ko je brez uspeha skušal zagovarjati vlado.

S tem je bila zaključena debata, nakar je dobil zaključno besedo

minister za javna dela,

ki je priznal, da se je dejansko mnogo grešilo. **Mnogo milijonov je bilo vrženih proč, ker se začeta dela niso izvršila, pri čemer je propadlo zlasti mnogo materijala.** Minister priznava, da je bil **stari proračun nerealen in da ni bil izkoriščen,** ker mnogo kreditov ni bilo otvorjenih. (Posl. Košutić: Zakaj niso bili otvorjeni?) **Zato ker je bil proračun pač nerealen. Jaz nisem dobil ničesar od tega, kar je bilo napisano.** (Opozicija protestira, da se ne izvršujejo krediti ki so določeni za prečanske kraje. Poslanec Pribičević: **Proračun je izdelal g. Sernec,** ki je kriv, da prečanski kraji niso ničesar dobili). Minister je dalje naglašal, da so sredstva majhna in da ni na razpolago dovolj kreditov. Z javnimi deli se bo pomagalo pred vsem krajem, kjer vlada lakota. (Klici iz opozicije: Že tri mesece poslušamo take obljube, narod pa umira od lakote!)

Minister dr. Šumenković je zaključil svoj govor s prošnjo, naj se njegov proračun odobri.

Nato je vladna večina sprejela proračun ministrstva za javna dela. Prihodnja seja finančnega odbora bo jutri ob 3. popoldne. Na vrsti je proračun ministrstva za promet. Jutri dopoldne finančni odbor ne bo imel seje, ker se bo vršila seja glavnega odbora demokratske stranke.

«Oj Slovani, kje so naše meje. .»

Gorica, 11. januarja o. Pred tukajšnjim kazenskim sodiščem se je danes zagovarjalo devet Slovencev iz Ozeljana in Šempasa v gornji Vipavski dolini. Pritožili so se namreč proti razsodbi ajdovskega pretorja, ki je obsodil vsakega izmed njih na mesec dni zapora, češ da so v neki gostilni prepevali: «Oj Slovani, kje so naše meje?» Ovadbo je vložil orožniški brigadir na podlagi informacije nekega svojega vaškega zaupnika, čigar imena pa ni hotel izdati. Ravno na to okolnost sta se danes opirala odvetnika, ki sta branila obtožbo pred sodniki. Sodišče je razveljavilo razsodbo ajdovskega pretorja in določilo, da se mora razprava obnoviti.

Nov poraz vlade glede sodniških plač

Sekcija zakonodajnega odbora je vladni predlog popolnoma predrugačila in sklenila, da o tej zadevi sploh ne bo več razpravljala

Beograd, 11. januarja. p. Danes popoldne **se je sestala sekcija zakonodajnega** odbora **za pretres zakona o sodnikih.** Sekcija je končala **svoje delo o vprašanju** sodniških plač **s tem, da je odklonila skoro v celoti včerajšnji vladni predlog, o katerem se o podrobnosti niti ni razpravljalo.** V početku seje je posl. dr. Kramer izjavil v imenu KDK, da se KDK, čeprav smatra, da je bolj umesten prvotni vladni predlog, ki se nahaja v tiskanem načrtu, vendar ne protivi razpravi tudi o novem, od vlade predloženem sistemu. V podrobnostih je mnenja, da je zlasti člen 61. zelo slabo izdelan, ker ne spoštuje principa sodniške hierarhije, prav tako pa je nezadosten tudi člen 64., ki govori o sodniških dodatkih. Člen 74. pa pomenja izigravanje tega, kar se daje sodnikom v čl. 61.

Po prehodu na razpravo vladnega predloga se dr. Kramer pri členu 61. predlagal, naj se napravi razlika med sodniki sreskih in okrožnih sodišč na ta način, da bi sodniki okrožnih sodišč dosegli tretjo skupino že po 18 let službe. Predsedniki okrožnih sodišč in sodniki apelacijskih sodišč naj bi bili izenačeni in postavljeni v I./3, po petih letih službe pa v I./2. Podpredsedniki apelacijskih sodišč in sodniki kasacijskih sodišč naj dobe I./2 in po petih letih I/1, predsedniki apelacijskih sodišč in podpredsedniki kasacijskega sodišča pa takoj I./1.

Po daljši razpravi je bil sprejet čl. 61. v naslednji stilizaciji: «Sodniki sreskih in okrožnih sodišč se postavljajo na položajno plačo I/6 in napredujejo po štirih letih v I/5, po petih letih v I/4, po nadaljnih štirih letih dobe novo skupino I/4 b s plačo 18.000 Din, in po nadaljnih petih letih dobe I/3. Za sodnike sreskih sodišč velja omejitev, da morejo napredovati v I/3 šele po končanih 23 letih službe. Starešine sreskih sodišč imajo plače in napredujejo kot sodniki okrožnih sodišč. Predsedniki okrožnih sodišč in sodniki apelacijskih sodišč se postavljajo v plačo I/4 in napredujejo po končanih 14 letih sodniške službe v novo skupino I/4 b z 18.000 Din plače, a po štirih letih, provedenih na doseženem položaju ali na položaju apelacijskega sodnika, ali po 18 letih sodniške dobe I/3. Podpredsedniki apelacijskih sodišč se postavljajo v I/3 in po končanih štirih letih na tem položaju dobe novo skupino I/3 b z 39.000 Din položajne plače. Sodniki apelacijskih sodišč dobe po provedbi osmih let na tem položaju istotako I/3 b, predsedniki apelacijskih sodišč, sodniki kasacijskega sodišča in podpredsedniki kasacijskega sodišča se postavljajo v I/2, a šele po štirih letih na tem položaju dobe novo skupino I/2 b s položajno plačo 45.000 Din. Predsednik kasacijskega sodišča ima plačo državnega podtajnika.»

Vladni prvotni čl. 62. se je pretvoril v čl. 63. K temu predlogu je bil sprejet posl. dr. Kramerja, da pristavi sreskih in okrožnih sodišč, ki imajo plačo I/8 po končanih petih letih napredujejo v I/7.

Čl. 65 (dosedanji čl. 64) je bil sprejet po kompromisu med vladno večino in opozicijo v naslednji stilizaciji:

«Sreski in okrožni sodniki imajo po 1000 Din sodniške doklade, a po končanih 14 letih 1200 dinarjev. Starešine sreskih sodišč dobe 1500 Din, predsedniki okrožnih sodišč, sodniki apelacijskih sodišč po 2000 Din, podpredsedniki apelacijskih sodišč 2500 Din, predsednik apelacijskih sodišč in sodniki kasacijskega sodišča po 3000 Din, podpredsedniki kasacijskega sodišča 3500 Din in predsednik kasacijskega sodišča 4000 Din!»

Razen tega je bil sprejet predlog dr. Kramerja, da imajo tudi sodniški pomočniki sodne doklade, in sicer pripravniki 200, pristavi in tajniki nižjih sodišč pa 600 Din.

V členu 74., v katerem je vlada predlagala poseben sistem postopanja pri prevedbi sodnikov na nove plače, so bile soglasno črtane vse te določbe in je bilo sprejeto, da ima minister pravde 1. aprila 1929 prevesti vse sodnike po letih sodniške službe in po določbah člena 61. Ostale so v tem členu samo tri glavne alineje, od katerih je najvažnejša, da sodniki nižjih sodišč, ki bi 1. aprila 1929 morali biti po tem zakonu prevedeni v nižjo skupino, obdrže skupino, ki jo že imajo.

Predlog poslanca dr. Kramerja, naj dosedanji višji sodni svetniki v činu I./3 pri nižjih sodiščih v Sloveniji in Dalmaciji dobe položaj sodnikov apelacijskih sodišč po novem zakonu, sta minister pravde in vladna večina odklonila. **Vsi ostali sklepi sekcije so bili sprejeti soglasno.**

Posl. dr. Kramer je sprožil tudi vprašanje dosedanjih podpredsednikov okrožnih sodišč in senatnih predsednikov pri teh sodiščih v Sloveniji in Dalmaciji ter zahteval, naj se jim v prehodnih določbah določi položaj, ker novi zakon o ustroju sodišč teh funkcij ne predvideva. Minister pravde in vladna večina sta odklonila sklepanje o tem predlogu.

Minister pravde je sprejel na znanje sklepe sekcije izjavil pa je, da je vlada to, kar je predlagala smatrala kot maksimum in da ne more reči, ali bo vlada sedanje sklepe sekcije sprejela. **Sekcija se je sporazumela da o vprašanju sodniških plač ne bo več sklepala in da smatra sedanje sklepe za definitivne. Ministrski svet bo sedaj na prihodnji seji razpravljal o današnjih sklepih sekcije.**

Jutri ob 4. popoldne bo sekcija zakon o ustroju sodišč in zakon o sodnikih še enkrat pregledala ter končno redigirala besedilo za plenum zakonodajnega odbora.

Propadanje slovenskega gospodarstva

Nadaljevanje protestnih zborovanj proti davčni preobremenitvi v mariborski oblasti. — Izredno dobro obiskan shod kavarnarjev in gostilničarjev iz Maribora in okolice

Maribor, 11. januarja.

Mariborskim in okoliškim hišnim posestnikom, ki so imeli v nedeljo protestno zborovanje proti nalaganju novih davkov, so sledili danes gostilničarji in kavarnarji iz mesta in okolice. V Gambrinovi dvorani se jih je ob 2. popoldne sestalo toliko, da niso dobili vsi prostora. Poleg kavarnarjev in gostilničarjev iz Maribora, Dravske doline ter druge okolice, so bili na shodu tudi zastopniki SPD, obrtnih oblasti, Zveze za tujski promet, Zveze gostilničarskih zadrug, iz Ljubljane pa je prišel kot zastopnik Zbornice TOI njen tajnik gosp. Mohorič. Živahno zborovanje je trajalo skoro štiri ure in je izzvenelo v zahtevo po složnem nastopu vseh gospodarskih činiteljev za svoje pravice. Največjo pozornost je vzbudila ugotovitev nekega govornika, da so se odzvali vabilu na shod vsi privatniki, kakor tudi zastopniki korporacij in oblasti **razen mariborskega oblastnega odbora, ki najbrže nima čiste vesti z ozirom na uvajanje oblastnih davščin, ki so najbolj zadele ravno gostilničarski in kavarniški stan.**

Zborovanje je vodil načelnik mariborske gostilničarske zadruge gosp. Andrej Oset, ki je v svojem uvodnem govoru razložil ves križev pot gostilničarjev in kavarnarjev počenši od l. 1923., ko so se uvedle točilne takse, katerim so v naslednjih letih sledili: davek na nočni obisk lokalov, nove občinske doklade, ki so se dvignile v Mariboru na celih 685 %, in sedaj še oblastne doklade. Gostilničarji in kavarnarji so protestirali že na vseh koncih in krajih proti uvajanju novih oblastnih doklad, ki so se naložile gostilničarjem in kavarnarjem, toda bilo je vse brez uspeha.

Načelnik okoliške gostilničarske zadruge gosp. Holz je pozdravil skupen nastop obeh prizadetih, ki naj razmišljajo, kako odpomoči preobremenitvi gostilničarskega stanu, kateremu grozi najnovejša davčna politika s popolnim uničenjem.

Stvarno poročilo o položaju gostilničarstva in novih davkih je podal tajnik Zbornice TOI gosp. Mohorič iz Ljubljane. Vse, država, oblasti do občine, se je vrglo na imaginarni dobiček gostilničarjev, katerim pobero davščine skoro ves zaslužek. Ni čudno, da gostilničarji kar po vrsti odlagajo svojo obrtno pravico. **Samo v Mariboru je lani opustilo svojo obrt 53 gostilničarjev.** Nelogično je, da se na eni strani pospešuje vinogradništvo, na drugi strani pa ovira konzum vina. Nesmiselno je, da je n. pr. špirit obremenjen s 750 % svoje vrednosti, pri vsem tem pa je žganjekuha prosta. Oblastna samouprava mora sicer nekje jemati dohodke, veliko pa je vprašanje, če je razumna gospodarska politika, da se obremenjujejo le enostransko gostilničarji in kavarnarji. Zahtevati moramo, da že enkrat dobimo zakon o oblastnih financah, kakor tudi, da dobe oblasti potrebna sredstva iz državnega proračuna, realni davki pa naj se sploh izločijo iz državnega proračuna in prenesejo na oblastne samouprave.

K besedi se je oglasil še gostilničar gosp. Lipovšek. «Tako veličasten shod kot je današnji, bi moral imeti uspeh. Toda naša oblastva in naše stranke so že gluhe za vse podobne proteste. Zato je treba najprej navaditi naše poslance, da bodo poslušali svoje volilce in se zavzemali za njihove težnje. Kajti samo zato smo jih volili. Vrv je že položena okoli vratu slovenskega gospodarstva; treba je samo še rablja, da nam spodmakne stol. Oni, ki so delali oblastni proračun, nimajo pojma o gospodarstvu. Nikogar niso vprašali, bodo li gostilničarji mogli nositi vsa bremena, ki jim jih nalagajo. Krivi pa smo svoje nesreče tudi sami, ker ne kontroliramo svojih poslancev. Nikogar ni tukaj od oblastnega odbora, četudi smo jih povabili. Oni že vedo, zakaj jih ni.»

Po daljši debati, ki so se je udeležili še gg. Valjak, Senica, Bostl, Mohorič in drugi, so bile sprejete resolucije na **finančno ministrstvo** proti odobritvi novih oblastnih davščin, ki zadenejo kavarnarje in gostilničarje; na **mariborski občinski svet** za odpravo dinarskega davka pri litru vina in na **parlamentarne klube** za črtanje, oziroma omiljenje čl. 69. finančnega zakona.

Seja vodstva Radićeve stranke

Zagreb, 11. januarja. n. Danes se je vršila v stanovanju Stjepana Radića seja vodstva HSS. O seji je bilo izdano poročilo, da se ni bavila s slučajem dr. Kežmana, niti s splošnimi političnimi vprašanji, temveč je predvsem sklepala o upravi in lastništvu dnevnika «Narodni Val». Vprašanje dr. Kežmana bo rešila kotarska organizacija HSS v Vinkovcih; ta organizacija je že poslala vodstvu stranke svoj sklep, da se mora dr. Kežman pokoriti poslanskemu klubu HSS ali pa odložiti svoj mandat. Prav tako ostre sklepe proti akciji dr. Kežmana so sprejele tudi nekatere druge organizacije v Sremu. Z ozirom na to bo vodstvo HSS počakalo, da se zaključi najprej tozadevna akcija med volilci, nakar bo vodstvo na podlagi poslanega materijala stavilo svoje predloge v klubu.

Pred carinsko unijo med Italijo in Albanijo?

Prvi darovi italijanskega Rdečega križa severnim Albancem.

Podgorica, 11. januarja. i. **Iz zanesljivega vira se izve, da bo v najkrajšem času podpisana pogodba o carinski uniji med Italijo in Albanijo, ki bo še usodnejša, kakor tiranski pakt. S to pogodbo se bodo dale Skadru velike ugodnosti, tako da bo lahko postal središče italijanske gospodarske ekspanzivnosti na Balkanu. To pogodbo namerava Italija skleniti tudi zaradi tega, da bi pridobila severna albanska plemena za politiko prijateljstva, ki jo napram njej vodi albanska vlada, ker je znano, da so ta plemena nasprotna italofilski politiki. Italija je v to svrho poslala v Skader 2 milijona frankov, ki jih bo italijanski konzul v Skadru razdelil med severna albanska plemena.**

Povratek zunanjega ministra

Beograd, 11. januarja p. Zunanji minister doktor Marinković se nahaja še vedno izven Beograda v Požarevcu, ker mu je umrla teta. V Beograd se vrne jutri na sejo glavnega odbora demokratske stranke.

Boljševiška opozicija razgnana

Trockij se upira izgnanstvu. — Deportacija ostalih opozicijonalcev

Moskva, 11. januarja d. Kakor znano, je sovjetska vlada z drakonskimi odredbami razpršila vse važnejše opozicijonalne voditelje. Nekateri izmed njih so že na poti v prognanstvo. Tudi Trockij je že prejel nalog, naj odide v astrahansko gubernijo. Izjavil pa je, da ne pojde, če, da je njegova navzočnost v Moskvi važnejša. Sedaj je še v mestu in naglaša, da ga bo mogoče le s silo spraviti v Astrahan. Bivšega pariškega poslanika Rakovskega so poslali v Sisolsk ob Belem morju. Smilga, ki biva že 6 mesecev v Habarovsku v vzhodni Sibiriji kot vodja tamkajšnje komisije za projektiranje, je prejel nalog, da mora ostati tamkaj. Sabronova, voditelja skrajne levice, so poslali v zaliv Onego, Sedrijakova v Semipalatinsk v Turkestanu, Sosnovskega, uvodničarja »Pravde«, pa v neko sibirsko vas. Smirnov, višji uradnik železniškega ministrstva, je bil deportiran v Kisis Ordy v Transkaspiji. Vladimirja Smirnova so poslali v Ural, novinarja Voronskega pa v Sibirijo. Zelo ugodna kazen je doletela Pijatakova, ki ga je Stalin poslal v Avstralijo, da nakupuje volno.

Goljufije pri reparacijskih dajatvah

Prizadetih je 12 francoskih in nemških tvrdk. — Prigoljufana vsota znaša več milijonov

Pariz, 11. januarja. s. Državno pravdništvo je na predlog fin. ministrstva poverilo preiskovalnega sodnika, da uvede preiskavo v številnih zadevah, v katerih gre za goljufije pri dajatvah na račun reparacije. S tem, da sta obe strani dajale napačne podatke o pravi vrednosti blaga, dobavljenega na račun reparacij, sta si zasigurali precejšnje koristi. Pri teh goljufivih manipulacijah se je plačevala iz Nemčije tudi gotovina v Francijo. Francoska vlada je takoj, ko je zvedela za te manevre, uvedla na vseh pristojnih mestih preiskavo in sklenila uvesti tudi sodno preiskavo v vseh primerih, kjer gre za kazniva dejanja.

V dobro poučenih krogih zatrjujejo, da gre za goljufije, ki so znašale po večkrat 10 milijonov. Kakor poroča »Petit Journal«, ima policija že podatke, da se manipulacije niso vršile samo v Parizu, temveč tudi v Strasbourgu, Schleptschtatu in Besançonu. V afero je baje zapletenih 12 tvrdk.

O nemško-francoskih stvarnih dajatvah, pri katerih so se dogajale goljufive mahinacije, poročalo nadalje, da je nemška vlada že več mesecev zasledovala zadevo in kakor zatrjuje, tudi našla več nemških tvrdk, ki so se pregrešile proti Wallenbergovim predpisom. Nemški interesi so pri teh goljufijah prizadeti vsled tega, ker so se za stvarne dajatve nakazovali določeni zneski v gotovini. Te nedovoljene operacije so se vršile do razkritja brez vednosti nemških in zavezniških instanc.

Odločilni dnevi za Nikaraguo

Zedinjene države so poslale nove čete ,da zatrejo odpor generala Sandina

Washington, 11. januarja. d. Tukaj je bilo vkrcanih na tri križarke in druge parnike nad 1000 mož mornariške pehote. Čete so bile odpeljane v Nikaraguo, da sodelujejo v ekspediciji proti generalu Sandinu. S temi četami bo v Nikaragui skupno 2400 mož severnoameriških čet. Kakor poročajo iz Managua, se vršijo začasno boji z uporniki le okoli Oulalija. Poslanik Nikaragua v Washingtonu obtožuje liberalce v Leonu in Finandegiji, da dajejo generalu Sandinu pomoč. Častniki, ki spremljajo ekspedicijo proti Sandinu, priznavajo, da bo treba precej bojev za podjarmljenje Sandina. Dovoz živil in orožja je težak, ker so kraji, kjer so Sandinovi oddelki, brez cest in niti letala ne morejo pristajati.

General Sandino je imenoval svojo republiko Nueva Segovia. Državne barve nove republike so belo - modre. V sredi zastave je Nikaraguec, ki vihti sekiro nad ležečim mornarjem Amerike. Kakor se čuje, namerava general Sandino izdati zlat denar.

Newyork, 11. januarja. (ri.) Uporne čete Nikaragua so pod vodstvom generala Sandina zasedle mesto Samotillo.

Iz Češkoslovaške

Jubilej prometnega ministra. — Kongres agrarne stranke. — Umor poslanca Žalobina.

Praga, 11. januarja. h. 1. februarja slavi prosvetni minister dr. Milan Hodža 50letnico svojega rojstva. Pri tej priliki bosta izdani dve knjigi, in sicer zbirka njegovih političnih spisov in zbirka spisov o Hodži. Hodža je zadnje dni lahno obolel.

Praga, 11. januarja. h. Danes je zasedalo predsedstvo agrarne stranke, ki se je bavilo s tekočimi vprašanji in zavzelo stališče do vseh dnevnih političnih vprašanj. Med drugim je bilo sklenjeno, da se bo strankin manifestacijski kongres vršil v Pragi med 15. in 17. majem. V okviru kongresa se bo vršil tudi manifestacijski obhod po mestu, in sicer na Hradčane, kjer bo položen temeljni kamen za spomenik prvemu češkemu knezu Přemyslu Oraču.

Praga, 11. januarja. h. Predsedstvo poslanske zbornice je prejelo od političnega okrajnega urada v Mihalovcih na Slovaškem dopis, ki pojasnjuje vzroke smrti poslanca Žalobine. Kovač Horny, ki je poslanca sprem ljal na lovu, je s puško slučajno zadel ob kol. Puška se je sprožila in strel je smrtno zadel poslanca Žalobina. Na kraju nesreče so v resnici našli sledove samo dveh ljudi, in sicer Žalobina in Hornyja. S tem je ta zadeva definitivno razčiščena.

Praga, 11. januarja. h. Po sklepih v finančnem ministrstvu bodo še letos izdani srebrni 10kronski novci.

Bolgarski proračun

Pomiloščen francoski komunist.

Sofija, 11. januarja — g. Novi bolgarski proračun je za približno 10 odstotkov nižji nego v lanskem letu. Proračun znaša 6,300.000 levov.

Sofija, 11. januarja — s. Na predlog pravosodnega ministra je kralj Boris pomilostil francoskega komunista Legarja, ki je bil radi udeležbe pri atentatu na katedralo sv. Nedelje obsojen na smrt in pozneje na intervencijo francoskega poslanika pomiloščen na dosmrtno ječo. Legar je takoj odpotoval v inozemstvo.

Novosti iz rumunske politike

Bukarešta, 11. januarja. g. Za jutri popoldne je sklicana seja ministrskega sveta, ki se bo bavila z vprašanjem utihotapljanja orožja na Madžarsko.

Bukarešta, 11. januarja. d. Včeraj so se pričela v finančnem ministrstvu pogajanja o francoskem investicijskem posojilu. Pogajanj se udeležujejo ministrski predsednik Vintila Bratianu, notranji minister Duca, bivši pariški poslanik Antonescu in zastopniki neke francoske finančne skupine. V političnih krogih se trdovratno vzdržuje govorica, da bo postal Antonescu Bratianov naslednik v finančnem ministrstvu, Bratianu pa bi ostal samo ministrski predsednik.

Bukarešta, 11. januarja. sg. Preiskava proti dijakom, ki so zakrivili nemire v Kološvaru in Velikem Varadinu, je bila zaključena. Število obtoženih dijakov znaša 6. Štirje izmed njih so že v zaporu, dva pa bosta še aretirana. Notranje ministrstvo je izdalo strogi nalog, da se krivci najstrožje kaznujejo. Naučno ministrstvo bo odredilo, da bodo vsi dijaki, ki so bili udeleženi pri napadu na hotelirja, izključeni iz vseh visokih šol v Rumuniji.

Plaz zasul tihotapca

Celovec, 11. januarja s. Dne 3. t. m. je plaz zasul v Jugoslavijo pristojnega mehanika Edvarda Malkija, ko je hotel vtihotapiti 9 kg saharina preko meje na Košuti. Plaz je vlekel tihotapca 300 m globoko v dolino, kjer so ga našli težko ranjenega.

Odmev člankov Mladena Kostova

Praga, 11. januarja — h. «Narodni Listy» objavljajo, kakor ljubljansko «Jutro», serijo člankov in razgovorov, ki jih je imel Mladen Kostov z vodilnimi politiki sovjetske Rusije. Ti članki so izzvali živahen interes komunističnega časopisja na Češkoslovaškem. Že dalj časa polemizira «Rude Pravo» ostro in strastno z Mladenom Kostovom. Ko je sedaj Kostov objavil razgovor s Trockim in Stalinom, je ta polemika naenkrat prenehala. List pa je prinesel divji članek o mahinacijah nasprotnega časopisja proti sovjetski Rusiji, kakor tudi kratek dementi «TAS-a», češ da Stalin in Trocki nista dala nikakega razgovora. Demanti seveda ne izvira in Moskve, temveč od sovjetske misije v Pragi.

Drznost francoskih komunističnih poslancev

Pariz, 11. januarja — g. Popoldne ob treh se je nenadoma pojavil komunistični poslanec Cachin v kuloarjih zbornice, dasi za danes ni bila napovedana nikaka seja. Ko je šel skozi dvorano De la Taix, so ga obkrožili novinarji, katerim je izjavil, da se bo jutri udeležil zborničnе seje in tudi posegel v debato. Nato je odšel v zborično knjižnico in se tamkaj dalj časa posvetoval z glavnim tajnikom zbornice. Vprašanju, ali se bodo tudi drugi komunisti udeležili jutrišnje seje, se je Cachin umaknil. Ob petih je vzel avtotakso in v njem zasledovan od policijskih avtomobilov izginil na trgu De la Concorde.

Pariz, 11. januarja (be.) Kakor poroča «Petit Parisien», so zbežali komunistični poslanci Cachin, Doriot, Marty in Duclos, katerih izročitev zahteva vlada, v sovjetsko poslaništvo.

Nevarnost poplav odstranjena

London, 11. januarja (10.) Temza pada. Nevarnost novih poplav je definitivno odstranjena.

Bratislava, 11. januarja — g. Nevarnost poplave je odstranjena. Dunav je na daljavi 20 km brez ledu. Nočna služba je v ogroženem ozemlju odpravljena, moštvo ki je razstreljevalo led, je odšlo in komisija za poplave je razpuščena.

Berlin, 11. januarja (be). Povodenj v zapadni Flandriji zavzema na obeh straneh prekopa Ostende-Bruges nevarne dimenzije. Prebivalstvo se je rešilo na čolne

Berlin, 11. januarja (be.) Od včeraj dalje je v Berlinu skoraj pomladansko vreme.

Gdanska koalicija

Gdansk, 11. jan. (be.) Nova senatna koalicija šteje 8 socijalistov, 4 zastopnikov centruma in 2 liberalca.

Oboroževanje Norveške?

Kiel, 11. januarja — s. «Kieler Zeitung» poroča, da je norveški parnik «Aka», ki je zasidran v holtenavski prosti luki, pričel v ponedeljek nakladati 16 tovornih vagonov, ki so prišli preko Halleja v Kiel in so bili baje naloženi s strojnimi deli. Med nakladanjem je carina napravila preizkušnjo in ugotovila, da ne gre za strojne dele, temveč za municijo za puške. Nato je bilo nakladanje prekinjeno, prevzetje množine pa črtano. Nemška carinska uprava je vso municijo zaplenila. O kraju, kamor je pošiljka določena, in o izvoru do sedaj ni bilo mogoče dobiti podatkov. Domneva pa se, da izvira municija iz inozemstva in da je določena za Oslo. Parnik «Aka», ki je imel na krovu naloženo že razstrelivo za rudokope, je v torek popoldne odplul proti Oslu.

Zopet incident ob poljsko-litovski meji

Varšava, 11. januarja — s. Kakor poroča «Kurir Warszawski» iz Vilna, se je vršil po zadnjem streljanju na poljsko-litovski meji sestanek med zastopniki poljskih in litovskih obmejnih straž. Tamkaj je zahteval litovski zastopnik, naj se obmejni koli premaknejo preko jezera Asanija, ker spada to jezero še pod Litvo. Poljski častnik je odklonil to zahtevo in obljubil, da bo poljska obmejna straža reagirala, ako bi hoteli Litovci podreti ali premakniti obmejne kole. Litovski zastopnik pa je vztrajal, da bo litovska obmejna straža kole premaknila. Radi tega postopanja litovske straže so Poljaki sklenili, da bodo v okolici Asanskega jezara postavili obmejne stražnike.

Tako izgleda ameriška miroljubnost

Washington, 11. jan. g. Državni tajnik za mornarico Wilbur je predložil danes mornariškemu odboru reprezentančne zbornice odobritev 75 milijonov dolarjev za gradnjo mornarice. Pri tej priliki je imel dolg govor, v katerem je energično branil gradbeni progam vlade.

Ciganska kandidatura na Poljskem

Varšava, 11. jan. g. Te dni se je javil volilnemu predsedniku nekronani kralj poljskih ciganov Mihailescu, ki je sporočil, da bodo cigani postavili lastno kandidatno listo za volitve v sejem in senat. Mihailescu, ki se samega sebe imenuje kralja ciganov, je naglašal, da cigane na Poljskem preganjajo in da ne uživajo nikakih državljanskih pravic. Cigani zahtevajo tako izvedbo agrarne reforme, da se bodo mogli stalno naseljevati. Mihailescu je predložil predpisano listo s 1000 podpisi. Na ozemlju Velike Poljske živi danes 20.000 ciganov.

Preiskava o berlinski eksploziji

Berlin, 11. jan. g. Policijska preiskava o eksplozijski katastrofi v Dahlemu je dokazala, da o samomoru pokojnega Stammerja ne more biti govora. Sedaj se sklepa, da je Stammer šel v prostor, kjer so bile spravljene eksplozivne snovi, z gorečo cigaro. Policija je danes zaslišala lastnika Weingärtnerja, ki je moral priznati, da mu je bilo delovanje pokojnega Stammerja znano in da je vedel tudi za izdelovanje signalnih patron za državne železnice. Na podlagi teh podatkov je bilo proti njemu izdano zaporno povelje.

Telefonski promet med Evropo in Ameriko

Berlin, 11. jan. (be.) V kratkem se otvori telefonski promet med Berlinom in Newyorkom. Kakor poročajo, se uvede meseca sprila za poizkus telefonski promet med Berlinom in Buenos Airesi.

Grško inozemsko posojilo

Pariz, 11. jan. g. Grška vlada je sprejela ponudbo finančne skupine Hambre za 6 in pol milijona funtov posojila.

Iz poljskega generalnega štaba

Varšava, 11. januarja d. Po časopisnih vesteh je v kratkem pričakovati osebne izpremembe v generalnem štabu. Dosedanji šef generalnega štaba, general Pistor naj bi prevzel vodilno mesto v generalnem inšpektoratu armade. Na njegovo mesto naj bi bil imenovan general Ribak, ki je svoječasno deloval v avstro-ogrskem generalnem štabu.

Nepotreben demanti

Atene, 11. januarja g. Jugoslovenski generalni konzulat demantira vesti, ki so jih prinesli razni grški listi, da so se vršila med gotovimi vojaškimi krogi Jugoslavije in Italije pogajanja glede zasedbe Soluna. Vest je od konca do kraja izmišljena.

Novi sovjetski poslanik v Parizu

Moskva, 11. jan. (be.) Novi poslanik v Pairzu Dogalevski je odgodil svoj odhod v Francijo do četrtka. Spotoma se ustavi v Berlinu.

Dr. Smeral še vedno v Moskvi

Praga, 11. januarja — h. Z ozirom na okolnost, da se komunistični poslanec dr. Smeral že več mesecev ne udeležuje parlamentarnega dela in vzroki za to zborničnemu predsedstvu niso znani, je zborično predsedstvo danes sklenilo, da mu po § 3. poslovnika ne bo izplačalo za 1 mesec dijet.

Roman židovskega krošnjarja

V Pragi je umrl morilec Hilsner, čigar zločinstvo je svoječasno zasledovalo široko inozemstvo

Praga, 11. januarja h. V bolnici je umrl Leopold Hilsner, star 59 let. Nikoli ni bil kak krošnjar bolj popularen. Ta ubogi žid Hilsner je bil junak svoječasno znanega Hilsnerjevega procesa, ki ni vzbudil pozornosti samo na Češkem in po vsej Avstriji temveč tudi v inozemstvu. Hilsner, rodom iz Polne na Češkem, je bil obtožen, da je umoril kmečko deklico Aneško Hruzovo. Razprava proti njemu bi se morala vršiti leta 1900 v Kutni hori. Po tritedenski obravnavi so morali razpravo v Kutni hori prekiniti, ker je bilo tamkajšnje prebivalstvo zelo nenaklonjeno židovskim prebivalcem. Razprava je bila zaradi tega preložena v Pisk, kjer je bil Hilsner novembra 1901 po štiritedenski razpravi soglasno obsojen na smrt na vešalih. Ta kazen je bila milostnim potom spremenjena v doživljenjsko ječo.

Pri tej priliki se je odlično udeležil v prid človeški pameti današnji predsednik in takratni profesor Masaryk. Zagovornik svojcev umorjenega dekleta in Masarykov nasprotnik je bil današnji praški primator advokat dr. Baxa.

Hilsner je prebil del svoje kazni v Pangracu pri Pragi in nato v Šteinu v Avstriji. Leta 1916. je bil po 20 letnem zaporu, po dolgotrajnih brezuspešnih poskusih pomiloščen in izpuščen na svobodo. Živel je na Dunaju, prišel večkrat v Prago in se preživljal s podporami in krošnjarenjem. Leta 1919. se je oženil in pri tej priliki dobil dovoljenje, da je spremenil svoje ime v Helder, pozneje pa v Himmelreich.

Naši kraji in ljudje

Borba za svobodo muslimanskih žen v naši državi

Zmagovit nastop reformatoričnega pokreta po inicijativah verskega poglavarja Čauševića.

Poročali smo že o zborovanju naprednih muslimanov v Sarajevu, pri kateri priliki je muslimanska inteligenca izjavila zahvalo in priznanje svojemu najvišjemu duhovnemu poglavarju Efendiju Čauševiću, ki se je jasno in odločno izjavil za osvobojenje muslimanske žene od raznih določb, ki jih koran ne vsebuje in ki so se začele smatrati kot verski predpis, dasi so samo zahteva nazadnjaških hodž in uvedba kasnejših stoletij.

Govorniki so na tem zborovanju razglabljali vse sure, ki govore o socijalni poziciji žene in ki urejajo njeno razmerje do moža. Omenjali so, da se je že v časih preroka Mohameda stavila zahteva po zakrivanju ženskega obraza v javnosti in pred tujimi moškimi, ali je prerok podobno zahtevo jovijalno zavrnil: «Mar naj jaz jemljem ženskam krasote in dražesti, ki jim jih je podelil Allah!?»

Slaboten nastop reakcijonarjev.

Kot protest proti temu sarajevskemu zborovanju se je te dni vršil shod muslimanskih konservativcev v Tuzli, ki so stavili na reis el ulemo Čauševića striktno vprašanje, da-li se on kot najvišji poglavar strinja z izjavami raznih sarajevskih govornikov, ki so svoje navedbe podkrepljevali z mnenjem reis el uleme in se nanj sklicevali. Na vse dokazovanje naprednjakov, da je slabo kulturno in gospodarsko stanje najširših muslimanskih narodnih plasti samo posledica nesodobne vzgoje muslimanskih žena in njih suženjstva, odgovarjajo fanatični reakcijonarji, da je tradicijonalno moralnost muslimanske žene pripisati samo njenemu zakritemu obrazu, ki ne izziva, ne zavaja in ne spravlja nikogar v skušnjavo. Reakcijonarji ne vidijo, da se ravno med muslimankami silno širi prostitucija, ker jim vzgoja ni nudila nikake izobrazbe za kak posel in ker jim razni ozkosrčni čisto cerkveni predpisi zabranjujejo svobodno nastopanje v javnosti in v boju za obstanek.

Naprednjaki v ostalem upajo, da bo reis el ulema Čaušević ostal na svojem modernem stališču in se ne bo dal ustrašiti od nazadnjaških groženj, tem manj, ker je bil sarajevski shod obiskan zelo dobro, tuzlanskemu protestu pa se je pridružilo samo nekoliko hodž in seljakov, inteligenca pa je popolnoma izostala.

Kako globoko reže borba za svobodo muslimanskih žen v splošni gospodarski in socijalni položaj muslimanskega življa v naši državi, dokazujejo naslednja izvajanja znanega sociologa Dragiše Lapčevića, ki se pravkar mudi v Bosni.

Muslimanska žena in politika.

Za Bosno vobče in za Sarajevo še prav posebno obstoja v tem naslovu važen problem. Dočim so se židovke in Nemke deloma tudi Čehinje, Poljakinje in Madžarke zapovrstjo začele udejstvovati v gospodarskih podjetjih, in sicer ne samo v upravnih institucijah in v denarnih zavodih, marveč tudi v lastnih obratih in podjetjih, dočim so Srbkinje in Hrvatice napolnile tobačne tovarne, tvornico preprog in podjetja za pranje perila, dotlej so revne muslimanke zgolj zaradi tega, ker se še pokrivajo, dosledno izključene iz vseh gospodarskih področij in se nikakor ne morejo udejstvovati v javnosti. Ne morejo vstopiti v upravne službe, ne morejo se plasirati v denarnih zavodih, ne morejo delati v tovarnah in tudi ne morejo ustanoviti lastnih podjetij, marveč so obsojene na to, da venomer ostanejo pokrite na ulici ali pa zaprte v haremu in da večno ostanejo parasitska bitja. Po nesreči so večji del zašle na stezo prostitucije in je moral sam reis el ulema Čaušević dvigniti svoj glas proti zlim kužnim boleznim, ki so udomačene med muslimanskim ženskim življem in se porazno širijo.

Dočim si torej proletarke drugih vrst lahko ustvarjajo samostojno gospodarsko eksistenco, odnosno v skupnosti z možem in drugimi člani obitelji olajšujejo eksistenco sebi in vsej družini, so muslimanke obsojene na propadanje. Zavržene so na dno «lumpenproletarijata», v prostitucijo, kjer se okužujejo in nato širijo kugo med muslimanskim svetom, ki se na ta način onesposablja za reprodukcijo življenja.

Inicijativa po zgledu Kemal-paše.

Pokret za odkrivanje žensk in njihovo osposobljenje, da si z lastnim delom omogočijo eksistenco, že dolgo tli in pridobiva pristaše med muslimani in muslimankami.

Toda široke dimenzije je zavzel ves ta pokret šele po odločni inicijativi muslimanskega verskega poglavarja Čauševića. On je to inicijativo prevzel po zgledu reformatorskega delovanja Kemala-paše. Morda je inicijativo dobil direktno od te strani!

Proti reformam, ki jih razglaša Čaušević, se je dvignila samo mala skupina skrajnih reakcijonarjev, ki bi gotovo raje propadli z vso svojo obiteljo vred, kakor da bi dopustili, da bi se muslimanke z udejstvovanjem v gospodarskem življenju rešile bede in obupa. Zanje ni merodajen pojav, da so ženske v Turčiji z odkrivanjem stopile v gospodarstvo, da vrlo uspešno vodijo samostojna podjetja, da so vstopile v tovarne in delavnice in na ta način uspešno rešile poglavitni življenski problem.

Reforma zmaguje.

K sreči je odločnost uvidevnih muslimanov in muslimank v popolni nadmoči, ki bo nedvomno tudi zmagala. To se je v ostalem opazilo že pri letošnjem praznovanju Novega leta. Velike množice muslimanov z odkritimi ženskami so pričakovale novo leto v družbah s pravoslavnimi in katoliškimi brati . . . Vedno večje je število muslimank, ki odmetujejo zagrinjala. Ženski naraščaj se šola v vedno večjem številu.

Muslimanke bodo v kratkem vdrle v tovarne in gospodarska podjetja ter se osvobodile «lumpenproletariziranja» in se rešile bednega stanja. Čim pa bodo muslimanke v množicah vstopile v gospodarska področja, bo to kolosalen napredek in prava rešitev muslimanskega življa, ki ga je začela ogrožati velika, strašna opasnost degeneracije in izumiranja.

Grozen roparski umor na Bledu

Bled, 11. januarja.

Komaj se je poleglo razburjenje zaradi dveh ljubavnih tragedij, o katerih je «Jutro» obširno poročalo, že je danes pretresel prebivalstvo Bleda in okolice nov strahoten dogodek.

Zgodil se je bestijalen roparski umor, čigar žrtev je dekle Katarina Dežmanova iz tukajšnje okolice. Zločin se je moral zgoditi včeraj ali predvčerajšnjim, njeno truplo so našli danes in je orožništvo takoj uvedlo obširno zasledovanje.

Da se zločinec čimprej izsledi in da se z njegovo aretacijo pomiri prebivalstvo, ki je zaradi grozotnega umora skrajno revoltirano, je bila brzojavno zaprošena za pomoč ljubljanska policijska direkcija.

Strahovit spopad med tihotapci in finančnimi stražniki

Pet žrtev v eni noči.

Split, 11. januarja

V severni Dalmaciji pri selu Uljane je došlo do strašnega spopada med tihotapci in finančnimi stražniki. Ob 3. zjutraj so prebivalci tega sela tihotapili 10 stotov sladkorja in prav toliko tobaka. Vso to zalogo, ki so jo prevažali z ladjo iz Zadra, so hoteli izkrcati blizu domače vasi. Finančni stražniki so pregledovali vse ladje, ki so prihajale iz Zadra, ter so seveda hoteli pregledati tudi to ladjo, čim je pristala ob obali. Eden izmed finančnih stražnikov je stopil na ladjo, a tu ga je neki tihotapec takoj zahrbtno ustrelil z revolverjem. Drugi finančni stražnik je isti hip pomeril s puško na napadalca in ga ubil. V navalu strahovitega srda so planili ostali tihotapci na tega fin. stražnika ter mu razbili glavo . . .

Na obali je začul neki mornar kraljeve mornarice streljanje in vrišč. Skočil je v čoln in se približal tihotapski ladji. Tihotapci so začeli streljati tudi nanj ter ga istotako ubili. Ko je opoldne izvedela za smrt tega mornarja njegova zaročenka, je skočila s strehe svoje domače hiše in se ubila. Tako je tihotapstvo povzročilo smrt petih ljudi. Oblasti vršijo vsestransko preiskavo.

Slava guslarja Vučića v Berlinu

Kako se v Berlinu snemajo naše epopeje za zlate plošče.

Sredi bučnega berlinskega vrvenja, sredi reke avtomobilov, avtobusov in tramvajev je zadnjih štirinajst dni vzbujal pozornost na ulicah tega velikega mesta stasit Črnogorec v slikoviti narodni noši, z guslami v roki in z jataganom za pasom. To je naš guslarski prvak Tanasije Vučić, o katerem smo pred mesecem poročali, da je po aranžmanu znanega profesorja slavistike Gesemanna odpotoval v spremstvu odličnega poznavalca srbohrvatske narodne pesmi Luburića preko Prage v Berlin, da v tamošnjem »Lautarchivu« na stroške nemške vlade zapoje za zlate gramofonske plošče serijo svojih najznamenitejših narodnih pesmi.

Tanasije Vučić je kar v treh dneh postal znamenitost Berlina. V glasovnem arhivu so ga neprestano oblegali novinarski slikarji in fotografi, ki so s sliko in priliko hitro raznesli njegovo slavo. Obenem je prof. Degen takoj pričel z delom. V posebni dvorani pred mikrofonom je Tanasije Vučić prepeval svoje pesmi, a v drugi sobi, kamor je mikrofon prenašal glas, so se dogotavljale gramofonske plošče. Najprej vsaka pesem za poskušnjo, nato pa takoj za zlato ploščo, ki bo trajala tisoče in tisoče let čista in jasna, kakor prvega dne. In komaj guslar zaključi pesem, že prof. Degen stavi ploščo na gramofon, ki točno reproducira deseterce srbskih epopej z običajnim uvodom: »Bože mili čuda velikoga« . . .

Glas se razlega iz gramofonske trombe tako močno in jasno, da se jedva razlikuje od pesmi živega človeka. Nemci so storili našemu narodu s tem aranžmajem krasno kulturno uslugo. Zanemele bodo morda pesmi po planinah črnogorskih, gusle se bodo čuvale samo še v muzejih, a dolga tisočletja za nami se bodo še v tem glasovnem arhivu lahko čule epopeje o čestitih carjih, o kosovskih junakih, o uskokih in hajdukih.

Tanasije Vučić in njegov spremljevalec Luburić uživata seveda posebno gostoljubnost našega poslanika Balugdžića. Za pravoslavni Božič ju je poleg številnih odličnih gostov povabil na čajanko Tu je najprej prof. Gesemann s kratkim predavanjem pojasnil pomen srbske narodne pesmi, nato pa je Tanasije Vučić pokazal svojo umetnost in žel splošno občudovanje.

Slava Tanasija Vučića in srbske narodne pesmi se širi ne samo po Berlinu, temveč po vsej Nemčiji. Veliki naš prijatelj Herman Wendel je povabil Vučića z Luburićem in prof. Gesemannom v Frankfurt ob Meni. Tu, v rojstnem mestu Goethea, ki je predložil prekrasno »Hasanaginico«, bodo Vučićeve gusle prvič odjeknile: »Šta se bjeli u gori zelenoj« . . . Za predavanje in koncert je že vse pripravljeno.

Tako postaja naš guslarski prvak slaven v Evropi. In že baje goji željo, da bi tudi on zdrknil preko velike luže. V Ameriko, po poti filmskih zvezd . . .

Danes

Jesenski manevri

v kinu «Dvor»

V glavnih vlogah naša ljubka

XENIA DESNI

in

LIVIO PAVANELLI

Briljantna smehapolna veseloigra iz oficirskega življenja na Dunaju in prelepem Pratru. Divni posnetki iz kopališča Gänsehäufel.

Predstave se vrše danes ob: ½ 5., ¼ 7., ¾ 8. in ¼ 10.

Telefon 2730 Kino «DVOR»

Strašna tragedija slovenske rudarske družine v snegu in mrazu

Na poti za delom in kruhom je družina rudarja Antona Brečka prezebla sredi planine Kučajne v Srbiji.

Zaječar, 10. jan.

Strašno tragedijo v zimi in mrazu je doživela družina rudarja Antona Brečka iz Rajhenburga v Sloveniji, ki se je aprila 1923. s svojo ženo in tremi sinovi odpravil na delo v Resavski rudnik Bare pri Zaječaru. Tam je bil Anton Brečko zaposlen z obema starejšima sinovoma, 24 letnim Antonom in 16 letnim Francem, do 1. novembra minulega leta. Tega dne, ravno sredi najhujše zime, jim je lastnik rudnika Nikola Jocić brezobzirno odpovedal delo. Do 30. decembra so bili brez vsakega zaslužka in je vsa družina neusmiljeno gladovala.

Obupna pot preko planine.

V tem obupnem položaju se je Anton Brečko končno odločil, da poišče delo kje drugod. Tovariši rudarji so mu pripovedovali, da morda dobi delo onstran planine Kučajne v bogovinskem rudniku. Ker se mu je zdelo to blizu, se je Anton Brečko odločil, da krene s svojo družino na pot peš, v najhujšem mrazu. Sredi velikega snega pa je vsa družina zgrešila pot. Prenočiti so morali v snegu pod neko bukvijo. Tu so naložili ogenj in se greli vso noč.

Naslednje jutro so oče Anton, njegova žena Elizabeta in najmlajši sin 13-letni Jožek premraženi in onemogli ostali pod bukvijo, a starejša dva sinova Anton in France, ki sta se držala nekoliko hrabreje, sta nadaljevala pot, da najdeta rešitev zase, za svoje starše in za najmlajšega brata. Bredla sta, bredla po snegu in okrog 10. dopoldne dospela v planinsko zavetišče Stojana Gramića iz Zlota. Stojan, ki se je ravno nahajal tu po nekem opravku, je oba premražena fanta gostoljubno sprejel, ju posadil kraj ognjišča in okrepčal s toplo rakijo. Fanta sta bila tako prezebla, da sta šele čez dobro uro lahko izpregovorila. Ko sta tako prišla k sebi, sta izpovedala Stojanu, odkod prihajata in v kakem mrazu se nahajajo njuni starši in najmlajši brat v snegu pod bukvijo sredi samotne planine . . .

Usmiljeni Samaritan.

Gostoljubnega Stojana je njuna bridka izpoved globoko presunila. Takoj se je dvignil in se odpravil po njuni sledi v planino, da poišče in reši njune starše in najmlajšega brata. Dve uri je taval navkreber po snegu in končno res našel pod bukvijo vse tri nesrečnike skoro že napol mrtve. Ko je najprej privzdignil starega Antona in njegovega sina, je opazil, da še kažeta znake življenja, dočim je Antonova žena Elizabeta bila vsa trda in premrla od strašnega mrazu. Stojan je natovoril Elizabeto na hrbet, a Anton in Jožek sta s težko muko stopala za njim. Hodili so dolge, dolge ure in končno, proti večeru vendarle srečno dotavali do Stojanovega zavetišča.

Tu, na toplem, v gostoljubnem zavetju se je Stojan izkazal za pravega Samaritana. Popolnoma razumno je vse tri premražene najprej zmasiral in jih tako obudil k popolni zavesti, nato pa jih ogrel ter nahranil in uredil prenočišče. Naslednje jutro je Stojan vso družino opravil z vso svojo razpoložljivo obleko in jih s sankami prepeljal do svoje hiše, kjer jih je dobro nahranil in zopet pridržal na prenočišču. Siromaki se niso mogli kretati, ker so jim roke in noge popolnoma ozeble.

Mučeništvo bedne družine.

Naslednje jutro je Stojan Gramič obvestil o tej strašni tragediji bedne rudarske družine varnostne organe, ki so takoj odhiteli na pomoč in je bila vsa družina prepeljana v sresko bolnico v Boljevcu. Ko so jim tu zdravniki izkazali prvo pomoč, je bila družina prepeljana v oblastno bolnico v Zaječaru, kjer se sedaj nahajajo v pravem mučeniškem stanju. Z rok in nog jim odpadajo koščki mesa. Njihovo trpljenje je strašno, vendar je upati, da bodo ponesrečenci ostali pri življenju. Denarna pomoč jim je nujno potrebna.

Uspehi pomlajevanja v filmu!

Konec starosti! Zanimivo! Vse za mladost!

Večna mladost

Krasna drama iz življenja lepe igralke, ki se v strahu pred starostjo podvrže pomlajevalni operaciji po metodi **slavnega kirurga dr. Voronova.**

V glavnih vlogah A. Q. Nillson in Stuart Holmes.

Lepa igralka z večno mladim srcem. V bojazni pred starostjo žrtvuje vse za mladost. Hrepenenje po nekdanji slavi, mladosti in bajni lepoti. Pomladitev s pomočjo operacije. Nepričakovani uspehi. Mati in sin. Novo življenje — sijaj, zabava in uživanje.

Vsak, kdor si želi **večne mladosti,** naj si ogleda ta film v

Elitnem Kinu Matica

Predstave se vrše danes točno ob 4., pol 6., pol 8., in 9. uri.

Lily Damita

v velefilmu plesa, strastne ljubavi in španjolskega solnca

Plesalka Antonija

Pride v «KINO DVOR».

Božični prazniki v Beogradu

V Beogradu je običaj, da se na novega leta dan vsi napijejo, a na pust vsi najedo. Na Božič pa je šega, da se izpolnita oba dva običaja. A Beograjčani spoštujejo narodne šege, kakor svetinje, posebno če so z njimi vezani na pijačo in uživanje. In zares: v minulih treh dneh pravoslavnega Božiča se je v Beogradu popilo toliko alkohola in pojeglo toliko prašičkov, da bi to zadostovalo za vse Jugoslovene in bi še nekaj ostalo za narodnostne manjšine.

Na Badnji dan se je vršil pravcati pokolj prašičkov. Skoro ni bilo beograjske hiše brez božične pečenke, čeprav je prasetina bila prav draga, posebno na Badnji dan. Kar pa se tiče pijače, se niti uprava občinskega vodovoda ne more pohvaliti, da bi bila zadnji teden potrošila toliko vode, kolikor so prestolniški kavarnarji in gostilničarji potrošili pijač tekom božičnih praznikov. A tudi ono malo količino vode, ki se je potrošila, so porabili kavarnarji in gostilničarji, da so lahko z vinom ustregli vsem gostom.

In tako mnogi Beograjčani sedaj po praznikih, čim le pomislijo na Božič, občutijo krče v želodcu in brnenje v glavi. Novine so tekom vsega minulega leta pisale, da v nekaterih pokrajinah ljudje stradajo; a glejte — doživeli smo, da zdaj po pravoslavnem Božiču mnogi jadikujejo, ker so se preobjedli. In videti je, da je v teh par dneh novega leta več žrtev preobjedenosti, kakor je v vsem minulem letu bilo žrtev gladovanja.

Redkokdaj je Beograd imel tako vesel Božič, kakor letos. Vse tri dni se je po Beogradu orila pesem in brnela glasba. Vsakdo, ki je želel, da se na ta veliki božji praznik počuti čim srečnejši, je iskal zabave in razvedrila na vsakem koraku. Nikoli menda v Beogradu ni bilo videti toliko raznešenih pogledov in toliko razpoloženih obrazov, kakor v teh božičnih praznikih.

Tudi Bog je pomagal. Po strašnem mrazu je Beograd letos imel Božič, ki je skoro spominjal na Veliko noč. Zares, bilo je tudi nekaj takih, ki jim ni bilo všeč, da se letošnji Božič ni držal strogih predpisov, z velikim snegom in mrazom. A mnogi, ki ne marajo običajev zaradi formalnosti, marveč zaradi njihovega bistva, so se radovali, da so se na dan Kristovega rojstva lahko do mile volje najedli prasetine in sarme in da jim na ulici ni bril mraz v noge in nos. Na prvi in drugi dan praznikov je toplo solnce mamilo številne Beograjčane v Topčider, Košutnjak, in na Avalo. Prometna sredstva so bili avtomobili, tramvaji in noge. Treba pa je priznati, da so v vseh treh dneh bile noge najmanj zanesljivo prometno sredstvo. Kdor se jih je posluževal, ni hodil pokonci, ampak se je pozibavala. Če ne drugače, po taktu ciganske muzike. Tako se je na Božič lahko videlo, koliko ciganov je v Beogradu in koliko gosli in basov imajo ti cigani. Ti so razveseljevali vse, ki so slavili Božič. Ker pa so Božič praznovali tudi oni, so razveseljevali tudi same sebe. Na prvi dan praznikov so ljudje na promenadi posvečali pozornost veliki skupini ciganov, ki se je vse dopoldne vozila v dveh »Fordih« po Terazijah. Cigani v obeh avtomobilih so prepevali na vse glas in neusmiljeno drgnili vijolino za svoj groš.

V vseh varijetejih in zabaviščih se je plesal charleston in ob zvokih jazzbandov, Do onemoglosti! Toda Beograd je v teh praznikih imel tudi specijalno muziko. Nekateri cigani so pritresli na dan za to svečano priliko svoje prasne bobne in piščalke ter tako organizirali stare srbijanske »orkestre«. Mnogim mondênom prestolice je ta hripava muzika trgala jazz-bandska ušesa in so bežali pred njo. En tak orkester pa je slučajno padel v Skadarlijo in je tu, v rezidenci beograjskih bohemov, našel nepričakovano naklonjenost.

Ravno, ko je družba neugnanega komika Čika Ilije žalostno razmišljala, kako se je tudi v njihovo rezidenco začel importirati charleston in zamorska muzika, je pred restavracijo »Tri šešira« zagrmel boben. Starim bohemom je zaigralo srce in priredili so bučno demonstracijo proti charlestonu. Ob spremljanju bobna in piščali in ob veselem vriskanju se je v Skadarliji razvilo staro srbsko kolo. Iz sosednjih hišic so prihitele na ulico stare matrone in stranski purgarji ter se združili v kolo, da se tako spomnijo mladosti. Vsa Skadarlija se je tresla pod nogami razigranih kolašev. Kolo se je vilo od kafane do kafane in je sproti naraščalo. Neki orožnik, ki se mu je zazdelo, da ta zabava ni v skladu s predpisi, ker je kolo povzročalo večji šunder kakor vsi beograjski charlestoni, je pristopil in skušal intervenirati z zapovedjo, da naj se kolo prekine. Toda vse njegove opomine je zaglušil boben in veselo vriskanje starih bohemov:

— Iju! iju! ju, ju, ju! . . .

Ko je končno orožnik uvidel, da v kolu najbolj razigrano vriska ugleden policijski pisar, je opustil vsako nadaljnjo intervencijo . . .

Uprava Oficirskega doma je tudi letos organizirala tradicijonalno donošenje badnjaka. Po določenem razporedu so posamezni oddelki beograjske garnizije bili na Badnji dan že opoldne na svojih mestih. Oficirji in vojaki v paradnih uniformah na konjih in vozovih, okrašeni z zastavami in zelenjem, so tvorili impozantno pestro povorko. Na čelu je jezdil poveljnik badnjaka podpolkovnik Kostić, za povorko pa je jezdila precejšnja skupina civilnih meščanov.

Sprevod je krenil v Topčider, kjer je bil posekan badnjak za kralja in za vse oddelke beograjske garnizije. Takoj nato se je povorka vrnila v mesto, živahno pozdravljana od številnih množic na ulicah.

Podpolkovnik Kostić je v spremstvu po enega oficirja iz vsakega polka, enega gojenca vojne akademije in enega gojenca intendatske šole odnesel kraljev badnjak v dvor. Na stopnicah je deputacijo sprejel kralj in jo po narodnem običaju posul z žitom. Podpolkovnik Kostić je s primernimi beseda-

Ljubljansko življenje v številkah policijske statistike

Službeni podatki policijske direkcije iz kronike minulega leta

Ljubljana, 11. januarja.

Ljubljana je danes mesto, ki šteje z bližnjo okolico skoro do 80 tisoč duš. Po ulicah v centrumu vrvi živahno življenje, mrtvilo pa ne vlada tudi na periferijah, ki ima vsaka zase svoje posebnosti. V mestu s tolikim prebivalstvom vseh slojev se pač sleherni dan kaj dogodi. Življenje ustvarja vse mogoče dogodke od kriminalnih zločinov do skromnih navihanosti in ljubkih idil. Vse to življenje in utripanje srca Ljubljane motri s strogim očesom oko postave, ki budno čuva nad varnostjo posameznikov.

Kriminalistika v Ljubljani

Ljubljana se je po vojni razvila v skoroda veliko mesto, v katerem niso doma samo tipi predvojne Ljubljane, miroljubneži in dobrodušneži. Naselili so se pri nas tudi različni tuji elementi, ki pa jih danes smatramo prav za tako pristne Ljubljančane, kakor domačine iz poljanskega ali krakovskega okraja. V Ljubljani in okolišu živi stalno 2877 tujih državljanov. Ljubljansko prebivalstvo se je pomešalo z vsemi mogočimi priseljenci, ki pa — z izjemami — nikakor niso na kvar sliki celokupne Ljubljane. Vendar pa se ponekod, v temnih luknjah ali pa tudi v dostojnih stanovanjih skrivajo nevarni kriminalni tipi. Ti so po svoji naravi nevarni, včasih ne smo tujemu imetju, marveč celo življenju.

Po statistiki ljubljanske policijske direkcije je bilo izvršenih v letu 1927. skupno pet umorov in detomorov. Ropov je bilo izvršenih šest. Zaradi požiga so bile aretirane tri osebe, zaradi tatvin pa kar 132. Zaradi težkih telesnih poškodb je bilo ovadenih 14 oseb, izmed katerih jih je moralo v ječo 10. V tolikem številu prebivalstva se pojavljajo tudi abnormalni tipi, ki so v preteklem letu zagrešili nasilstvo nad desetimi ženskami. Zaradi poneverbe in goljufije je bilo skupno aretovanih 37 oseb, dočim je prispelo ovadb 43.

Zaradi pregreškov zoper varnost življenja je bilo aretiranih 6 oseb, podanih pa 31 ovadb. Zaradi hudodelstva proti državi je bilo aretiranih 19 oseb, zaradi javnega nasilstva 31, zlorabe uradne oblasti 2 in motenja vere 2. Proti telesni varnosti se je pregrešilo 9 oseb, ki so bile aretirane, dočim je prispelo ovadb 545. Zaradi beračenja, vlačugarstva in tajne prostitucije je bilo spravljenih za rešetke 283 oseb. ovadb pa je prejela policija glede tega samo 52.

Največ je bilo kršitev cestnega policijskega reda; skupno je bilo ovadenih 2031 oseb. Policijsko uro je prekršilo 380 gostilničarjev, kar pa seveda ne spada v kriminalistiko. Da so Ljubljančani veseljaki in da jih dobra volja ne mine tudi po policijskih urah na ulicah, priča dejstvo, da je bilo ovadenih zaradi kaljenja nočnega miru 553 oseb. Skupno je prejela policija vseh ovadb 5250, a aretirala je 783 oseb. V policijskem zaporu je prestalo kazen 518 oseb. Na globah je bilo izterjano od 2897 oseb v ljubljanskem policijskem okolišu 89.635 dinarjev.

Samomori in nesreče

Spričo težke socijalne bede, ki vlada še vedno pri nas kakor drugod, je v preteklem letu marsikdo sam odšel ali vsaj skušal odiiti v prostovoljno smrt. Seveda pa vseh slučajev ni pripisovati le bedi, marveč so bili merodajni tudi drugi vzroki. Izvršilo je v preteklem letu samomor 14 oseb, obenem pa beleži statistika 16 samomorilnih poizkusov. Smrtne nesreče so se pripetile 4, nezgode s smrtnih izidom pa 62. Rdeči petelin je tekom leta zakikirikal 30krat.

Odgoni in izgoni

Ljubljana je na glasu kot gostoljubno mesto, vendar pa to gostoljubnost nekateri izrabljajo. Priteple so se k nam vsemogoče vlačuge, pa tudi razni drugi lahkomiselneži. Odgnanih in izgnanih je bilo tekom leta iz mesta moških in še več žensk skupno 186.

Tujski promet

Tujcev je pripotovalo tekom leta k nam 48.790, med katerimi so bili po večini trgovci, pa tudi letoviščarji raznih narodnosti, tudi z drugih kontinentov.

Stalež osobja policijske direkcije

znaša skupno 210 oseb. Izmed teh je 7 konceptnih uradnikov s fakultetno naobrazbo, 6 nadzornikov in policijskih agentov v II. kategoriji, 7 policijskih manipulacijskih uradnikov III. kategorije, 22 policijskih agentov tretje kategorije, 11 policijskih agentov-zvaničnikov, 15 pisarniških zvaničnic in 4 služitelji. V staležu osobja varnostne straže sta dva nadzornika II. kategorije, okoliških nadzornikov zvaničnikov je 19, višjih stražnikov 83, stražnikov 5 in stražnikov-pripravnikov 29. Služba se opravlja tudi na konjih. Dva konja se navadno uporabljata za prevažanje aretirancev, ki potujejo bolj «nobel» v zapor, namreč v tako zvanem «zelenem Henriku».

V tehničnem oddelku policijske direkcije je bilo fotografiranih tekom leta 290 oseb. Štiri fotografije so bile posnete na mestu zločinov. Daktiloskopiranih je bilo 277 oseb. V raznih primerih je stopil v akcijo tudi policijski pes, ki se je šestkrat dobro obnesel.

Trgovci z dekleti v Mariboru

Neznana usoda dveh slovenskih deklet.

Maribor, 11. januarja

Že nekaj dni se po mestu govori o dveh dekletih, ki sta najbrže padli v roke prevejanih kupčevalcev z belimi sužnjami in doživljata sedaj žalostno življenje bogve v katerem kraju naše države. Oblasti sicer pridno vrše preiskavo in poizvedujejo na vse strani, toda doslej brez uspeha.

Dne 3. t. m. je odšla 20letna Eliza Kaiserjeva, delavčeva hčerka iz Pobrežja, v mesto, da se informira glede službe. Zglasila se je v tem namenu tudi v posredovalnici za službe v Vetrinjski ulici. Kmalu za njo je stopil v pisarno neznan, čedno oblečen gospod in pričel Kaiserjevo nagovarjati, da bi šla v Čakovec k njemu šivat. Obljubil ji je 400 Din mesečne plače. Toda Elizi se je najbrž zdel neznanec sumljiv in je zato odklonila njegovo ponudbo z besedami: »Z moškim ne grem nikamor!«... Neznani gospod se je nato mirno odstranil.

Prvi napad je bil torej odbit. Čakala pa jo je še nova zanka, na katero Eliza Kaiserjeva ni bila pripravljena. Kmalu za neznancem je namreč stopila v posredovalnico elegantna dama. Kar se ni posrečilo njenemu predniku, je dama, ki je bila očividno njegova pomočnica v nečednem poslu, z lahkoto dosegla. Eliza Kaiserjeva je z veseljem sprejela njeno ponudbo za službo. Vsa radostna in srečna je takoj odhitela domov in sporočila svoji materi Mariji, da je pravkar dobila zelo dobro službo in da ji bo že s potovanja pisala, kako se ji godi.

Eliza Kaiserjeva se je nato poslovila od svoje matere in še isti dan odpotovala z neznano damo v smeri proti Zagrebu. Od takrat pa do danes ni od nje nobenega glasu več. Prestrašena mati sumi, da je postala njena hčerka žrtev brezvestnih kupčevalcev z dekleti. V tem jo utrjuje dejstvo, da je isti brezvestnež istega dne nagovarjal tudi 17letno Marijo Potiskovo in jo v resnici zvabil v svoje mreže. Tudi o Potiskovi ni od takrat nobene vesti. Kdo sta bila elegantni gospod in dama, tega nihče ne ve. Kdor bi kaj natančnejšega izvedel o usodi obeh slovenskih deklet, naj to takoj sporoči najbližji orožniški postaji.

Smrt pri padcu s senika

44-letni dninar Leopold Brunček padel vinjen s senika na betonska tla in ostal na mestu mrtev.

Litija, 10. januarja

Včeraj dopoldne je našel čevljarski vajenec Janko Arh iz Leskovca pri Krškem v gospodarskem poslopju posestnika in gostilničarja g. Cerarja v Gradcu neznanca, ki je ležal nepremično na tleh. Mislil je, da tujec spi, zato ga je pričel klicati. Njegov trud pa je bil zaman, zaradi česar je opozoril na nepremičnega gosta Cerarjeve. Ti so najdenca dvignili in spoznali v njem pri njih uslužbenega dninarja 44-letnega Leopolda Brunčka.

O dogodku so Cerarjevi takoj obvestili orožnike, ki so pri podrobni preiskavi ugotovili, da ni na Brunčkovem truplu nikakih znakov nasilnosti. Le nad levim očesom je imel večjo rano, ki je nastala očitno pri padcu, poleg tega pa je imel zlomljeno nosno kost, najbrže zaradi padca na betonski podstavek.

Po sestavi zapisnika in ostalih formalnostih so odredili orožniki prevoz Brunčkovega trupla v mrtvašnico farnega pokopališča na Savo; Brunček je namreč brez sorodnikov.

O tragičnem koncu Leopolda Brunčka smo zvedeli še naslednje: Brunček je bil trezen, dober delavec in tihega značaja, docela pa se je spremenil, kadar se je udal pijančevanju. V pijanosti je bil surov in prepirljiv ter se je posebno rad zoperstavljal orožnikom, ki so imeli zaradi njegove izredne telesne moči precej posla z njim.

Tudi usodnega dne 8. t. m. je Brunček ves dan popival ter bil zvečer že močno vinjen. Zibajočih se korakov se je podal kot običajno na senik k počitku. Gospodar za je še videl, kako je šel po stopnicah; zaklical je za njim, naj stopa previdno. Brunček je nato izginil v senik. Verjetno je, da je prikolovratil na rob senika, kjer mu je zmanjkalo tal pod nogami, zaradi česar je izgubil ravnotežje ter padel v 4 metre globoko shrambo na betonska tla in ostal na mestu mrtev.

Po drugih verzijah, kar pa je manj verjetno, si je hotel Brunček prihraniti pot po stopnicah, zato je skočil s senika navzdol v shrambo, skok pa je bil smrtonosen. Naj bo že tako ali tako, gotovo je, da je kriv njegove smrti — alkohol.

Ob nenadni smrti Leopolda Brunčka se je pojavila med litijskimi prebivalci govorica, da je umrl pokojni Brunček nasilne smrti. Včeraj dopoldne so namreč našli močno krvavo sled, ki je vodila izpred neke litijske gostilne preko savskega mostu do ograje Grünwaldovega vrta, tam pa je mahoma prenehala. Nenadna Brunčkova smrt naj bi bila v zvezi s krvavo sledjo. Utemeljenost te ljudske govorice bo vsekakor dognala sodna preiskava.

Pokojnega Brunčka pokopljejo jutri na savskem pokopališču.

Žrtev batinaštva

Razburjenje v Jagodini zaradi smrti aretiranca.

Izvozniku Avramu Tajnacku v Jagodini je bilo nedavno ukradenih 30.000 Din. Sum je padel na Stamenka Savića iz Sičevca. Bil je aretiran in policijski organi beličkega sreza so začeli voditi preiskavo. Čez par dni po aretaciji je osumljeni Stamenko nenadoma umrl v jagodinskem zaporu. Ta nenadna zagonetna smrt aretiranca je povzročila veliko razburjenje v Jagodini in v vsej moravski oblasti. Med ljudstvom vlada splošno prepričanje, da je Stamenko podlegel poškodbam, ki so mu jih v zaporu prizadejali policijski organi.

Za afero se je zainteresiralo tudi notranje ministrstvo, ki je poslalo v Jagodino inspektorja Kosto Rankovića, da izvrši preiskavo. Truplo Stamenka Savića je bilo ekshumirano. Ne ve se, kakšno mnenje so podali zdravniki. Očividci in številne priče med tem težko obremenjujejo preiskovalne organe.

Da so domneve ljudstva upravičene, dokazuje dejstvo, da sta bila takoj suspendirana sreski poglavar Vitomir Kazimirović in policijski pisar Peter Petrović; obenem pa je inspektor Ranković zahteval od ministra za vojsko in mornarico, da se suspendira tudi orožniški podporočnik Pavić, ki je istotako osumljen, da je Stamenka pretepal v zaporu. Nadaljnjo preiskavo v aferi, ki daje točno sliko današnjega batinaškega režima, vodi poglavar ražanjskega sreza.

Žrebanje državne razredne loterije

Beograd, 11. januarja

Danes so bili izžrebani naslednji večji dobitki:

80.000 Din dobi št. 1.970.
60.000 Din dobi št. 52.191.
40.000 Din dobi št. 9.880.
30.000 Din dobi št. 63.136.
20.000 Din dobi št. 75.344.
10.000 Din dobita št. 728 in 20.326.
8.000 Din dobi št. 50.562.
3.000 Din dobijo št.: 3.524, 7.281, 51.506 in 58.653.

Kako je Peter rešil Loko strašne zveri – divjega merjasca

Škofja Loka, 11. januarja.

Pod Križno goro na Trnju tik za Staro Loko ima lovec Peter čedno domačijo s trdnim kozolcem.

Vse to ima še danes, ko pišemo to grozovito storijo, nima pa več strahu pred krvoločnim divjim merjascem, ki je pred njim trepetala Škofja Loka z vso svojo široko okolico, in so se razburjali zavoljo njega vsi lovci, ki jih je samo v mestu in bližini malo nad dvesto. Res je že točno dognano in zabeleženo število zajcev, ali lovcev še vedno ni mogoče prešteti. Vsaj za dober tucat jih je več kakor zajcev.

Če so torej povsod drugod v obeh slovenskih oblastih letos v modi orjaški merjasci, skoraj tako veliki kakor sloni in krvi žejni kakor tigri, je vendar morala imeti najgrozovitejšega merjasca pisana Loka.

Ali ustrelil ga je s kroglo in presekal ga je na dvoje s sekiro lovec Peter s Trnja.

Z novicami po časopisih se je tudi v loških lesovih prikazala strašna zverina. In dvakrat po sto hrabrih jagrov je basalo puške, dvakrat toliko pridnih gospodinj je pa iskalo merjasca po «Kuharskih bukvicah», «Slovenski kuharici» in po Katarini Prato, ki je iz nje vse prepisano, kar je res dobrega.

Še preden so ga našle izvidnice in patrulje lovcev, so imele recept za najdelikatnejšega merjasca vrle kuharice. »Kuhanega bomo, s sladkim črešnjevim kompotom!« Tega danes ne najdete v nobeni restavraciji in v nobeni trgovini več v Ljubljani, ker je vsega pokupila in znosila v Loko potovka Lenka, ki ostaja v mlekarni Pred škofijo. Pa še Škrpinka je morala pomagati, ker na kompote Ločani ne dajo dosti. No, sedaj pa je založena dolina s to sladkarijo gori do Gorenje vasi in na drugi strani do Zalega loga.

Le merjasca ni!

Ker ga je ustrelil in na en mah presekal Peter s Trnja.

Malo mrzla in malo meglena noč je bila, da se je tudi bistrim lovskim očem razločilo le vse na pol — luna pa je ravno gori prišla. In tudi malo sape je bilo.

Pa vendar je Peter na preži jasno videl, kako je iz kozelca skočilo nekaj velikega in kosmatega ter se zaletelo v kolobarju.

»Ga že imam! Fant, še sekiro!« je zavpil, ko je skočil po puško in s preplašenim fantom stekel proti kozelcu.

Dvakrat ga je pihnil, ali mrha je šla še v kolobarju proti zadnjemu štantu kozelca. Še dvakrat je počil za njim, pa vražji kosmatinec še ni obstal. Črna pošast se je prevalila, da je trepetajoči sinko s sekiro v roki zajavkal: »Ali vidiš, oče, kakšne dolge ščetine ima?«...

Močneje je zapihala sapa, Petra je spreletela vročina od togote in vsekal je za zverjo še dvakrat, da so vekali otroci po vasi in molile babnice roženkranc. Zverina pa je kobalila po mlečni megli ob kozelcu.

»Izus, Marija, hudič, tu imaš,« je zatulil Peter in vsekal kar s sekiro, fant je stekel in žena na »ganku« se je prekrižala v strahu. Komaj je zajavkala: »Ali si ga, Peter?«

»Sem ga, ja« je zamrmral in vrgel na ramo šop detelje, ki jo je jug vrgel iz kozolca in valil po trati.

Ni izobesil v zori zastave skozi lino, ali žena je nekaj obešala tam gori. Bile so fantove...

Čudeži vsemirja

(Prihodnji filmski spored ZKD)

Zopet prinaša ZKD nov monumentalen film, ki bo brezdvoma vzbudil vseobče zanimanje in občudovanje med našo publiko. Film je delo kulturnega oddelka svetovnoznane tvornice »Ufa« v Berlinu in nam prikazuje v 7 krasnih delih čudeže našega zvezdnatega neba. Ogromna materija astronomske vede je predočena na najnazornejši način, nikakor ne fantastično temveč na podlagi dolgoletnega, trudapolnega študija in potom mnogobrojnih poskusov na tak nazoren način, da je lahko pojmljiv vsakemu lajiku. Cela množica operaterjev in 15 risarjev je imelo posla nad 3 leta, da so podali najtežavnejše probleme našega planetnega sistema na tako lep, nazoren in okusno umetniški način.

V prvem delu filma »Na potu k resnici« vidimo dolgotrajni razvoj astronomske vede. Največji možje na tem polju, Ptolomej, Kopernik, Kepler, Newton stopajo živi pred naše oči ter razvijajo pred gledalcem svoje nauke in nazore. Nadaljni del filma nam razkazuje resnice o stanju najzvestejšega spremljevalca našega zemeljskega planeta t. j. meseca, nadalje razne ozvezdja, velikega medveda, veliki in mali voz, olejade itd. V tem delu vidimo med drugim tudi odkritje povečalnega stekla, s pomočjo katerega se je posrečilo današnji vedi vedno bolj in bolj prodreti v temo in tajno nebesnih teles. Ves vpliv solnca na našo zemljo, dan, noč, letne čase razne poprej nepojmljive elementarne sile, viharje, plimo in oseko, vse to nam razloži film v 3. in 4. delu. Nato nas popelje s pomočjo fantastičnega zrakoplova na različne zvezde in nebesna telesa in tu vidimo kakšni bi morali biti ljudje v slučaju, da bi na njem bivala človeška bitja.

Krasne so te slike in izredno zanimiva njih vsebina. Zadnji del filma pa prekaša po svoji lepoti vse svoje prednje dele; tu vidimo konec naše zemlje in sicer kot ledeno smrt vsled pojenjajoče toplote solnca ali pa vsled katastrofe ob priliki trčenja dveh nebesnih teles — ognjeno smrt in konec naše zemlje. Nepopisno lep je ta film, ki zapušča pri vsakomur ogromen utis. Iz tega filma šele vidimo prav za prav, da smo ljudje kljub genijalnosti človeškega duha le slabotne stvarice, ki trepečemo ob pogledu na vsa čuda stvarstva in ob slutnji — večnosti.

To prekrasno ogromno filmsko delo, ki je izredno poučno in obenem zanimivo, bo predvajala ZKD prvič v Ljubljani in sicer ob predavanju g. prof. Dolžana v prostorih kina Matice od prihodnje sobote dalje. Ker se spored predvaja le pri 4 predstavah, opozarjamo že danes vsakogar, da si pravočasno preskrbi vstopnice. Naj ne bo nikogar, ki si ne bi ogledal tega veličastnega filma.

Kulturni pregled

Ljubljanska drama

Četrtek, 12. Mnogo hrupa za nič. B.
Petek, 13. Boljši gospod. C.
Sobota, 14. Ob 15. pop. Mnogo hrupa za nič. dijaška predstava po znižanih cenah. Izven.
Nedelja, 15. Ob 15. pop. Snegulčica in škratje. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven.
Ob 20. zvečer. Ukročena trmoglavka. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven.

Ljubljanska opera

Četrtek, 12. Zaprto.
Petek, 13. Orlov, opereta. Gostujeta člana mariborske operete, gdčna Lubejeva in g. Harastović. Izven. Znižane cene.
Sobota, 14. Madame Butterfly. Gostujeta ga. Staller-Stotter in baritonist Neralić. A.
Nedelja, 15. Ob 15. pop. Poljska kri, opereta. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven.
Ob 20. zvečer. Zaljubljen v tri oranže. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven.

Mariborsko gledališče

Četrtek, 12.: «Logarjeva Krista». D. Kuponi.
Petek, 13.: Zaprto.
Sobota, 14.: «Živeli tatovi». A. Kuponi.

Gostovanje češkega igralca Edvarda Kohouta v naši drami. V četrtek, dne 19. januarja bo gostoval v naši drami član praškega Narodnega divadla, gosp. Kohout kot Hamlet v istoimenski Shakespeareovi tragediji. Na to gostovanje opozarjamo že sedaj vse v Ljubljani živeče rojake znamenitega igralca, kakor tudi vse prijatelje češkega naroda. Vstopnice se lahko že od danes naprej rezervirajo pri dnevni blagajni v opernem gledališču.

Mariborski člani, gostje v ljubljanski opereti. V petek, 13. t. m. gostujeta v ljubljanski opereti pri predstavi Orlov člana mariborskega gledališča, gdčna Lubejeva in g. Harastovič. Oba člana sta izvrstna operetna igralca in pevca ter sta z izredno lepim uspehom v istem delu nastopila tudi začetkom letošnje jeseni na zagrebškem odru. Petkova predstava »Orlova« se vrši izven abonmaja. Cene so deloma znižane.

Celjsko mestno gledališče pripravlja kot prihodnjo noviteto Sardoua veseloigro v treh dejanjih «Razporoka». Z veseloigro bo ustreženo zlasti onim obiskovalcem gledališča, ki si žele zdravega humorja. Naslovno ulogo bo igrala gdč. Sončeva, glavno moško ulogo pa gosp. Bratina, ki igro tudi režira.

Koncert Akademskega pevskega zbora se bo vršil nocoj ob 20. uri v Unionu na čast inozemskim delegatom. Vsak naj si pravočasno preskrbi vstopnice! — Dobilo se v predprodaji v Matični knjigarni in zvečer pri blagajni.

»Orlov« na mariborskem odru. Krasna opereta »Orlov«, ki je doživela po vsem svetu nebroj repriz, se vprizori prvič v tej sezoni v nedeljo, 15. januarja, ter bo gotovo zelo privlačna, ker je letos zasedba neprimerno boljša kot lani in se itak že prvovrstna oprema še deloma izpopolni.

Opozarjamo na današnji koncert, katerega priredi Svet slušateljev ljubljanske univerze in pri katerem sodelujejo poleg akademskega zbora ljubljanske univerze pod vodstvom Franceta Marolta še konservatoristi Karel Rupel (vijolina), Marjan Rus (bas) in Pavel Šivic (klavir). Skrbno izbran spored, na katerem je v prvi vrsti zastopana naša zborovska literatura kakor tudi dobro ime vseh sodelavcev nam jamči za umetniški uspeh večera. Koncerta se udeleže tudi v Ljubljani se nahajajoči člani mednarodnega udruženja visokošolcev. Začetek koncerta je točno ob 20. uri v Unionski dvorani, predprodaja vstopnic v Matični knjigarni, kjer se dobi tudi natančen program.

Begovićeva drama «Božji človek» se je igrala v Los Angelesu pod naslovom «The Devils Plum Tree». Drama pride v kratkem tudi na ne newyorški oder.

«Šentjakobski oder» v ljubljanski drami

Delovanje naših diletantskih odrov bi zaslužilo večjo pozornost slovenske javnosti. Ne gre toliko za posamezna društva, kolikor za celoten pojav, ki je v naši ožji domovini razveseljivo razširjen in ki ni brez večjega vpliva na naše kulturno življenje. Stotine ljudi obeh spolov se vnema za odersko delo, vadi v samostojnem oblikovanju in podajanju vlog, uri v nastopu in se uvaja v besedno kulturo našega jezika. Mimo naravne ambicije po uveljavljenju lastne osebnosti je tu tudi nekaj iskrenega idealizma. Marsikak talent se precedi skozi to sito za poznejše umetniško delo, a najvažnejše je, da se na ta način širi na kmetih in v mestih zanimanje za dramatsko in igralsko umetnost; za diletanti bodo vedno lahko prišli med narod umetniki, kakor je njih velika naloga, da ne ostanejo na otoku izvoljenih ali privilegiranih.

Snoči smo videli na odru ljubljanske drame sad takega stremljenja in dela: Šentjakobski oder, ki stoji na lestvici naših diletantskih odrov najbliže pravemu, umetniškemu gledališču, je nastopil z Molnarjevo «Igro v gradu». Ne da bi se spuščali v podrobno razmotrivanje, moramo zapisati, da je bil uspeh Šentjakobčanov za one, ki ne poznajo njihovega tihega, a intenzivnega dela, skoraj da presenetljiv. Res je, da je igro zrežiral g. Milan Skrbinšek in ji dal svoj ton, ki ga ni bilo težko občutiti, vendar so posamezni interpreti pokazali takšno doraslost za svoje vloge, toliko rutine in igralskega duha, da smo na hipe pozabili, da nimamo pred sabo poklicnih igralcev. Merjeni s strožjim merilom, bi morali brez dvoma pristati na to ali ono nepopolnost, hibo, neopiljenost; če pa zahtevamo od poklicnih igralcev z vso pravico večjo nijansiranost igre, intenzivnejšo jezikovno in glasovno kulturo itd., pa se pri teh ljubiteljih odra, ki žrtvujejo drami največji del svojega prostega časa, z vso pravico vprašujemo, odkod toliko samostojnosti, tehnike in igralskega nivoja, kakor so nam pokazali snoči?! Ne dvomimo, da gre hvala požrtvovalnemu delu in njihovi posebni ljubezni do odra.

Podčrtati moramo zlasti vloge Kortha (gosp. Karus), Adama (g. Blaž) in Annie (gdč. Wrischerjeva), ki so bile prav zanimive, povprečen nivo diletantizma presegajoče stvaritve nadarjenih ljubiteljev oderske kulture. Malo manj izdelan se nam je videl Mansky (g. Lovrič), čeprav je tudi ta — podobno kot gg. Košak, Čuk in Gnidovec, pokazal resen trud, da nas preseneti s sigurno in jasno igro.

Komad sam — anekdota v treh dejanjih ga imenuje avtor — je duhovit in zabaven teaterski feljton, če se lahko tako izrazimo, pisan z Molnarju lastno živahnostjo in previdnostjo. Avtorjeva močna rutina ga v zadnjem hipu rešuje pred banalnostjo in ga stori prikupnega.

Komadu in igralcem, pa tudi primeroma prav dobremu obisku gre hvala, da je bil gledališki avditorij ves čas animiran; «Šentjakobčani» so bili deležni večkratnega navdušenega aplavza, ki jim bodi plačilo in bodrilo k nadaljnjemu delu.

B.

Slavonija v Jakopičevem paviljonu

Saj res ni mogoče zameriti, če ljudje v tej megli ne najdejo Jakopičevega paviljona in Tomerlinove razstave, ki je v njej izložil bogato zbirko slik iz življenja Slavoncev. To spoznamo v razstavi skoraj ravno tako podrobno, kakor v etnografskem muzeju ali iz velikega, do sedaj na žalost še vedno ne napisanega, niti objavljenega dela o tej blagoslovljeni pokrajini naše države.

Tu vidimo Slavonijo, njeno pokrajino in srečne ljudi, ki uživajo njene plodove. Pastirje ob zori in ob zapadu solnca, pastirice z vezivom, ki daje narodnim nošam in pokrajini sami toliko pestrosti, da je ni toliko niti na Slovaškem, niti na Madžarskem ali kjerkoli drugje na božjem svetu. Žareče barve maka v nepreglednem žitnem polju med Savo in Dravo, ki se ob nedeljah zgoste pred cerkvijo, pri pridigi ali se pa s procesijo razlijejo po vasi in med njivami kakor pisan trak, da jemlje njih čar očem vid. V solncu ali nevihti plava kakor cvet nad pisano družbo smejočih se in vriskajočih deklet, devojk in toplih snašic naša znanka — rdeča marela. Kakor že pri Manesu in Šubicu, pri Uprki in Bužanu, ni tudi pri Tomerlinu barvitosti narodnih noš brez tega dekorativnega emblema folklore, ki se tako lepo sklada z zelenim ozadjem pokrajine ob vsaki razsvetljavi, če sije solnce ali pa pod črnimi oblaki bližnje hude ure.

Večjo folkloristično kakor umetniško vrednost imajo tudi ostale Tomerlinove slike in ravno to najbolj ugaja naši publiki, ki zahteva od umetnika poduka v narodopisju in domoznanstvu, zabavnih teatralnih prizorov in narodnega življenja in drugih takih za vzgojo nacijonalne misli potrebnih ilustracij v barvah, ki jih moderni umetniki kljub prigovarjanju za probudo naroda vnetih krogov zanemarjajo tako trmasto z izgovorom, da ustvarjajo pač le samo estetske vrednote, ne pa več ilustracij k narodni zgodovini in etnografiji.

Na sedanji razstavi je pa prav vse, kar si naše občinstvo le zamore lepega poželeti. Zagorele stare in mlade ciganke s cekini okrog suhih ali zalitih vratov, zlati nizi tudi okrog vratov bujno kostimiranih, vročih Slavonk, pisane rute in še bolj živobarvna vihrajoča krila z vezeninami in muzej narodnih ornamentov na kožuhih ter po obleki mišičastih fantov in mož. Od golega otroka v zibki do zgubane starke, od paše do pridelovanja lanu in od oranja do žetve — vse, prav vse lahko občudujemo v tej impozantni zbirki folklorističnih motivov.

Če potrdimo še to, da se obiskovalcem ni treba bati impresijonizma ali še hujšega modernizma, ker Tomerlin slika le tako, kakor je všeč najširšim plastem naše javnosti, potem tudi lahko rečemo, da se publika ne sme več pritoževati na Narodno galerijo, češ, da ji v paviljonu vedno nudi le pretežko umetnost, ker se naše slavno in za lepo umetnost vedno navdušeno občinstvo take rodoljubne in zares lepe umetnosti na tej razstavi lahko naužije do sitega.

---

mi pozdravil kralja ter mu želel srečo. Kralj je nato odvedel badnjačarje v mali salon, kjer so badnjak položili v ogenj, nakar so bili gostje pogoščeni s hladno in vročo rakijo.

Raporti policijske direkcije so tekom pravoslavnih božičnih praznikov zabeležili prav odlično število tatvin, malih požarov in raznih nezgod. Dežurnim uradnikom so prazniki povzročili toliko dela, da so ti možje skoro onemogli.

— Haho... halo... policijska direkcija? Ukradli so mi prase za Božič... Bilo je lepo rejeno...

— Zakaj ga pa niste čuvali gospod? Kje vam naj sedaj najdemo prase? Gotovo ga ni več na svetu...

— Ubil se bom gospod! Pozval sem goste, tasta in taščo... Kaj naj sedaj počnem?

In spričo takih razlogov mora dežurni uradnik obleči plašč in pohiteti na ulico, da med tisočerimi poklanimi prašički najde ravno onega, ki je bil ukraden. Ko se po brezuspešnem lovu vrne nazaj v svojo sobo, ga že zopet čaka grmada beležk, ki jih je policijski agent pripravil v njegovo veselje. Vse samo tatvine, požari, nezgode, pretepi, izpadi pijancev napram samotnim pasantom... Posebno agilni so bili beograjski apaši. Tudi oni so kot dobri pravoslavci hoteli praznovati Božič s pečenko in dobrim vinom in so se z obojim preskrbeli, kakorkoli jim je naneslo. Nekaterim je uspelo, drugi pa so božične praznike prestali v — staroslavni glavnjači.

Po «Politiki».

Domače vesti

Druga številka „Življenja in sveta“

Prihodne dni bo dostavljena vsem naročnikom «Jutra» 2. številka naše tedenske revije «Življenje in svet». To je poslednja, ki jo prejmejo tudi oni, ki našega zabavno-poučnega tednika še niso naročili. Nadaljnje številke bomo pošiljali zgolj naročnikom.

Druga številka prinaša v prevodu *krasno povest* prvovrstnega ruskega pisatelja Ivana Bunina *«Gospod iz San Francisca»*. Iz ruskega slovstva je tudi povest *«Carjevič»*, ki opisuje Petra Velikega in njegovo ženo Katarino I. Iz francoščine je prevedena ljubka črtica *«Čudoviti zvon»*.

Vsakega čitatelja bo zanimal zgodovinski članek *«Lepa služkinja iz Marienburga na carskem prestolu»*, ki govori o karijeri Livonke Marte, ki je postala iz hišne ruska carica. Objavljena je tudi njena slika, slika njenega moža Petra Velikega in nje ljubimca Menjšikova.

Članek *«Čudežni pojavi v živalstvu»* nas seznanja s presenetljivo histerijo pri živalih, s pojavi, ki spominjajo na nekatere «čudežne» lastnosti Terezije Neumannove iz Konnersreutha, o kateri govori vsa Evropa. O *spiritizmu* razpravlja s stališča sodobne znanosti nadaljnji poljudno spisani članek.

Prav zabavne so *anekdote iz sovjetske Rusije*, medtem ko nas izviren prispevek češkega potovalca V. Nemca *«Moj sluga Soliman»* popelje v Egipt, na rob Saharske puščave.

Praktičnega značaja je s petimi ilustracijami opremljeni članek *«Ženska telovadba»*.

Mično in ljubko pripoveduje kapitan W. Ohlsen v *«Zgodbah z morja»* o lepoti morja, o njega nevarnostih, o romantičnem življenju pomorščakov itd.

Z najnovejšimi znanstvenimi rezultati seznanjata čitatelje članka *«Vsemirje»* in *«Novosti» o postanku človeka»*.

Vsebina številke je tedaj zadosti pestra in mikavna; slehernemu čitatelju nudi dovolj razvedrila in pouka. V tem pravcu se bo gibala naša tedenska revija tudi nadalje in se — če jo bo slovensko občinstvo podprlo z obilnim naročevanjem — čedalje bolj izpopolnjevala.

Vsak zavedn naročnik «Jutra» postani naročnik «Življenja in sveta»! Za 60 Din na leto ne dobiš nikjer drugje tednika, ki daje na leto čez 1400 strani pestre in ilgstrirane vsebine!

Poslužite se položnic, ki smo jih priložili «Jutru» in odpošljite takoj vsaj delno naročnino!

---

* **Z ljubljanske univerze.** Redni profesor na tehnični fakulteti ljubljanske univerze Inž. Viktor Gostiša je napredoval v 2. skupino I. kategorije.

* **Osebne vesti s pošte.** Imenovani so: E. Vilhar za pb uradnika II-5 na Ljubljani 1; za dnevničarje P. Krajc in J. Kök na Mariboru 2, Draga Mandelc in Fran Bevk na Ljubljani 1 in Fran Rossmanith pri III. ter tehnični sekciji v Ljubljani. Državni strokovni izpit za III. kategorijo pri pt. direkciji so položile uradnice: Fr. Avšič in K. Costa pri ravnateljstvu, B. Horvat iz Rogaške Slatine, Fr. Vestnjak iz Dol. Lendave J. Čož iz Maribora 2, Al. Pehani iz Rakeka, J. Löske s Trbovelj 1 in uradnik J. Pavlin s Pragerskega (vsi soglasno): uradnice: M. Kitzler in E. Korenini iz Ljubljane 1, M. Čretnik iz Murske Sobote, Fr. Hladnik iz Ptuja, A. Šavnik iz Beltincev, J. Ferjančič iz Maribora 2, P. Kurinčič iz Tržiča. Fr. Mrak z Rečice ob Paki; uradniki A. Tušek iz Podčetrtka, A. Ljubič iz Hrastnika, J. Zidarič iz Središča ob Dravi, J. Rataj iz Maribora, F. Zablatnik iz Ljubljane 7 in R. Cigler z ravnateljstva (vsi z večino glasov)

* **Komisija za izdelavo prosvetnega programa** se tekom prihodnjega meseca ponovno sestane. Dotlej bodo delovali odbori, katerim so bile izročene resolucije, ki jih je sestavila omenjena komisija ob priliki svojega prvega plenarnega zasedanja. Ti odbori se konstituirajo še ta teden, da takoj pričnо svoje delovanje. Odbori se bodo pečali s prosvetnim delom programa, ki govori o osnovnih šolah. Ko odbori dovršijo svoje delo, se sestane plenum komisije, ki bo dal definitivno redakcijo načrtu, kateri bo nato predložen ministrskemu svetu.

* **Kongres znanstvenih delavcev naših državnih muzejev.** Predvčerajšnjim je bil otvorjen kongres znanstvenih delavcev vseh državnih muzejev v Jugoslaviii. Pri tej priliki je prijavljenih več predavanj na ljudski univerzi, ki so namenjena širokemu občinstvu. Med drugim bo delegat ljubljanskega muzeja dr. Mali predaval o Koroški. Kongres bo trajal tri dni.

* **Ameriška propaganda za naše kraje.** V januarski številki največjega ameriškega geografičnega mesečnika »The National Geographic Magazine«, ki izhaja v 1,500.000 izvodih, je na 46 straneh izšel opis Jugoslavije z mnogimi fotografskimi slikami. Članek je spisal Mr. Malville Chater, stalni sotrudnik omenjene, fotografije pa je preskrbel Mr. Hans Hildebrand. Imenovana Američana sta prepotovala leta 1926. zapadne kraje naše države. V članku, ki je naslovljen »Dalmatian Days« opisuje pisec svoje potovanje od Kranjske gore preko Zagreba v Dalmacijo. Opis je popolnjen s 25 fotografijami. Med fotografijami se nahaja Bled s cerkvico na otoku, Kranjska gora ter številni posnetki iz Zagreba, hrvatskega Primorja in Dalmacije Zlasti so zanimive kolorirane slike: Dubrovnik z zalivom Dioklecijanova palača, neretvanski most v Mostaru, Split in izborno uspeli posnetki narodnih noš v Dalmaciji. Ako se upošteva veliko število čitateljev omenjenega lista, se lahko približno oceni njegova važnost in vrednost.

* **Smrtna kosa.** V Ljubljani je umrla v visoki starosti 85 let hišna posestnica ga. Kristina Hudovernigova, roj. Paulitsch. Pogreb simpatične, splošno priljubljene ljubljanske dame bo danes ob 14. uri iz hiše žalosti v Kolodvorski ulici št 23. — V Gorici je umrl v 56. letu starosti posestnik g. Anton Jelenec. Pogreb bo danes ob 14. uri iz sanatorija v Gorici na tamošnje pokopališče. Pokojnikoma blag spomin, preostalim naše iskreno sožalje!

* **Smrt uglednega sodnika.** V Trogiru je predvčerajšnjim umrl Marin Silobrčić, bivši predsednik okrožnega sodišča v Splitu. Pokojni Silobrčić je užival v vseh krogih dalmatinske inteligence velik ugled ter je bil splošno spoštovan zaradi visokega pojmovanja sodniških dolžnosti.

* **Monumentalno poslopje pomorskega muzeja v Splitu.** V kratkem bo razpisan natečaj za načrt monumentalnega poslopja pomorskega muzeja, ki se bo zgradilo v Splitu. Poslovpje bo zelo obsežno. V zadnjem času je pomorski muzej obogatel z nekaterimi novimi lepimi akvizicijami.

* **Intervencija za nujno pomoč gladni Dalmaciji.** Kakor poročajo iz Splita, odpotuje danes v Beograd deputacija splitske oblastne skupščine, da intervenira pri vladi, poslanskih klubih ter Rdečemu križu za nujno pomoč stradajočemu prebivalstvu v Dalmaciji.

* **Zračni promet Zagreb-Beograd.** Po vesteh iz Beograda, se prihodnji mesec otvori projektirani zračni potniški promet med Zagrebom in Beogradom. V ta namen sta naročena dva aeroplana najmodernejšega sistema »Junkers«. Vsak aeroplan bo imel prostora za deset potnikov. Aeroplana sta opremljena z vsem modernim komfortom Polet iz Zagreba v Beograd bo trajal dve uri, cena vožnje pa bo približno enaka ceni v 1. razredu brzovlaka Aeroplana bosta prevažala tudi pošto. Pri tej priliki bodi omenjeno, da je že izdelan načrt za potniški promet med vsemi našimi večjimi mesti, tako da bodo v doglednem času vsa večja mesta v naši državi zvezana potom zračnega prometa.

* **Občni zbor hišnih posestnikov za Trbovlje in okolico** se bo vršil danes 12. t. m. ob 15. uri v šoli v Trbovljah. **Društva hišnih posestnikov za Celje in okolico pa nocoj ob 20. uri** v restavracijskih prostorih **Narodnega doma v Celju.** Razen običajnega dnevnega reda bo na obeh občnih zborih poročal zvezni predsednik g. Frelih o novi davčni reformi in o stanovaniskem vprašanju ter se bo protestiralo proti čl. 69. fin. zak., s katerim se hoče v Sloveniji lastnino popolnoma omejiti; protestiralo se bo tudi proti previsokemu obdavčenju lastnih stanovanj. Dolžnost vseh hišnih in zemljiških posestnikov — naj so včlanjeni ali ne in četudi nimajo najemnikov — je, da se važnih zborovanj polnoštevilno udeleže! 60

DIŠAVE SLON

* **Kredit za delavska stanovanja v Osjeku.** Kakor javljajo iz Beograda, je vlada v prihodnji budžet postavila večjo svoto za gradnjo delavskih stanovanj v Osjeku Bila je za to skrajna potreba, ker v Osjeku stanujejo delavci v razpadajočih barakah, v katerih biva nad dvesto delavskih rodbin.

* **Poštna služba.** Izpraznjeno je mesto upravnika pri pošti Škofja Loka. Prošnje naj se vlagajo na direkcijo pošte in telegrafa v Ljubljani.

* **Iz statistike zagrebške policije.** Po uradnih podatkih je zagrebška policija tekom lanskega leta aretirala 12.412 oseb, predlanskim pa 10.748.

* **Visoka starost** V Vojniku pri Celju je umrla te dni gospa Marija Pribil, vdova po respicijentu finančne straže, v visoki starosti 93 let. Pokojnica je bila najstarejša oseba v Vojniku.

* **Italijanski parobrodi v naših pristaniščih.** Italijansko pomorsko parobrodarsko društvo »Zaratina« je nedavno sklenilo, da uvede nekatere nove proge ki bi se tikale tudi naših pristanišč. Društvo je sedaj začelo izvajati svoj načrt ter je te dni prvi parobrod »Zaratine« iz Zadra doplovil v Split.

* **Razprava proti fašistoma Kodriču in Gaglianiju** pred sodiščem v Ogulinu se je včeraj nadaljevala. Zaslišani sta bili dve priči, med njima policijski obmejni komisar na Sušaku Ulčič. Razprava teče dalje.

* **Samomori.** V Novem Sadu se je predsnočnjim obesil David Frankl, znan trgovec s čipkami in vezeninami. V obup ga je spravila slaba konjunktura, ki mu je zadnje čase povzročila velike izgube. — V Zagrebu se dalje množijo samomori z raznimi strupi Včeraj se je otrovala z octovo kislino 26 letna Agata Žubenčić, delavka v vojaški pekarni na Savski cesti. Vzrok: nesrečna ljubezen.

NOGAVICE od Din 8. pletenine rokavice, kravate bluze itd nudi *F in M ROZMAN*. Židovska ul. 7. « po reklamnih cenah

Testenine in dvonosladna kava znamke »APETIT« so najboljše! Zahtevajte jih v vsaki trgovini

* **Zaradi nepazljivosti ustrelil človeka.** Na sv. Treh kraljev se je v Sisku pripetil tragičen slučaj, ki je zahteval človeško žrtev. Ko se je Stepan Gregorić, sin posestnika iz Peščenice, z vozom iz Siska vračal domov, je prisedel k njemu na vez kovač Blažeković, ki je bil precej vinjen ter neprestano streljal z revolverjem. Ko je zopet sprožil revolver, je pijani kovač zadel desno sedečega Gregorića v čelo tako nesrečno, da mu je krogla obtičala v možganih. Gregoriča so nezavestnega prepeljali v bolnico, kjer je podlegel težki poškodbi.

* **Tajnstveni razbojniki v dalmatinskem Zagorju.** Nekateri seljaki iz Muća in okolice v dalmatinskem Zagorju trdé, da so se tamkaj pojavili čudni ljudje z dolgimi lasmi v liških kožuhih, oboroženi s puškami, ki so povsem podobni razbojnikom. Nekateri zatrjujejo, da so videli dva taka razbojnika, drugi pa trde, da jih je bilo pet. Povodom umora Mateja Ivandića so orožniki izsledovali razbojnike v domnevi, da sta razbojnika morebiti Mutić in Rodić, ki sta pobegnila iz zaporov v Bihaću. Osumljena sta še nekega drugega umora, ki je bil te dni izvršen na cesti v Muću.

* **Usoden padec z vlaka.** Na progi med Poljčanami in Lipoglavom je dne 9. t. m. zvečer dohitela tragična smrt mizarskega mojstra Jakoba Vršaka, doma iz Rogatca, a zaposlenega v kopališču Laško. Podrobnosti kako je nastala nesreča, se ne dajo ugotoviti. Vsekakor je Vršak po nesrečnem naključju padel iz vlaka. Padec je bil tako silovit, da je ponesrečenec obležal mrtev na licu mesta. Našli so ga ponoči ob progi. Zjutraj je bilo truplo po komisijskem ogledu prenešeno v mrtvašnico v Ločah.

* **Iz zapora je pobegnil.** V Velikem Bečkereku je bil nedavno zaradi razžaljenja Veličanstva aretiran in obtožen rezervni kapetan J. Milačič. V noči od 8. na 9. jan. je Milačič pobegnil iz sodnega zapora ter v družbi svoje prijateljice, soproge nekega uglednega tamkajšnjega hotelirja pobegnil preko meje v Rumunijo. V velikem Bečkereku je afera povzročila veliko senzacijo. Oblasti vodijo preiskavo, da se ugotovi, kako se je Milačiču posrečilo pobegniti iz zapora.

ITO — zobna pasta najboljša!

* **Noseče matere naj skušajo z rabo** prirodne grenčice »Franz-Josef«, odstraniti vsako telesno zaprtje. Predstojniki vseučiliških ženskih klinik soglasno hvalijo pristno vodo »Franz-Josef«, ker je lahko zaužitna in ker milo odpirajoči učinek zanesljivo nastopi v kratkem času in brez neprijetnih postranskih pojavov.

Iz Ljubljane

SHOD SDS V KAZINI

V soboto, 14. t. m., se vrši ob 6. uri zvečer v veliki dvorani Kazine shod SDS, na katerem bo poročal g. narodni poslanec dr. Albert Kramer o delovanju Narodne skupščine in g. župan dr. Dinko Puc o delovanju oblastne skupščine. Vabljeni so vsi somišljeniki, da čujejo poročilo svojih mandatarjev.

u— **Z avstrijskega konzulata v Ljubljani.** Avstrijski generalni konzul v Ljubljani g. dr. Herman Pleinert se je vrnil z dopusta ter je včeraj zopet prevzel vodstvo konzulata.

u— **Odhod barona Knorringa v Pariz.** Včeraj je odpotoval v Pariz eden najodličnejših članov ruske kolonije v Ljubljani g. Vladimir baron Knorring. Ruska kolonija v Ljubljani je svojemu odličnemu rojaku priredila 1. t. m. poslovilni večer. Slovo je bilo prisrčno in g. baron Knorring je imel priliko, da se je prepričal o veliki ljubezni, ki jo njegovi rojaki gojijo napram njemu. Prepričal se je lahko, da je užival najglobljе spoštovanje, ki si ga je znal pridobiti s svojo fino konciljantnostjo. Katastrofalno spremembo v svoji usodi zaradi kataklizme, ki je zadela njegovo domovino Rusijo, je prenašal z dostojanstvom in je ostal pravi gentleman po pokolenju, vzgoji in značaju. Baron Knorring je bil v Ljubljani zaposlen pri upravi velesejma ter je poučeval francoščino v françoskem institutu. Zdaj je odšel v Pariz kot ravnatelj Ruskega doma (Maison Russe), ki je bil otvorjen s sredstvi amer. dobrotnikov v Ste Genevievre des Bois pri Parizu za de lanezmožne in starejše ruske emigrante (med njimi je tudi znani slikar Solomko). Ruski emigranti v Ljubljani in z njimi vred tudi vsi Slovenci, ki poznajo g. barona Knorringa, iskreno obžalujejo njegov odhod, obenem pa mu žele na novem mestu obilo sreče.

Društveni ples Sokola I.

dne 14. januarja na Taboru.

u— **Regulacija Gradaščice med trnovskim mostom in Kolezijo.** Pri izdelovanju podrobnih načrtov za regulacijo Gradaščice se je pokazalo, da bo treba ob progi med trnovskim mostom in Kolezijo prvotni načrt spremeniti tako, da se opusti v tem načrtu določeni prekop čez parcelo št. 73/8 k. o. Krakovsko predmestje in se obdrži prvotna struga, ki se pa primerno razširi in poglobi. Ker so s tem prizadeti zemljiški posestniki, ki po prvotnih načrtih niso prihajali v poštev pri razlastitvi zemljišč, je glavni odbor predložil detajlne načrte ter zaprosil, da se razpiše vodopravna obravnava na licu mesta. Obravnava se razpisuje na dan 14. januarja 1928 s sestankom ob pol 9. uri zjutraj na Trnovskem mostu pri cerkvi v Trnovem. Najkasneje pri tej obravnavi je treba izjaviti vodji komisije ugovore, ki se niso že obravnavali ustno ali pismeno, ker bi bilo sicer sklepati, da se udeleženci strinjajo z nameravanimi deli in z odstopom ali obremenitvijo zemljiške lastnine. Na morebitne poznejše ugovore se ne bo mogoče ozirati ter se bo odločilo vpoštevajoč le pomisleke iz javnih ozirov. Vsi interesenti so vabljeni, da se te obravnave udeleže in da si vpogledajo načrte, ki so razpoloženi med uradnimi urami v pisarni oddelka 4. velikega župana ljubljanske oblasti in pa pri mestnem magistratu v gospodarskem uradu.

u— **Vojaška zglasitev.** Po mestu je nabit razglas mestnega magistrata ljubljanskega o vojaški zglasitvi: a) v Ljubljano pristojnih mladeničev, rojstnih letnikov 1903 do 1908 in 1910; b) izven Ljubljane pristojnih nabornikov, rojstnih letnikov 1903 do 1908, ki žele iti v Ljubljani na nabor in c) vseh onih starejših obveznikov operativne in rezervne vojske, ki mislijo, da so postali nesposobni za vojaško službo. Vse podrobnosti so razvidne iz razglasa, odnosno se lahko izve zanje v mestnem vojaškem uradu na Ambroževem trgu št. 7.

u— **Društvo za raziskavanje jam** ima svoj redni občni zbor jutri, v petek ob 18. uri v balkonski dvorani univerze (Dvorec I. nastr.) Po občnem zboru bo predaval g. univ. prof. dr. J. Hadži »O prehrani jamskih živali« in g. J. Michler »O lanski ekskurziji v Gradiščnico«. Vse prijatelje društva opozarjamo na obe predavanji, ki ju bodo pojasnjevale številne skioptične slike. Vstop prost.

u— **Občni zbor Geografskega društva** na univerzi v Ljubljani se bo vršil nocoj ob 17.30 v Geografskem institutu univerze v Ljubljani. Pred občnim zborom bo predaval prof. dr. A. Melik o kongresu slovanskih geografov na Poljskem. Vsi člani društva in prijatelji geografije vabljeni. — Odbor.

u— **Društvo »Treznost«** ima svoj sestanek danes ob 18.30 na moškem učiteljišču. Dnevni red: 1) »Zgodovine protialkoholnega gibanja v Sloveniji« poroča br. predsednik R. Horvat st.; 2.) »Vzdramite se!« poziv br. predsednika slovanskemu učiteljstvu; 3.) Slučajnosti. K sestanku vabi odbor poleg članov (ic) še posebej učiteljiščnike (ice), akademike in dijake višjih razredov.

u— **Preporodaši!** V soboto, 14. t. m. ob 17.30 bo predaval g. prof. Šest v areni Narodnega doma o temi: »Gledališče in njegov razvoj«. Prosimo obilne udeležbe. — Kult. sekcija. 50

u— **Vabila za društveni ples** Sokola I. na Taboru v soboto dne 14. januarja so razposlana. Naj nihče ne smatra, da vstop brez vabila ni dovoljen; pri tolikem številu vabljenih ni izključeno, da koga prezremo in mu ne dostavimo, kar naj se nam oprosti. Vstopnina za člane v predprodaji je 10 Din, pri večerni blagajni pa za vsakogar 15 Din. Obleka za sokolski društveni ples ni predpisana, vsakdo pride, kakor more. Treba le dobre volje in veselja za zabavo, kar naj vsakdo prinese s seboj. 16n

u— **Plesna vaja prireditvenega odseka UJNŽB** se bo vršila ob 20. uri v salonu kolodvorske restavracije. Na sporedu je najnovejši »yell-blues«.

u— **Št. Jakobski pevski zbor** ima ob 20. uri važno vajo.

u— **SK Svoboda.** Danes odpade plesna vaja. Prihodnja plesna vaja v četrtek 19. t. m. 61

u— **Pravoslavni doček Nove godine** se bo slavil v petek 13. t. m. v »Ljubljanskem dvoru«. Vsakdo dobrodošel. 59

u— **Sokol Ljubljana II.** ima svoj redni občni zbor v nedeljo 15. t. m. ob 8.30 uri na realki. Udeležba za vse članstvo brezpogojno obvezna! — Odbor. 58

u— **Modni atelje Hity** d. z o. z. Vegova ulica 8, toalete — kostumi za večer. 56

u— **Društvo »Soča«** priredi v Ljubljanskem dvoru v soboto 14. t. m. ob 20.30 uri predavanje prof. Dolžana o postanku sveta. Po predavanju nastopi pevski kvartet. — Vstop prost!

u— **Plesne obleke nudi cenj. damam** v najlepši izberi tvrdka F. Lukič, Stritarjeva ul.

u— **Drobna policijska kronika.** Od torka na sredo so bili prijavljeni policiji naslednji dogodki: 1 tatvina prstana v vrednosti 800 Din, 1 tatvina železja, 1 tatvina klobuka, 4 prestopki kaljenja nočnega miru, 1 prestopek razgrajanja, 1 prestopek stavbnih predpisov, 2 pobega z doma, 1 nezgoda, 1 ustrelitev povoženega psa, 1 prestopek prekoračenja policijske ure, 1 prestopek avtomobilskih predpisov, 10 prestopkov cestnega policijskega reda in 1 poročilo o shajanju sumljivih oseb v nekem nočnem lokalu. — Aretiran je bil Tone R. zaradi goljufije, neki Janez zaradi razgrajanja in Tone G. zaradi beračenja.

u— **Ukradeno železo.** V neki dvoriščni sobi v poslopju Mestnega pogrebnega zavoda na Ambroževem trgu št. 7 je bilo spravljenega več starega železja, ostankov železnega štedilnika ter nekaj drugih kosov v vrednosti 600 Din. V to svrho se je v noči na 10. t. m. splazil neznan tat ter vse skupaj odnesel. Zmikavt je prišel v notranjost na ta način, da je ubil pri oknu več šip ter skočil v sobo. Na enak način se je splazil s svojim plenom tudi na prosto in se azenkrat spretno skriva.

u— **Povožen in ustreljen.** Begal je po ulicah sam brez nadzorstva in bržkone ni imel doma... Namreč majhen belinček iz plemenitega rodu foksterijerjev. Včeraj se je podil po Tržaški cesti, nenadoma pa je privozil za njilm neznan avto, ga pritisnil k tlom ter ga vrgel v obcestni jarek. Nekaj časa je tam glasno cvilec opozarjal na svojo nesrečo; ker pa je bil tako pohabljen, da niti ni mogel več vstati, ga je stražnik s strelom rešil trpljenja. Ponj je nato prišel konjač, ki ga je zakopal na znanem pasjem »britofu«.

u— **Nezgoda pri delu.** Delavec Ivan Erce, zaposlen v Tönniesovi opekarni v Kosezah, je v pondeljek popoldne odmetaval pod izkopom v jami ilovico. Nenadoma se je odločila od izkopa velika gruda zmrzle ilovice, ki je padla Ercetu na stopalo leve noge s tako silo, da mu jo je precej zmečkala. Poškodovanec je moral iskati zdravniške pomoči.

Iz Maribora

a— **Volitev župana v Mariboru.** Občinski svet mariborski, ki je bil izvoljen 18. decembra 1927, se sestane k prvi seji v sobote, 14 t. m. ob 17. Na dnevnem redu je samo volitev starešinstva, t. j. župana in 4 članov mestnega sveta. Za sejo vlada v mestu veliko zanimanje.

a— **Poskušen samomor v policijskem zaporu.** V torek zvečer so aretirali Rozo J., osumljeno prostitucije, in jo spravili na varno k »Grafu«. Že med aretacijo se je vedla punca skrajno nedostojno in tudi v zaporih ni dala miru. Hotela je na vsak način na prosto. Ker pa se pri policiji običajno z glavo skozi zid ničesar ne doseže, je sklenila Roza kar iz zaporov poleteti med nebeške krilatce. Razbila je okno celice in si s koščkom šipe narezala žile na roki. Ko pa je opazila, da se ji cedi po roki prava pravcata kri, se je premislila in poklicala na pomoč. Prišli so samaritanci, jo obvezali in odpeljali v bolnico.

a— **Nesreča pri delu.** 17letni žagar Josip Oroselj iz Sv. Lovrenca na Pohorju je bil zaposlen v gozdu svojega gospodarja Lešnika pri spravljanju lesa. Na povratku iz gozda so mu ušle sani in se je pri tem, ko jih je hotel ustaviti, zadel s tako silo v sani svojega tovariša, da si je pri padcu zlomil desno nogo in si prizadel globoko rano pod kolenom. Z rešilnim vozom so ga prepeljali v mariborsko bolnico.

a— **Nezgoda na ledu.** 17letna dijakinja Anica L. se je pri drsanju pri Treh ribnikih ponesrečila. Padla je tako nesrečno, da si je zlomila rebro in tudi poškodovala pljuča. Rešilni oddelek jo je odpeljal v bolnico.

Iz Celja

e— **Uradni dan sreskega gremija trgovcev v Celju** za člane v sodnem okraju Rogatec se bo vršil v ponedeljek 16. t. m. od 9.30 do 13. ure v Rogatcu v restavraciji hotela Sporn in od 14.—17. ure v Rogaški Slatini v občinski posvetovalnici.

e— **Nova dela v Savinjskih planinah.** Savinjska podružnica SPD namerava zgraditi letos iz Rolanovega kota na Korošico pod Ojstrico dve uri dolgo pot, ki bo ena najlepših v Savinjskih planinah. Podružnica prične tudi z gradbo enonadstropne planinske koče na Korošici (1810). Glede na to, da je društvo občekoristno ter so nova dela za razširjenje tujskega prometa velikega pomena, prosi odbor denarnih prispevkov.

e— **Poroka.** Dne 9. t. m. se je poročil g. Miroslav Radović, kapetan II. kl. 39. pešpolka v Celju, z gdč. Marico Filipićevo, uradnico v Mariboru. Bilo srečno!

e— **Smrtna kosa.** V Gradcu je umrl v splošni bolnici 7. t. m. gosp. Rudolf Laa, bivši poštni uradnik v Celju. Prepeljali so ga iz Gradca v Celje, kjer se bo vršil danes popoldne pogreb na mestno pokopališče. — V pondeljek 9. t. m. je umrla na Bregu pri Celju v 86. letu starosti ga. Marija Trnovčeva, roj. Šuklje. Rajna je sestra bivšega kranjskega deželnega glavarja g. Frana Šukljeta in tašča g. Alojzija Mihelčiča, župana celjske okoliške občine. Blag jima spomin!

e— **Vojni invalidi v Celju** prirede tudi letos slično kakor lani veliko tombolo v prid podpornemu skladu. Tombola se bo vršila v začetku meseca junija.

e— **Prisilna dražba.** Kamnoseške delavnice in k njej pripadajočega poslopja ter stavbišča, ki leži tik mosta čez Voglajno ob cesti k Sv. Jožefu v Zavodni pri Celju, se bo vršila prihodnjo soboto 14. t. m. ob 9. dopoldne pri okrajnem sodišču v Celju. Zaradi ugodne lege, bližine mesta in železniške postaje je objekt interesentom zelo priporočljiv, zlasti ker je pripraven za vsako tudi večjo obrt in industrijo.

SDS v ljubljanski oblasti

Pretekli teden so se vršili občni zbori krajevnih organizacij in to v Dol. Logatcu, v Kranju, na Raki, v Radečah pri Zidanem mostu in na Zidanem mostu samem.

Po občnem zboru v Dol. Logatcu je krajevna organizacija nudila svojim članom lepo predavanje gosp. prof. Dolžana o stališču človeka do narave. Izvajanja, prepežena z vsakdanjimi izkustvi posameznikov, so žela pri vseh navzočih prisrčno odobravanje.

Tudi na zborovanjih v Strašišču pri Kranju, na Raki, v Radečah pri Zidanem mostu in na Zidanem mostu je bila udeležba članov zelo lepa. Zborovalci so z zanimanjem sledili poročilom funkcijonarjev o udejstvovanju kraj. organizacij v preteklem letu, nakar so bili voljeni novi odbori. Po občnih zborih so se tudi v vseh teh krajih vršila predavanja. Udeleženci na Raki so imeli priliko občudovati krasote Bosne in Hercegovine v filmu, obenem pa so iz slik razbrali tudi navade in običaje Bosancev in Bosank. Podučno predavanje je doseglo prav lep uspeh.

V Radečah pri Zidanem mostu pa se je po občnem zboru vršilo predavanje o moderni tehniki s posebnim ozirom na zrakoplovstvo. Predavanje so spremljale lepe skioptične slike, tako da so tudi tukaj obiskovalci poleg trdih življenskih slik, ki se prikazujejo v političnem udejstvovanju, vsaj za trenotek prešli v poezijo potovanja po zraku, kar je bilo večini nekaj novega.

Iz Kranja

r— *Zanimiva statistika požarov v kranjskem okraju.* Okrajno glavarstvo v Kranju je zbralo zanimive podatke o požarih v letih 1923. — 1927. v kranjskem okraju. Število požarov v 30 občinah znaša 102; od teh 19 v letu 1927. napram 36. v letu 1926., in sicer največ v vaseh Predoslje in Šenčur. Celokupno škodo v vseh petih letih cenijo na okroglo šest milijonov dinarjev, od teh samo v Šenčurju nad dva milijona.

r— *Otvoritev kmetijskega tečaja.* V Ljudskem domu je bil včeraj otvorjen kmetijski tečaj, katerega se je udeležilo nad 40 priglašencev, največ kmečkih sinov iz okolice. Predavali so živinozdravnik g. Pahor o živinoreji, ekonom g. Golmajer o zadružništvu in inž. Kraut o gozdarstvu. Tečaj je organiziral na vzpodbudo merodajnih strokovnih referentov poseben odbor, ki so ga postavile vse občine iz okraja.

Iz Litije

i— *Občni zbor Sokola.* V nedeljo popoldne ob 15. uri ima Sokolsko društvo Litija-Šmartno redni letni občni zbor z običajnim dnevnim redom. Zborovalo se bo v telovadnici v Šmartnem. Dolžnost zavednih članov je, da se zbora točno udeleže. 62

i— *Zopet divji prašiči.* Orožniška patrulja v Veliki Štangi je naletela na svojem obhodu na divjega mrjasca, ki pa je presenečenim orožnikom kmalu izginil izpred oči. Očitno je, da se nahaja letošnjo zimo v litijski okolici večje število nadležnih čekanarjev.

i— *Osebna vest.* Iz rezerve je bil sprejet v aktivno orožniško službo vodnik litijskega voda g. podporočnik Brano Popović. Mlademu in simpatičnemu oficirju k aktiviranju iskreno čestitamo!

Naši onstran granic

Razpust odbora »Istarske posojilnice« v Puli

V Istri, 10. januarja.

Stvar se je končno vendarle razjasnila. Sedaj se doznava iz najzanesljivejšega vira, da se razpust ne nanaša na Posojilnico kot tako, temveč samo na njen odbor. Zavod kot tak torej ostane še dalje, ali seveda pod vodstvom fašističnega prefekturnega komisarja.

Kakor že povedano, je bila »Istarska Posojilnica« že zdavnaj trn v peti fašizmu. »Istarska Posojilnica« je bil tisti zavod, ki je največ pripomogel našemu istrskemu kmetu, da se je osvobodil jerobstva italijanskih »šinjorov«, ki so ga izmozavali materijalno in ga kot svojega sužnja upregali seveda tudi v svoj politični, italijanski voz. Istrski kmet jim je plačeval in plačeval, a njegovi dolgovi se niso manjšali, temveč vedno le rastli in rastli. Ko pa se je ustanovila »Istarska Posojilnica« in postopno razširila svoje delovanje na vso deželo, je kmalu odklenkalo gospodovanju »šinjorjev«. Kmet je najel posojilo v »Posojilnici« in plačal svoje pijavke. Z gospodarsko neodvisnostjo pa se je osamosvojil tudi narodno, politično, in tako je bila »Istarska Posojilnica« v resnici temelj narodne probude našega naroda v Istri. In ravno tega ji ne morejo odpustiti Lahi, a sedaj fašisti pa še tem manj, ker tudi še dandanes smatrajo »Istarsko Posojilnico« za glavno oporo narodne zavesti našega naroda v Istri. To oporo je bilo torej treba odvzeti našemu narodu, da bi ga popolnoma spravili pod svojo peto.

Najbrž je imel prefekt prvotno v resnici namen, da bi bil razpustil »Istarsko Posojilnico« kot tako, pa se je potem vendarle ustrašil posledic, ki bi bile naravnost grozne za vso deželo. S popolno likvidacijo zavoda bi se seveda morala izterjati vsa posojila, kar bi pomenjalo gospodarski pogin tisočerih malih istrskih kmetov. Takih posledic pa se je menda vendar prestrašil pulski prefekt in je razpustil samo Posojilniční odbor in vodstvo zaveda poveril fašističnemu komisarju, s čimer je prešel zavod v fašistične roke.

Tako ima sedaj fašizem v rokah istrskega kmeta, ki je dolžnik »Istarske Posojilnice«, in posojila se bodo izterjavala in podeljevala, kakor bo pač bolje kazalo fašističnim kaporijonom v Puli za njihove raznarodovalne, asimilacijske, pointalijančevalne namene.

Tako je jasno, da se je izpremenila »Istarska Posojilnica« v fašistični zavod, ki bo služil raznarodovalnim namenom!

Fašistično zločinstvo na Notranjskem

Kakor po drugih delih »Julijske Krajine«, tako se vrši povsodi tudi po Notranjskem fašistično zločinstvo. Ljudje se bojijo, trpijo molče, zato pa pride v javnost le malokateri dogodek, dasi jih je polno in vedno bolj narašča podivjanost fašistov. Na kmetih je hudo. Tam je zastopnik fašizma neomejen gospodar nad življenjem in imetjem vsakega posameznega drugorodca in kdor se ne pokori, gorje mu.

Kaj vse počenjajo z našimi ljudmi, pričata dovolj nastopna dva slučaja. Imena krajev ne navajamo iz lahkomiljivih razlogov.

Pretepen z bikovko.

Nekje na Notranjskem se je dogodilo, da je miličar, ki je vozil s kolesom v temi brez luči, podrl domačina. Domačin mu je v razumljivi razburjenosti prislonil zaušnico. Miličarji so ga takoj nato iskali, da bi se maščevali nad njim, pa se jim je skrival in končno — imel je slučajno potni list v redu — odšel čez mejo. Ko se je po daljšem času vrnil in izvedel, da ga še iščejo, je sklenil, da proda posestvo in se stalno naseli. Toda preden se mu je posrečilo dobiti kupca, so ga miličarji izvohali. Cela četa, oborožena s puškami, ga je obkolila, nasadila bajonete na puške in jih naperila nanj, da se ni mogel ganiti, ne da bi se nasadil na bajonete. V tistem pa je pristopil miličarski poročnik in z bikovko toliko časa mlatil po njem, da se je mož ves krvav zgrudil na tla in se onesvestil. Ko se je zavedel, se je pretepanje ponovilo, dokler ni zopet omedlel. Tako so ga pustili, da je ležal v svoji krvi na tleh, dokler se ni zavedel in se potem z muko in težavo privlekel domov, kjer je ležal več tednov, preden je okreval. Obenem pa so fašisti razglasili, da nihče ne sme kupiti njegovega posetva, da bi bil vsak kup neveljaven. O kaki preiskavi seveda niti govora!

Smrtnonevarno zaboden.

V nekem drugem kraju je občinski tajnik, seveda Italijan in fašist, smrtno nevarno zabodel nekega domačega fanta. Orožniki so zločinca aretirali in ga odpeljali v sodni zapor. V par dneh je bil zločinec že v svobodi in drugega se mu ni zgodilo, ko da so mu odvzeli tajniško službo. Sodnega zaslišavanja in razprave seveda ni bilo nikoli.

---

p— **V Sočo je skočil z mosta pri Pevmi 70letni Hektor Padovan iz Semeniške ulice v Gorici.** Orožnik Barbato je potegnil Padovana iz vode ali bil je že mrtev. Samomor je izvršil radi bolezni in pomanjkanja.

p— **Spomenik na vrhu Sv. Mihaela je nekdo nekoliko pokvaril in odnesel par železnih drogov.** Tam okoli je večkrat stikal 24-letni Fran Črnič iz Opatjegasela. Tega so prijeli in postavili pred goriške sodnike. Črnič je trdil, da on ni poškodoval vojaškega spomenika, marveč je iskal le neka zdravilna zeljišča za svojo bolezen. Črnič je obsojen na 2 meseca zapora.

p— **Na tržaškem žitnem trgu je narastla preteklo dni cena pšenici za 5 lir, tudi koruza se je podražila in stane že 93 lir, koruzna moka 98, zdrob 108, oves 114, krušna moka stane 176—184 lir.**

p— **V Čeginju je umrl posestnik Anton Hrast v visoki starosti 87 let.**

p— **Les pod ceno. Iz Cola pri Vipavi poročajo:** »Kupčija z lesom je pri nas zelo piškava. Ker pa ni drugih dohodkov, moramo prodajati les tudi pod ceno. Največ ga peljemo v Ajdovščino k različnim lesnim trgovcem. Plačujejo zelo slabo, po 70 lir kubični meter. Ako pa prodamo neposekan les v gozdu, je cena komaj 40 lir. Drva se plačujejo po 4 lire stot. Ni upanja, da bi se kupčija dvignila.

p— *Dalmatinski Italijanaši nočejo postati Jugosloveni.* «Comitato italiano per le provincie illiriche» v Milanu razpošilja na Italijane v Dalmaciji pisma z nastopno vsebino: Krik Dalmatincev od 1848 in od danes. V imenu očeta, sina in svetega duha, mi, narod dalmatinski, na temelju naših starodavnih pravic, s polno in enodušno voljo, ki je najstarejša od vseh pravic in zakonov, se zaklinjamo svečamo sedanjim in bodočim pokoljenjem pred našimi oltarji in našo deco, pred našim krstom in grobovi naših prednikov, zaklinjamo se z naših hribov in otokov pred vsemi narodi na svetu in božjimi svetniki: mi nočemo postati Jugosloveni!... Ako bi z jugoslovenske strani kaj sličnega prišlo v Julijsko Krajino, bi sledile aretacije in obsodbe naslovljencev, ves fašistični tisk bi rjul in Bodrero bi skakal v Beogradu pred Marinkovićem.

k— *V seji koroškega deželnega kulturnega sveta* je slovenski zastopnik Podgorc opozarjal, da obstoji na Koroškem tudi Zveza slovenskih zadrug, ki šteje 44 zadrug, katere so po večini denarno dobro podprte, ker so si pred vojno nakupile posestva. Ta Zveza pa se zadružni žirocentrali na Dunaju, o kateri se razpravlja, ni pridružila. Ni bila vzeta v avstrijsko zvezo pod pretvezo, da uraduje slovensko, čeprav je izjavila, da bi se v korespondenci z žirocentralo posluževala nemščine. «Mi delamo vsemu ljudstvu v prid in ne vršimo nobene razlike, če je kdo Slovenec ali Nemec». Vprašal je Podgorc končno, ali je mogoče, da bo sprejeta k centrali tudi Zveza slovenskih zadrug. Zastopnik deželne zveze Nau je odgovoril, da deleže pri Bodenkreditbanki lahko kupijo tudi Slovenci. «Sploh bi bilo želeti, da bi se zadružništvo tudi na Koroškem, kakor drugodi, zedinilo in bi delovali skupno.» Prazne besede, ker dejanja drugače govore.

Miroslavu Vilharju!

Jaz nisem Prešernu
ne Vodniku stric;
nabral pa sem nekaj
domačih cvetlic.
(Vilhar, Pesmi 1860, 155.)

Pozabljene so in bodo marsikake visokoumetne pesmi in melodije proslulih pesnikov in skladateljev, a Vilharjeve se ne bodo pozabile, sin jih podeduje po očetu, hči od matere...

Tak mož zasluži spomenik in pravo mesto mu je v svetovnoznani Postojni. **Zgodilo se je...** Slavljen je bil naš rojak, kajti Vilhar je bil rojen tu v Planini 7. IX. 1818. Njegova rodna hiša nosi še danes ime Vilharjev dom in 1890. je bila v njo vzidana spominska plošča. **»Čujte gore in bregovi, da sinovi Slave smo!«**, je onemel Vilharjev klic na tem ponižanem in razžaljenem ter v kot potisnejnem postojnskem spomeniku. Odmev njegov, odmev ponižanega in užaljenega je odjeknil v srcih rodoljubnih gospodarjev in narodnih obmejnih delavcev, da smo sklenili mi notranjski obmejni razdeljeni Martinj Krpani napraviti nov spomenik Miroslavu Vilharju na svobodnih tleh pred njegovo rojstno hišo. Vzbuditi hočemo narodno in državno edinstvo na svojih tleh, da pokažemo moč in zavest notranjskega vzor-kmeta Martina Krpana, ki se ni bal ne ministra ne biriča, ne cesarja, ne Brdavsa, ker je poznal v svoji krepki duši le rodno grudo in ljubezen do nje. Tu na meji črpamo svojo moč iz nepremakljivosti matere zemlje, katero utrjuje lepota in ljubezen do naše sladke materine govorice, katere nam ne vzame iz srca tudi najsilnejši Brdavs. Grča-pisatelj Levstik je s svojim vzor-kmetom Martinom Krpanom počastil Notranjca, ki nikdar ne spremeni svojih narodnih običajev in ostane veren svoji materi zemlji, ki nas vse hrani in shrani. Rodoljubi — pobratimi Vilhar, Levstik in notranjski kmet Martin Krpan se niso bali Žabjeka, junaki zaslužijo, da se klonimo njih domorodnim čustvom in dvignemo njih slavo, ako napravimo spomenik svojemu najvrednejšemu sinu Miroslavu Vilharju, da bo vzbujal in oznanjal narodno in državno edinstvo s svobodne matere zemlje daleč tja po neodrešeni domovini:

»ČUJTE GORE IN BREGOVI, DA SINOVI SLAVE SMO!«

Sprejmite ta naš rodoljubni poziv vsi Notranjci, vsi Slovenci, vsi Jugosloveni, da vzgojimo s postavitvijo Vilharjevega spomenika v vsi svobodni in neodrešeni Notranjski ljubezen, slogo in edinstvo našemu obmejnemu narodu, kateremu naj zasije solnce svobode do onih naših naravnih mej, kjer še šepetajo naše vzor-matere svoje večerne molitvice s svojo nežno deco v svoji večnolepi materini govorici... **Zgodi se...**

Odbor za Vilharjev spomenik
v Planini pri Rakeku na sv. večer 1927.

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani 11. januarja 1928. Višina barometra 308.8 m

Kraj (opazovanja)	Čas	Barom.	Temper.	Rel. vlaga v %	Smer vetra in brzina v metrih	Oblačno 0—10	Padavine: Vrsta	Padavine: v mm do 7. ure
Ljubljana ..	8.	767·7	1	91	W 1		megla	
Maribor ...		767·1	— 1	95	NW 1	0		
Zagreb		767·1	— 1	98	E 1		megla	
Beograd ...		767·8	1	91	mirno	3		
Sarajevo ...		768·7	— 2	85	mirno	6		
Skoplje		767·4	— 2	94	mirno	8		
Dubrovnik ..	7.	762·3	8	76	mirno	5		
Split		762·9	8	69	E 1	6		
Praha								

Solnce vzhaja ob 7.37, zahaja ob 16.39, luna vzhaja ob 21.13, zahaja ob 10.35.
Najvišja temperatura danes v Ljubljani 2.6 C, najnižja — 0.5 C.

Dunajska vremenska napoved za četrtek: Skoraj nespremenjeno vreme. Na vzhodu morda malo mrzlejše. V gorah še vedno nevarnost plazov.

Tržaška vremenska napoved za četrtek: Lahki vetrovi iz prvega kvadranta. Nebo spremenljivo, a večinoma jasno. Temperatura od 8 do 12 stopinj. Morje mirno.

Gospodarstvo

Hipotekarna posojila pri Državni hipotekarni banki

Ker se širši krog naših bralcev gotovo zanima za hipotečna posojila, ki jih daje Državna hipotekarna banka, hočemo v naslednjem opisati način, kako se postopa pri dovoljevanju hipotečnih posojil, pri čemer je banki po zakonu in pravilnikih predpisan natančnn postopek, ki se ga mora strogo držati. Natančna pojasnila o vseh teh stvareh pa daje seveda bančina glavna podružnica sama.

1.) Banka daje posojila: a) v mestih in trgih na zemljišča s poslopji, zidanimi iz trdega materijala, ležečimi v regulacijski črti, b) na kmetijska zemljišča (njive, travnike, vinograde, sadne vrtove i. dr.), računajoč samo vrednost čiste zemlje.

2.) Banka ne daje posojil a) na poslopja, postavljena iz mešanega ali slabega materijala, b) na poslopja, ki ne donašajo dohodkov odn. stalnih dohodkov kakor n. pr. bolnice, gledališča, šole, izložbena poslopja i. sl., c) na rudnike kakršnekoli vrste ali na zgradbe, ki služijo rudniškim podjetjem, č) na otoke, na zemljišča, ki leže ob rekah in potokih ter so podvržena poplavam, trganju ali prenašanju na drugo mesto, d) na pocestne in vaške gostilne in branjarije, e) na poslopja in zemljišča za industrijska podjetja.

3.) Banka daje posojila proti vknjižbi na nepremičnine, navedene pod 1.) in sicer največ do polovice njihove vrednosti. Vknjižba banke mora biti na prvem mestu. Rok za odplačilo (amortizacijo) je sedaj predpisan na 25 let. Posojilo na deželi ne more biti manjše kakor Din 10.000, v mestih in trgih pa Din 25.000.—. Zgradbe, na katere se najema posojilo, morajo biti zavarovane proti požaru pri kakem zavarovalnem društvu, ki ima pravico, da posluje v naši državi in katerega police banka sprejema.

4.) Prošnja za posojilo se napravi na posebni tiskani prijavi, ki se dobi pri bančni podružnici. Prijavo je treba kolekovati z Din 20 in jo v vseh oddelkih natančno izpolniti. Prijavo morajo podpisati vsi lastniki zemljišč, ki se nudijo v zastavo. Če je žena solastnica, mora tudi ona prijavo podpisati. Za mladoletne podpiše prijavo varuh, sodišče pa mora dovoliti najetje posojila.

Prijavi je treba priložiti a) popolen od sodišča potrjen zemljeknjižni izvleček, ki naj ne bo starejši kakor en mesec, b) od davčnega urada potrjeni posestni list, c) od uradnega ali pooblaščenega geometra (inženjerja) na prosojnem platnu ali papirju napravljen mapni načrt nepremičnin, č) potrdilo od občine, da leži nepremičnina v regulacijski črti, d) potrdilo davčnega urada, koliko je bilo predpisanega in plačanega v poslednjih 5 letih davka od dohodka iz posestva, ki se zastavlja (pri zgradbah, ki še niso pet let stare, se potrdilo nanaša samo na oni čas, od kar so sezidane, pri zgradbah, ki so oproščene od davka, je treba potrdilo davčnega urada o trajanju davčne prostosti), e) potrdilo davčnega urada, da je plačan davek za zadnje četrtletje. Istočasno s prijavo mora prosilec plačati stroške za cenitev. Višina teh stroškov je razvidna iz lestvice na prijavi.

Če se prosi za posojilo na zgradbe, je treba prijavi še priložiti: a) natančen načrt glavnih in postranskih zgradb (profil, temelj, fasada, vsa nadstropja), ki mora biti napravljen na prosojnem platnu ali papirju v običajnih merah od pooblaščenega strokovnjaka (arhitekta ali inženjerja), b) zavarovalno polico zavarovalnega društva s potrdilom zavarovalnega društva, da je zadnja premija plačana. Če se prosi za posojilo na kmetijsko posestvo, je treba priložiti še uradno potrdilo, da zemljišče ni pod agrarno reformo.

Za prosilce iz Prekmurja velja še prav posebno, da morajo v slučaju če se parcelne številke v zemljeknjižnem izvlečku ne strinjajo s parcelnimi številkami v posestnem listu, doprinesti potrdilo od katastrske uprave (uradnega geometra), da so parcele zemljiške knjige in pocestnega lista identične. Ker je v Prekmurju mnogo solastnin, ki pa so stvarno razdeljene in vživajo posamezni solastniki vsak svoj del, je potrebno, da prinesejo prosilci tudi uradno potrdilo, da je prosilec v resnici izključni lastnik dotičnega dela zemljišča, ki ga zastavlja. Vse priloge morajo biti spisane v državnem jeziku, v protivnem primeru se mora priložiti overjen prevod.

5.) Prošnje za posojila iz Slovenije se naslavljajo na glavno podružnico v Ljubljani ter se rešujejo po vrstnem redu. Če banka posojilo odkloni, ni dolžna zato navesti razloga, prav tako ne, če dovoli manjši znesek, kakor je zaprošeno.

Ko banka posojilo odobri, obvesti o tem prosilca obenem s pogoji, pod katerimi mu je bilo posojilo dovoljeno. Prosilec mora na to v odrejenem roku odgovoriti, če pristane na dovoljeno posojilo in pogoje ali ne. Če pristane na posojilo, mu banka pošlje zavarovalno polico, da v odrejenem času izposluje pri zavarovalni družbi prenos zavarovanja na banko in da to polico vrne banki. Istočasno pošlje banka prosilcu tiskano zadolžnico v vidu notarskega zapisa z izvršilno klavzulo v smislu § 3. not. reda, ki jo mora prosilec dati zapisati pri notarju ter nato sam ob svojih stroških oskrbeti vknjižbo bančnega posojila ter izbris event. vknjižb, tako da pride banka v zemljiški knjigi na prvo mesto. Ker mora prosilec plačati banki obresti od dneva odobritve posojila, je v njegovem interesu, da vse navedeno čimprej napravi, posebno, da se že poprej domeni z vsemi upniki, ki naj brišejo svoje vknjižbe ali pa dajo predusotne izjave, da pride bančina vknjižba na prvo mesto.

6.) Ko vpešlje odnosno prinese prosilec v redu podpisano zadolžnico, sodni sklep, iz katerega je razvidno, da je bančino posojilo vknjiženo in potrdilo sodišča (zemljeknjižni izvleček), iz katerega je razvidno, da je bančina terjatev vknjižena na prvem mestu, mu banka izplača dovoljeno posojilo.

Če prosilec v teku 2 mesecev, od kar je obveščen, da mu je posojilo dovoljeno, po svoji krivdi vknjižbe posojila ne izvede oziroma če po vknjižbi in po pozivu, da posojilo sprejme, posojila v teku enega meseca ne dvigne, se odobritev posojila prekliče, prosilec pa je dolžan v smislu čl 14. zak. o Drž. hipotekarni banki, plačati obresti od dneva odobritve posojila pa do dneva preklica posojila in še za en mesec naprej.

Izplačilo posojila se izvrši v gotovini. Pri izplačilu se odbije ½% od dovoljenega posojila kot enkratni prispevek k režijskim stroškom, dalje obresti od dneva dovolitve posojila pa do prvega sledečega meseca ter končno obresti in odplačilo (anuiteta) za prvo polletje po določenem amortizacijskem načrtu. Začasno znaša obrestna mera 9% V gotovih primerih, posebno če pade prosilec v konkurz, ima banka pravico celo že vknjiženo pa še neizplačeno posojilo preklicati.

7.) Dolžnik sme anuiteto ali pa cel dolg plačati razen v gotovini tudi v izžrebanih bančnih zadolžnicah ali obveznicah ali njihovih zapadlih kuponih. Dolžnik lahko odplača na račun dolga več, kakor znaša pogojena anuiteta. Dolžnik sme tudi celo posojilo pred dogovorjenim rokom vrniti, samo mora o tem banko 6 mesecem pred plačilom obvestiti.

8.) V zadolžnici so navedeni glavni pogoji, pod katerimi je banka posojilo dovolila. Med temi pogoji se nahaja tudi določba, da ne sme dolžnik brez dovoljenja banke zastavljenih nepremičnin v celoti ali deloma prodati. Dolžnik je dolžan zaprositi banko tudi za dovoljenje za vsako večjo spremembo na zastavljeni nepremičnini, ki bi menjala vrednost nepremičnine. Višino zavarovanja proti požaru odreja banka, k plačuje za račun dolžnika tudi premije.

Iz navedenega je razvidno, da je banka pri dovoljevanju posojil zelo natančna.

Sovjetska izvozna trgovina

Nedavno je objavil v moskovski »Pravdi« ljudski komisar za trgovino Mikojan izčrpno poročilo o stanju ruskega izvoza za izvozno kampanjo 1926/27 ter navedel obenem odgovarjajoče številke za izvoz v letu 1913. t. j. v zadnjem normalnem letu carske Rusije. Iz tega oficijelnega poročila posnemamo sledeče zanimive številke:

Prednost celokupnega izvoza carske Rusije je po odbitku kontingentov, odpadajočih na današnje obrobne države in izgubljeno ozemlje, znašal leta 1913. okoli 1300 milijonov rubljev, sovjetski izvoz pa je za leti 1926/27 komaj dosegel skupno vrednost 766 milijonov rubljev. Ako preračunamo današnjo vrednost rublja na predvojni tečaj, dobimo celo le 555 milijonov, kar znači, da tvori sedanji ruski izvoz le 42.6% predvojnega.

Komisar Mikojan resno priporoča državni upravi in širši javnosti, da posvetita čim več pozornosti vprašanju izvoza, poudarjoč, da se bo le na ta način posrečilo izvesti začeto industrijalizacijo ogromne zemlje, ako bo izvoz iz države dosegel vsaj isto vrednost, kakor jo bo predstavljal uvoz strojev in tehničnih pripomočkov za naglo razvijajočo se industrijo. Ena glavnih zadač gospodarskega dela Rusije za daljnjih 5 do 10 let mora biti povišanje izvoza, da se doseže aktivna trgovinska bilanca.

Ako že primerjava vrednosti predvojnega in današnjega izvoza nudi skrajno slabo sliko, se ta delem še poveča ob primerjanju posameznih postavk izvoza.

V glavnem je Rusija izvažala žito, ki je predstavljalo skoro polovico vsega izvoza, lan, sirovo maslo, jajca, kožuhovino in les, od industrijskih sirovin pa manganovo in železno rudo ter nafto.

Današnji izvoz, primerjan s predvojnim, daje v številkah sledečo sliko (v milijonih pudov: 1 pud je približno 16 kg):

	leta 1914	1926—27
žito	690	160
lan	12.80	2.20
sirovo maslo	3.80	1.80
les	250	140
nafta	50	126
mangan. ruda	73	48
železna ruda	28	25
kožuhovina	24	86

Sedanji izvoz se je torej povišal proti predvojnemu samo na kožuhovini in na nafti in sicer natno, vendar pa tu dve postavki ne moreta vplivati na celotni rezultat, ker ravno nekdaj najmočnejše panoge izvoza še vedno pokazujejo katastrofalen deficit.

Padec žitne postavke je pripisati predvsem likvidaciji veleposestev, ki so skrbela za racijonalno obdelovanje s stroji. Po razdelitvi posestev med kmete se je zmanjšala posevna ploskev za žito, obenem pa je tudi obdelovanje zemlje nazadovalo in ne daje več prejšnjih žetvenih rezultatov.

Pri lanu zopet se opaža sicer znatno povečanje posevne ploskve, toda pridelek daleč zaostaja za predvojno dobo.

Glede mleka in jajc je Mikojan mnenja, da je zmanjšanje njih izvoza posledica pridobitev oktoberske revolucije, ker se je način življenja in prehranjevanja najširših slojev izdatno izboljšal in je ta hrana danes dostopna tudi najbednejšim.

Kožuhovina, ki predstavlja znaten plus v vrednosti s predvojnim izvozom, je blago, kojega količina se ne more dvigniti brez škode za poznejša leta in je ta prebitek pripisati le močnemu povišanju cene v zadnjih letih.

Izvoz lesa sicer znatno zaostaja za izvozom iz leta 1913., toda glede vrednosti to ni močna pasivna postavka. Vrednost izvoza leta 1913. je znašala 85 milijonov rubljev, današnja vrednost pa 80 milijonov.

Za sovjetsko trgovinsko bilanco sta v primeri s carskim izvozom zelo ugodni postavki železne in manganove rude, ker se je njihova cena in ž njo vrednost izvoza dvignila za okoli 70%.

Neugodneše pa je bilo stanje pri nafti, ker kljub silni izvoženi količini ni dala proračunskega dohodka zaradi znižanja cen na svetovnem trgu za skoro 40%.

Komisar Mikojan prihaja do zaključka, da je treba izvoz lesa in nafte posebno pospeševati, ker je zaloga lesa v Rusiji neizčrpna in tudi izvirki nafte ne kažejo nikakega ponehavanja.

Poročilo tudi poudarja, da rusko blago v inozemstvu sploh kljub izvrstni kakovosti dosega manjše cene in pripisuje to nepoznavanju inozemskega trga in njegovih potreb, pomanjkljivosti omota in nesmotrenosti sortiranja.

»Ostrota izvoznega problema se čuti v vseh panogah našega narodnega gospodarstva«, pravi komisar in poziva vse sovjetske, strankine, zadružne in profesionalne organizacije, da se s podvojenim zanimanjem lotijo perečega vprašanja v okviru instrukcij in po smotrenem načrtu komisarijata za trgovino.

= **Važna fuzija med belgijskimi velebankami.** Kakor poročajo iz Bruslja je bila te dni po dolgotrajnih in osebnih bojih sklenjena fuzija med dvema največjima denarnima zavodoma v Belgiji, in sicer med Société Générale de Bruxelles in med Banque d' Outremer. Oba zavoda imata močne poslovne zveze v belgijski koloniji Kongo ter se po svoji organizaciji spopolnjujeta. Société Générale, ki zavzema že dolgo vrsto let prvo mesto med belgijskimi velebankami, je s tem združila pod svojim okriljem ogromno finančno moč. Ta dogodek je pomemben tudi za naše bankarstvo, posebno glede na nedavno ustanovitev »Splošne jugoslovenske bančne družbe« d. d. v Beogradu s strani Banque Belge pour l' Etranger in Wiener Bankvereina. Oba zavoda sta namreč neposredno odvisna od Société Générale.

= **Novo posojilo Državne hipotekarne banke.** Upravnik Državne hipotekarne banke Vojin Gjuričić se nahaja, kakor znano, v Londonu, kjer skupno z londonskim poslanikom Gjuričem vodi pogajanja zaradi najetja velikega državnega investicijskega posojila. Kakor poročajo iz Beograda, se v ozkem krogu obveščenih zatrjuje, da se upravnik Gjuričić, neodvisno od državnega posojila, pogaja za veliko posojilo, ki ga namerava Državna hipotekarna banka najeti za svoj račun. Pogoji tega posojila bodo baje znatno ugodnejši, kakor pogoji posojila, ki ga je Državna hipotekarna banka preteklo leto sklenila z ameriško banko Seligmann. Ta vest, ki še ni potrjena, se nam zdi malo verjetna, posebno glede višine posojila, ki naj bi znašalo nekaj milijard Din. Državna hipotekarna banka ima namreč še na razpolago sredstva iz Seligmannovega posojila.

Borze

11. januarja.

Na ljubljanski borzi je bil danes devizni promet zelo živahen. Ker je bila privatna ponudba slaba, je morala Narodna banka kriti večino potrebe; intervenirala je v devizah na Curih, Dunaj, London, Prago in Berlin. Devizi na Newyork in Berlin sta se nekoliko okrepili, ostale devize pa so ostale v glavnem nespremenjene.

Na zagrebškem efektnem tržišču je **Vojna škoda** pri slabem prometu dalje čvrsta ter notira nekoliko višje; promptna 423 — 424, za februar (brez kupona) pa 393 — 395. V zasebnih vrednotah ni bilo posebnih sprememb.

Devize in valute.

Ljubljana. Berlin 13.515—13.545 (13.53), Curih 1092.9 — 1095.9 (1094.4), Dunaj 8.001 do 8.031 (8.016), London 276.45 — 277.25 (276.85), Newyork 56.67 — 56.87 (56.77), Praga 168 — 168.80 (168.40), Trst 300—302 (301).

Zagreb. Amsterdam 22.90 — 22.96, Dunaj 8.001 — 8.031, Berlin 13.505 — 13.535, Budimpešta 9.935—9.965, Milan 299.77—301.77, London 276.45 — 277.25, Newyork 56.64 do 56.84, Pariz 223 — 228, Praga 168 — 168.8, Curih 1092.9 — 1095.9.

Trst. Beograd 33.15 — 33.45, Dunaj 264 do 270, Praga 55.90 — 56.20, Pariz 74.20—74.50, London 92.095 — 92.295, Newyork 18.865 do 18.925, Curih 363.25 — 365.25; dinarji 33.10 do 33.60.

Dunaj. Beograd 12.47 — 12.51, Berlin 168.59 — 169.09, London 34.52 — 34.62, Milan 37.42 — 37.52, Newyork 707.75—710.25, Pariz 27.8150 — 27.9150, Praga 20.87125 do 21.05125, Curih 136.39 — 136.89; dinarji 12.38 — 12.44.

Curih. Beograd 9.14, Berlin 123.55, Newyork 519, London 25.2975, Pariz 20.395, Milan 27.425, Praga 15.38, Budimpešta 90.725, Bukarešta 3.21, Sofija 3.74, Varšava 58.20, Dunaj 73.20.

Efekti.

Ljubljana. Investicijsko 0 — 86.5, Celjska 165—0, Ljubljanska kreditna 135 — 0, Kreditni zavod 160 — 0, Vevče 135 — 0, Kranjska industrijska 350 — 0, Ruše 265 — 280, Stavbna 56 — 0, Šešir 125 — 0.

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 423 — 424, kasa 423 — 424, za februar 425 do 430, za februar brez kupona 393 — 395, investicijsko 85.75 — 86.25, agrarne 52.5 do 53; bančne: Eskomptna 85 — 86.5, Poljo 18 do 19, Kreditna 90 — 93, Hipo 57.5 — 58, Jugo 96 — 96.5, Ljubljanska kreditna 135 do 136, Praštediona 875 — 880, Narodna 5525 — 5600, Srpska 138 — 140; industrijske: Gutmann 21 — 215, Slavonija 13—15, Narodna šumska 16 — 19 Drava 0 — 570, Šećerana 0 — 555, Union Osijek 0 — 260, Tvornica vagonov 0 — 30, Mlinska 19 — 20, Trbovlje 467.5 — 474, Vevče 134 — 135, Danica 167.5 — 170, Dubrovačka 420 — 430.

Beograd. Vojna škoda 423 — 424, za februar 392.5 — 393.5, investicijsko 85.5—86, agrarne 52.5 — 53.

Blagovna tržišča

Položaj na zagrebškem tržišču usnja. Na zagrebškem tržišču usnja so cene ostale čvrste. Cene sirovim kožam dalje rastejo, čeprav so tvorničarji pri nakupu zelo rezervirani. Zaloge usnja pri trgovcih niso znatne. V trgovini na debelo notirajo: kruponi lahki 65—70, težki 73—78, vratovi lahki 40 do 42, težki 37, okrajine lahke 30—31, težke 27—29, notranjki lahki 50—64, težki 45 do 60, kravina črna 75—90, črni kipsi gladki lahki 95—123, težki 81—108 Din za kg, telečji boks I. 23—24, II. 21—21.5, III. 18.5 do 19, IV. 16—16.5 Din za kvadrat.

Ljubljanska blagovna borza. (11. t. m.) Tendenca mirna. Zaključenih 7 vagonov, in sicer 5 vagonov škoret, 10 mm, I. II. III., monte, po vag. meja po 590 in 2 vagona moralov, 34/69 in 39/78, I. II. III., monte, po vag. meja po 435. Deželni pridelki: Tendenca za žito čvrsta. Zaključen je bil 1 vagon pšenice. Nudi se pšenica (78/79 kg, 2%, slov. post., mlevska tarifa, plačlj. 30 dni): baška po 350—352.5, sremska po 347.5—350, slavonska po 345 — 347.5;; turščica (slov. post., navadna tarifa, plačlj. 30 dni): baška stara po 275, baška nova, času primerno suha, dobava v januarju po 27.5, v februarju po 275, v marcu po 280 (po mlevski tarifi je cena za 4.5 — 5 Din nižja); moka: baška »0g« in »0gg» 425—437.5; baška «2» 405 — 415; baška «5» 385 — 395; baška «6» 317.5 — 325.

Dunajska borza za kmetijske proizvode (10. t. m.) Pod utisom nižjih ameriških notacij je bila tendenca na dunajskem tržišču mirnejša. Promet se je gibal v ozkih mejah. Pšenica in rž sta bili zanemarjeni. V turščici je tendenca nespremenjena, zanimanje za oves pa je popustilo, vendar cena ovsu ni nazadovala. V zadnjem času je opažati naglo dviganje cene čebuli, kar pripisujejo nezadostnim dovozom. Uradno notirajo vključno blagovnoprometni davek brez carine: pšenica: domača 39.75 — 40.75, madžarska Tisa (81/83 kg) 44 — 44.5; rž: marchfeldska 41 — 41.25; turščica: 32 — 32.75; oves: domači 34.75 — 35, madžarski 35 do 35.5.

Dunajski svinjski sejem (10. t. m.) Dogon 13.535 komadov, od tega 5309 iz Jugoslavije. Zaradi večjega dogona je bil promet slab. Pitane svinje so se pocenile za 20 grošev, mesne pa za 15—25 grošev. Za kg žive teže notirajo: pitane svinje I. 1.90 — 1.95, angleške križane 1.75 — 1.90, stare 1.65 do 1.75, kmetske 1.65 — 1.85, mesne 1.60 do 1.90.

Iz življenja in sveta

Claude France,
slovita francoska filmska igralka, ki je te dni na misterijozen način umrla — ali si je sama končala življenje ali je bila umorjena, še niso mogli ugotoviti.

V uredništvu se ne sprejemajo . . .

Arnaldo Mussolini, brat italijanskega diktatorja in ravnatelj glavnega fašističnega glasila «Popolo d' Italia» je objavil v svojem listu manifest, ki je naperjen proti sitnežem in nadlegovalcem uredniškega osobja. Dolgo je imel Arnaldo Mussolini z obiskovalci potrpljenje. Sprejemal je pritožnike in kverulante, nezadovoljneže in na pravici prikrajšane. Slednjič pa so se mu intervencije zagabile in je razglasil to-le:

V uredništvu mojega lista ne sprejmem nikogar, posebno ne fašistov, ki so bili izključeni iz stranke; izumiteljev, ki se potegujejo za patente; profesijonistov s priporočili; organizatorjev banketov, zbiralcev podpisov, jubilarjev, vsevedežev in sploh vseh, ki se oglašajo zavoljo podpore. Odklanjam tudi obiske zabavljačev, dalje tistih, ki znajo boljše vladati kakor sedanji ministrski predsednik in tistih, ki prihajajo z načrti za razne sanacije, ker sami nič ne znajo.

Uredništvo, nadaljuje manifest, je delavnica, kjer se obdelujejo lastne in seveda tudi tuje ideje. Toda uredništvo ni prostor za posedajoče dolgočasneže brez poklica, kakor tudi ne za obiskovalce, ki hodijo na pomenke ter mislijo, da smejo zasesti stole urednikov ter zaposliti misli uredniških delavcev. Vsem tem svetuje Mussolinijev brat, naj si poiščejo prostora drugje. Naj gredo, če nimajo drugega dela, pometati ulice ali kidati sneg. Uredniško delo je resna stvar in ne more biti nobenim eksploatatorjem dolgega časa v zabavo.

Koliko aspirinov lahko použiješ?

V Londonu je neki delavec izvršil neobičajen samomor. Ustrelil se ni s samokresom, niti se je končal z bodalom. Použil je 75 tablet aspirina in je umrl. Smrtni boj je trajal samo par ur.

Oblasti so odredile pregled trupla in zdravniki so pri tem načeli vprašanje, kakšna doza aspirina je dopustna brez škodljivih posledic in vplivov na človekovo zdravje. Strokovnjaki so vprašanje študirali in so prišli do sklepa, da zadostuje za povzročitev smrti pri človeku že 25 aspirinov. Meja se da premakniti nekoliko navzgor ali nekoliko navzdol; pravilo pa velja za človeka normalne konstitucije.

Iz Rousseaujevega življenja

Jean Jacques Rousseau, francoski apostol gesla »Nazaj k naravi«, pedagog in družboslovec, je imel mnogo sovražnikov. To je naredilo iz njega mračnjaka, ki je videl v vsakem sočloveku nasprotnika. Ko je umrl kralj Louis XV., je bil Rousseau zelo žalosten.

Neki prijatelj ga je ustavil na cesti in ga je vprašal: »Kaj vam pa je?«

»Umrl je kralj,« je odvrnil Rousseau. »Nu — in? Saj ste vendar republikanec; kaj se tako žalostite?!«

Rousseau je dvignil glavo in odvrnil: »Kaj vi veste, kaj me boli! Kralj in jaz sva bila najbolj obsovražena človeka na Francoskem. Kralj je obračunal s svetom in je dal večnosti svoj delež ;jaz pa še živim in vsa mržnja bo zanaprej — moja!«

Stoletna starka v Celovcu

Pred nekaj dnevi je obhajala Matilda Vincenti v Celovcu svoj stoti rojstni dan. Trideset let niso Celovčani imeli enakega dogodka. Vincentijeva je prišla na svet v Lyonu na Francoskem, ko so še vladali Burboni. L. 1885 se je preselila na Koroško k neki plemenitaški rodbini, kjer je bila dvajset let za vzgojiteljico. Vzgojila je kopo otrok, ki so deloma pomrli in se postarali, medtem ko ona še vedno živi ter je še dovolj čvrsta, da se lahko veseli svojega nenavadno dolgega življenja.

Pariški vivarij

Stari pariški Jardin des Plantes je dobil nedavno novo privlačnost. Lani so Francozi po celi državi pobirali darove za univerzitetne laboratorije, ker ne zadostujejo vladni krediti za vse kritje na visokih šolah. Zdaj je prejel Jardin des Plantes iz teh darov znesek 450.000 frankov. Porabil ga je, da uresniči davno misel znanega opazovalca žuželk Fabresa. Ustvaril je laboratorij za opazovanje živega mrčesa v naravni okolici

Po snegu in ledu se plazijo tam planinske mušice. Nasprotno bivajo tropski gostje v vročini in ob blestečem električnem solncu. Saj bi poginili, če bi bilo samo 4—5 stopinj toplote. Na tem zakurjenem in razsvetljenem odru se dnevno ponavlja eden in isti življenski boj. Zelena bogomolka, katero imenuje Fabres najbolj krvoločno bitje, preži na plen »hudičeve korenine«. Žuželki izgledata kakor žive korenine, in presegajo naše najbolj zvite gosenice. Iz Male Azije (Libansko gorovje) prinešeni dolgi, ozki martinčki bi spominjali na šivanke, če ne bi imeli nožic. Afriški sinji kuščarji se plazijo pod palmami. Zoprni škorpijoni se solnčijo v mali Sahari. Posebni nastavljenci goje in nadomeščajo poedine rastline, rede razne vrste muh ter bele in rdeče črve. Kmalu bodo posnelj prizore iz pariškega vivarija tudi za kino.

Z ladjo in aeroplanom obenem

Ker z letalom prekomorska vožnja še ni popolnoma gotova in ker je vožnja z ladjo že nekoliko nemoderna, so si izmislili na Francoskem kombinirano vožnjo z ladjo in letalom. Na novem prekomorniku »Ile de France, ki je ena največjih ladij sveta, gradijo posebno letališče. Potniki, ki se jim bo zelo mudilo, pridejo lahko na krov ladje tudi potem, ko bo parnik že davno iz pristanišča. Po drugi strani poletijo lahko v Newyork, ko bo prekomornik še sredi morja. Na ta način si prihranijo dva dni vožnje. Z letalom bodo pospešili tudi poštni promet.

Vseučilišče brez srednje šole

Naš čas stremi v svoji relativni demokraciji za tem, da bi razdrl privileg bogatih slojev do višje izobrazbe in karijere. To stremljenje uveljavlja na različne načine in eden med mnogimi je tudi tisti, ki ga je spravilo l. 1924. prusko naučno ministrstvo na svet. Po njegovi naredbi naj bi pripuščali na univerze tudi ljudi, ki sicer ne bi imeli srednješolskega študija za seboj, a bi kazali izredno nadarjenost. Seveda ne gre vse gladko. Kandidat mora dokazati, da ima primeren kvantum splošne izobrazbe, dalje kritično in miselno sposobnost, nadarjenost in temeljno znanje za stroko, ki se ji hoče z vseučiliškim študijem posvetiti, dalje se je moral izkazati na izreden način v svojem poklicu ali v stroki, ki se ji hoče posvetiti, mora biti še dovolj prožen za univerzitetni študij, mora imeti dovolj časa zanj in končno mora dokazati, da so mu izredni razlogi onemogočili obisk srednje šole. Torej silno dosti zahtev. A zraven vsega tega mora položiti pred sprejemom poseben izpit, ki traja pismeno poldrugo uro in ustno istotoliko. Pri tem izpitu pa ne gre za izpraševanje dat, konjugacij in podobnega, kakor na šolah, temveč je bolj neka vrsta višjega in splošnega pomenka v ustni kakor pismeni obliki, ki naj dokaže kandidatovo nadarjenost in usposobljenost. K temu izpitu se pripuste na podlagi jamstva kakšne zanesljive osebe ali na podlagi kakšnega znanstvenega dela, ki ga kandidat pošlje vseučilišču.

In zdaj nekaj podatkov. Od dne, ko je stopila naredba v veljavo, do konca lanskega leta so dobila pruska vseučilišča na tisoče predlogov za pripustitev takšnih kandidatov do višjega študija. Kot resne so vzeli samo 1063 predlogov, toda do izpita so dovolili samo 372 prosilcem. Izmed teh je izpit napravilo z uspehom komaj 179 ljudi, med njimi petina žensk. 56 prosilcev je obiskovalo samo ljudsko šolo, 25 nižjo srednjo šolo, 62 višjo srednjo šolo brez zrelostnega izpita. Med njimi je bilo samo 16 delavcev in ročnih delavcev. Največ se jih je posvetilo juridičnim študijem, 33 filozofiji in matematiki, 29 gospodarskim strokam, 22 naravoslovnim vedam, 18 zobozdravništvu, 12 medicini, 7 agronomiji, 6 teologiji in samo 1 tehniki. Kot razlog za študij so navajali skoraj vsi izboljšanje karijere. Tako bi neka bolničarka hotela postati zdravnica. Ker mora večina teh dijakov ostati še nadalje po službah, je razumljivo, da zmagujejo študij samo z neznanskim naporom. Ministrstvo in druge inštitucije jim gredo s podporami rade na roko, a vendar v vse premajhni meri.

Tri nove članice
pariške Comédie Francaise: Mmes Madeleine Renaud *(zgoraj)*, Marie Bell *(v sredi)* in Mary Marquet.

Ameriško zlato za Francijo
Sodi, natovorjeni z zlatom, na pariški postaji St.-Lazaire.

Bolgarski kralj Boris
je pred kratkim lahno obolel in mora ostati v postelji.

Drage knjige – merilo kulture

Višek sedanje sezije pariških starinarjev je pomenila razprodaja knjižice znanega ljubitelja Gabriela Ganautauxa. Neki ljubitelj je kupil za 70.000 Din prvo izdajo Corneilleve »Andromede«. Veliki Molière je lastnoročno pripisal v tem izvodu imena onih igralcev, ki so imeli vloge pri prvi predstavi. Prva izdaja Corneillevih zbranih spisov (Rouen 1644) je dosegla v našem denarju ceno 35.000 Din. Te cene so res izredne za sedanje stanje franka. Dražje plačajo le Angleži, ki pa imajo dobro valuto.

Zolajev rokopis romana »Doktor Pascal« je prodal neki pariški antikvar v Londonu za 150.000 Din. Mal listič, izvirnik znane Robert Burnsove pesmice »Moja ljubezen je vrtnica rdeča«, pa se je prodal za 550.000 Din. Bogve koliko plačajo naši ljudje za avtografe naših veljakov in ali sploh pri nas eksistirajo slični ljubitelji?

Boj za povprečno 50-letno starost

Albert Lasker, bivši predsednik največje pravoslavne družbe v ameriških Zedinjenih državah, je izročil univerzi v Chicagu plemenit dar, ki znaša milijon dolarjev. Tej dotaciji je natančno opredelil smoter: denar se sme porabljati samo za znanstvena raziskavanja, kako bi se dosegla povprečna starost vseh ljudi do petdesetega leta.

V Evropi znaša povprečna starost človeškega življenja 35 let, v Ameriki je starostna meja pomaknjena za pet let navzgor, do 40. leta. Med 40. in 50. letom kosi smrt v Ameriki posebno neusmiljeno. Dve skupini bolezni sta, ki posebno zastruplja ljudem življenje; prva je rak, druga pa bolezen srč-

Mr. Castle,
državni podtajnik Zedinjenih držav, ki skupno s Kelloggom in s senatorjem Borahom proučuje kompleks vprašanj, nastalih s francosko ponudbo Zedinjenim državam glede izključitve napadalnih vojn med Francijo in Unijo.

Od snežnih zametov k poplavam
Na desni: Odkidavanje avtobusa v londonski okolici. — *Spodaj:* Nasip v Westminstru, ki ga je voda deloma porušila.

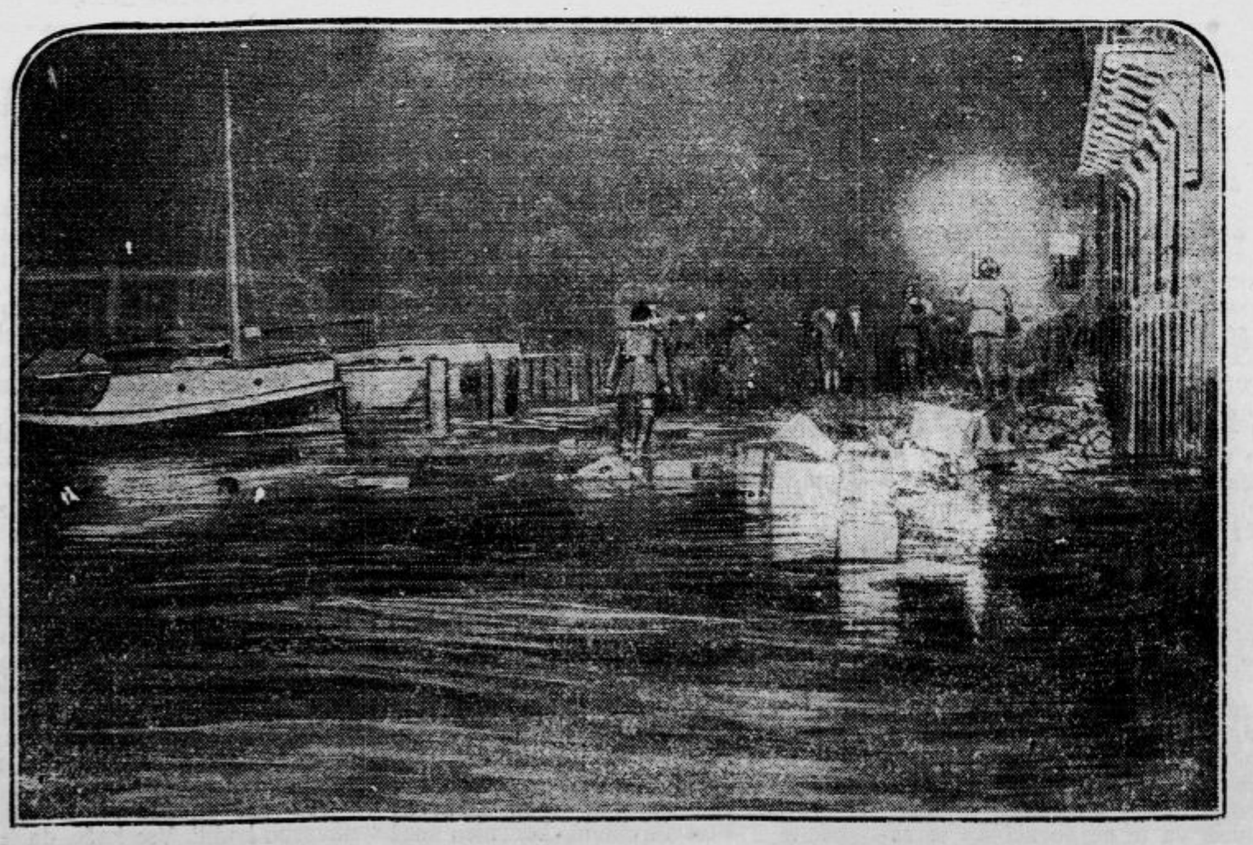

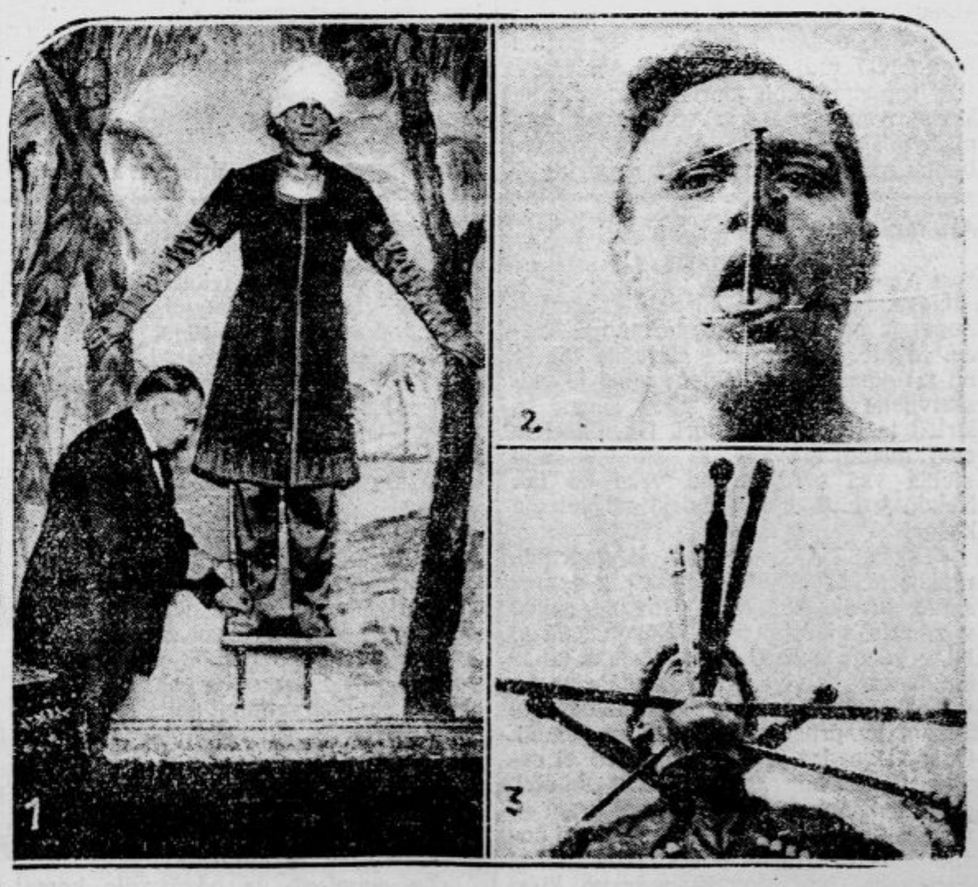

Fakirska umetnost
1. Fakir Taimu, ki se daje za štirinajst ur pribiti na zid. — 2. Paul Schollköpf iz Nürnberga, ki si z jeklenimi iglami probada lice, ne da bi čutil kake bolečine. — 3. Kozak Bazilij Juanov si zabada nože v usta.

ne mišice. Študiju teh bolezni se bodo morali ameriški zdravniki predvsem posvetiti in na čikaški univerzi bodo za te bolezni ustanovili posebne stolice. S pobijanjem raka in z zmanjšanjem srčnih obolenj se zdi, da bi bilo možno Laskerjev ideal vsaj deloma doseči.

Idealen ravnatelj

Zveza amariških strojepisk je razposlala vsem svojim članicam vprašalne pole, da ugotovi lastnosti idealnega ravnatelja. Istočasno je tudi prosila za podatke, če so kje srečale članice ta ideal. Zdaj objavlja Zveza na temelju 21.000 odgovorov došle podatke. Na srečo se je ideal... resnično našel. Ime je Mr. Henry R. Leonard. Po poklicu je direktor velike elektrotehnične družbe. Njegove idealne lastnosti so:

1. Pride vedno pravočasno v urad, a je prizanesljiv, če se nekoliko zamudi katerakoli izmed gospodičen.
2. Nikomur ne nagaja, temveč osebno rešuje neštevilne telefonske pogovore.
3. Nikoli ne reče, da ni navzoč, če je v uradu.
4. Nikoli ne zadrži nobene gospodične čez čas, da bi mu spisala še kratko pismo.
5. Nikoli se ne jezi, če vidi, da je gospodična popravila slog oziroma ločila v pismu, katero je osebno narekoval.
6. Nikoli ne preklinja in se ne krega, če slučajno napiše strojepiska nekaj popolnoma neumljivega.
7. Končno je ta idealni ravnatelj — še samec!

Na temelju teh podatkov je postavila Zveza strojepisk USA Mr. Henry R. Leonarda za vzgled vsem njegovim neštevilnim stanovskim kolegom. Simpatični gospod vsekakor zasluži popolno občudovanje tudi tastran Oceana. (Pripomoba naše strojepiske).

Dedščina po 100 letih

Iz Grossumstadta (Hesensko) poročajo, da se vršijo tam definitivna raziskavanja zaradi podelitve neke 100 let stare dedščine. L. 1816. je umrl v Ameriki Johann Emmerich iz tega kraja doma, potem ko je deponiral veliko vsoto dolarjev v neko banko z določbo, da jo naj izplačajo njegovim sorodnikom 90 let po njegovi smrti. S časom je ta dedščina zelo narastla, tako da je znašala pred šestimi leti že 100 milijonov dolarjev. Borba zanjo se vleče že 50 let, pa šele sedaj so začeli resno preiskovati, komu naj prav za prav pripada. V Ameriki živi okrog 250 ljudi, ki trdijo, da so z Emmerichom v sorodstvu, na Nemškem pa 200; oboji so si ustanovili društva, ki naj bi jim pomogli do bogastva. Ker so v Ameriki vse listine izpred leta 1800, ki se tičejo tamošnjih reflektantov, uničene, bodo imeli Grossumstadtovci lažje stališče, ker njihove knjige segajo v 15. stoletje.

Monsieur de Paris

Georges Claretty pripoveduje v »Figaroju«:

Justično ministrstvo ima nekega nastavljenca, ki se prav poredkoma zglasi v njegovi palači. A njegov prihod je vedno velik dogodek. Gospodje uradniki tečejo iz pisarn v vežo, obkole gosta in se na tihem dotikajo njegove suknje, palice, klobuka. Ta gost je Monsieur de Paris — pariški krvnik.

Prihaja, ker je v skrbeh. Parlament namreč namerava ukiniti obglavljenje. Neki poslanec je zahteval, naj se krvniku z novim letom ustavi plača. Vprašanje pa še ni rešeno.

Krvnik prejema do 4000 Din mesečno, tedaj večjo plačo kakor sodnik. On je tudi edini uradnik, ki ni zahteval povišanje plače z ozirom na draginjo. V XIV. in XV. stoletju je dobival krvnik za vsako odsekano glavo 15 srebrnih sujev in... svinjsko glavo. Branjevke na Osrednjem trgu so mu zastonj dajale salato in moko. O božiču je dobival tudi davek od slaščičarjev. Vse trgovine okoli morišča so stale na krvnikovem svetu in trgovci so mu plačevali najemnino. Na dan obglavljenja so se spremenile te trgovine v lože za izbrano občinstvo in trg je dobil podobo gledališča. Spored je bil zelo pester: krvnik je rabil ogenj, bič, sekiro, svoje žrtve je napel na kolo, jim raztegnil žile, izpahnil ali odsekal noge in roke, žigosal jih je z razbeljenim železom, porezal jim je uhlje in nosove, obglavil, obesil ali pa razčetrtil zločince.

Koncem XVIII. stoletja je postala draginja občutnejša. Krvnik je dobil stalno plačo 18.000 liver letno. Moral je dobro živeti, ker je vedno pogostil s kosilom več obubožanih vitezov reda Sv. Louisa (najvišje francosko odlikovanje te dobe). Sicer je imel krvnik tudi velike izdatke. Moral je biti lepo skodran, spudran, nastopal je v belih svilenih nogavicah ter lakastih čevljih. Bele dokolenke sicer niso več v modi, toda francoski krvnik je še danes eleganten in obglavlja v dolgi črni salonski suknji ter s cilindrom na glavi.

Po revoluciji l. 1849. so bili Francozi siti krvi in so vpokojili mnogo krvnikov. L. 1870 so ostali v službi le še trije: za Francosko, Korsiko in Alžir. Zdaj je brez krvnikov celo Napoleonova domovina. Monsieur de Paris le tu in tam izleti na Korsiko.

Krvniki so bili po večini, petični. Neki Heidenreich je prodal l. 1857. svojo palačo pariškemu nadškofu in je zapustil 200.000 frankov. Žalostno izjemo tvori krvniška dinastija Sonsonov, ki je služila Franciji skoro 200 let počenši od l. 1688. Zadnji Sonson se je tako zadolžil, da je zastavil upnikom svojo giljotino! Pozvan je bil na obglavljenje nekega morilca in šele v ječi je priznal državnemu pravdniku svoj greh. Država je morala preskrbeti denar in rešiti potrebno orodje. Ta dogodek je pripravil krvnika ob dedno službo, kajti v odloku stoji, da ne sme noben državni uslužbenec prodati svojih pripomočkov bodisi orožja, bodisi knjig. Sedanji krvnik Deubler je star samec in čudak. Njegova vila na Avenue des Versailles je vedno zaprta.

Nova država

Iz Hondurasa poročajo, da je ustanovil general Sondino na ozemlju, ki ga je on zasedel, republiko z imenom Nova Segovija. Nje glavno mesto se imenuje Sondinoville. General je izdelal zakonik, v katerem kaznuje pijance in prodajalce opojnih pijač s smrtjo. Izdal je tudi poseben denar iz zlata, ki ga je uplenil v rudniku San Albianu. Zastava nove države je belo modra z nicaragujskim vojakom v sredi, ki dviga nad zleknjenim mornariškim vojakom bojno sekiro. V Ameriki je zelo prijetno biti general. Samo prekratko traja po navadi ta prijetnost.

Ameriški milijonarji

Po službeni statistiki, ki jo je izdalo finančno ministrstvo Zedinjenih držav, je bilo leta 1926. v Uniji 228 ljudi, ki so zaslužili nad en milijon dolarjev. Med njimi jih je bilo štirinajst, katerih letni dohodki so presegali vsoto petih milijonov dolarjev.

Zanimivo je, da je v Zedinjenih državah podvržen dohodnini (Income Tax) le tisti, ki zasluži letno najmanj 5200 dolarjev (blizu 300.000 Din). Vsi oni, ki zaslužijo manj, uživajo pri predpisovanju davkov tudi še razne druge ugodnosti in popuste.

Nov nemški kazenski zakonik

V Nemčiji izdelujejo nov kazenski zakonik, ki bo obsegal čisto nove določbe za delikte politične in druge narave.

Kršitev uradne tajnosti bo v prihodnje podvržena najstrožji kazni. Uradnik, ki bi pri nastopu službe zatajil kakšno temno točko iz svojega življenja, bo odpuščen iz službe in še kaznovan z ječo. Posebno zanimiv je člen, ki se v tem pogledu razteza na študijsko dobo. Uradnik, ki mu bodo lahko dokazali, da je prepisoval šolske naloge, zapade kazni. Takisto tudi uradnik, kateremu se bodo dokazali manjši prestopki: vtihotapljenje h kaki gledališki ali kinematografski predstavi itd. Kdor bo po krivem prisegel ali priča, zapade kazni, to je pojde najmanj za eno leto v ječo.

Občutni kazni bodo podvržena razna dejanja, ki so bila doslej nekazniva. Tako se bo n. pr. kaznovalo nagovarjanje k samomoru. Novum je tudi določilo glede uradnih predstojnikov, ki zavajajo in zlorabljajo podrejeno osobje. Tu ima projekt novega zakona v mislih predvsem razmerje med moškimi predstojniki in med podrejenim personalom ženskega spola. Posebno težko bo kaznovan oče, ki bi skušal zlorabiti lastno hčer. To določilo so uvrstili v načrt zakona radi tega, ker se slučaji te vrste v Nemčiji zadnja leta zelo množe.

Seveda je nemški tisk podvzel zakonski osnutek temeljiti kritiki. Listi ga označujejo za inkvizitorsko dejanje. Očitajo mu zlasti, da skuša omejiti osebno svobodo, ki so jo smatrali Nemci doslej za nedotakljivo.

Pameten berač

V Mantovi je umrl bogat kmet Hanibal Tosci, ki je na izreden način prišel do premoženja. V mladosti je bil berač ter je preživel svoje dneve na stopnicah poleg starega samostana. Ob vhodu je stal kip sv. Avguština s skrivnostnim napisom: »Ob prihodu pomladi, na najlepši dan imam zlato glavo, če ni oblačno pol ure po solnčnem vzhodu«. Očetje frančiškani, ki so živeli v samostanu, niso bili kos tej uganki. Mladi berač je bil duhovitejši. Zmislil se je, da bo najlepši dan 1. majnik in je pričel kopati pol ure po solnčnem vzhodu na ta dan, v smeri sence svetnikove glave. Našel je železno skrinjico z 26.000 zlatih francoskih frankov iz dobe Napoleona I. Tosci je nekaj daroval cerkvi, potem si je kupil kmetijo in pozneje postal premožen posestnik.

Kralj tihotapcev

V Cincinati - Cityju je končal svoje pestro delovanje znamenit kralj tihotapcev, menda najbolj priljubljena osebnost ljudskih slojev v Zedinjenih državah. Mož se piše John Reimes, je nemškega pokolenja in je prišel v Ameriko komaj 4 leta star kot sin ubogih staršev. Nadarjeni deček je postal lekarnar, a se je naveličal tega poklica. Odšel je na univerzo ter je postal odvetnik. Pred štirimi leti je zakon o prohibiciji preobrnil njegovo življenje.

V Ameriki so prepovedali alkoholne pijače. Reimes je postal branitelj tihotapcev. »Mokre« stranke so mu pripomogle do lepega zaslužka in obenem je zvedel marsikatero poklicno skrivnost. Reimes je dobro izrabil ta teoretičen pouk. Dve leti pozneje je pustil odvetništvo, se preselil v Cincinati, kjer se pridela največ alkohola, in je postal tihotapec. Predvsem je izrabil svojo lekarnarsko diplomo. Otvoril je več lekarn. Nato je pričel izdelovati »tehniški špirit« ter ga razpošiljati pijancem. Zaslužil je milijone in živel vprav kraljevsko. Reimes se je tudi ločil od prve žene in se je poročil z znano lepotico, katero je zasul z briljanti.

Končno so se zganile oblasti. Najboljši odvetniki so branili Reimsa, ki pa je kljub temu dobil 5 let ječe. Nastopil je kazen l. 1924. Obenem je izročil vse premoženje ženi. Upal je, da mu bo ohranila bogastvo. A vesela, slamnata vdova je prodajala posestva in zapravljala milijone. Reimes je vložil prošnjo za ločitev in je dobil dvodneven dopust iz ječe, da se udeleži procesa. Izrabil je to pot, da bi ustrelil na vogalu poleg sodnije ženo, v katero je bil tako zaljubljen. Pri zaslišanju je rekel: »Nimam zdaj niti centa. Nimam rodbine. Berač sem. Zato bom nocoj dobro spal.« Reimsa čaka sedaj električni stol, a v odkup za to smrt je postal koncem svojega življenja pravi ljudski junak v Zedinjenih državah.

ker so najboljši in najcenejši.

Sijajni uspehi v zdravljenju raka

Dr. Fischer-Wasels, ravnatelj patologičnega zavoda v Frankfurtu ob Meni, poroča v zadnjem zvezku revije »Umschau« o novem načinu, ki ga je on izumil za zdravljenje raka. Preizkusil ga je na kakšnih 2000 miših. Zaprl jih je v prostor, kjer so vdihavale mešanico kisika in ogjikovega dvokisa. To v zvezi z nekimi železnimi preparati in barvilnimi snovmi jih je izlečilo popolnoma in trajno, medtem ko so druge poskusne miši, ki jih ni kuriral, v nekaj tednih poginile. Po njegovem načinu zdravljenja torej ni lokalno, temveč se poslužuje celotnega krvnega toka.

Žrtve znanosti

Ravnatelj pariške nacijonalne knjižnice Marcel Roland zbira prispevke za spomenik živalim, ki so poginile v prilog znanosti. Roland piše, da zaslužijo te žrtve spomenik radi svojih groznih muk. Pasteur je trikrat odpiral lobanjo malemu kuncu, da mu ponovno vcepi bacil stekline. Pri prvih znakih bolezni je dobil kunc protistrup. Po težkih mukah je okreval, a potem se je procedura vnovič pričela. Treba je bilo ugotoviti vpliv protistrupa na kri.

Slični poskusi so se pričeli v XVII. stoletju. Harvey, ki je odkril krvotok, je cepil jelene v lovišču Karla I. Zastrupil je dosti psov. Galvani je mučil žabe, da ugotovi bistvo elektrike. Lavoisier je pomoril na stotine vrabcev v zraku, kateremu je odvzel kisik. Claude - Bernardova žena in hči sta ga hoteli zapustiti, ker nista mogli gledati muk tisočih kuncev. »Brez tega ne bi bilo fiziologije in znenstvene medicine« je rekel učenjak.

Še dandanes molče trpijo po Pasteurjevih zavodih konji, psi, kunci, kokoši, morski prašički. »Pokažimo s spomenikom, da nismo nehvaležni našim žrtvam« zaključuje Roland »in pokažimo, da smatramo te muke le za neobhodno potrebno zlo v upanju, da bo nekoč našla medicina druga, manj krvava pota.«

× *V štirih dneh čez Ocean.* Ameriška družba Brown Boveri Elektricity Corporation je napravila načrt za gradnjo večjega števila oceanskih parnikov, ki bodo prevozili Atlantik v pičlih 4 dneh. Novi parniki bodo 905 čevljev dolgi, na njih bo prostora za 800 pasažirjev, vozili pa bodo s hitrostjo 33 vozlov na uro. Družba se je ustanovila z osnovno glavnico 90 milijonov dolarjev.

× *Ameriške železnice v številkah.* Zvezni prometni urad Zedinjenih držav objavlja sledečo statistiko: V Združenih državah je 418.000 milj železniških prog, 68.000 lokomotiv, 2,415.000 tovornih vozov, 57.000 potniških vagonov. Vrednost vsega tega materijala je 12.,795.000.000 dolarjev, ostali materijal in inventar 500,000.000 dolarjev, prometna glavnica istotoliko, vse ostalo 10.,000.000.000 dolarjev ali skupaj okroglo 25.,000.000.000 dolarjev. Okroglo 870.000 delnic in veliko število zadolžnic je v privatnih rokah.

× *Strašno maščevanje ljubosumnega moža.* V soboto ponoči se je odigrala v Budimpešti nenavadna tragedija ljubosumnosti. 35letni čevljar Ladislav Sos je imel krasno mlado ženo. Nedavno sta se zakonca ločila, toda ker nista mogla živeti vsak zase, sta se zopet zedinila. Začela sta se poljubovati javno na ulici. To priliko je porabil ljubosumnež, da je ženi odgriznil jezik ter ga izpljunil na cesto. Ženo so morali prepeljati v bolnišnico, corpus delicti pa so shranili na policiji. Čevljar se izgovarja, da je odgriznil ženi jezik, v napadu ljubosumnosti.

Zdravstvo

Nervoznost

Nikdar še ni bila nervoznost tako pogosta, kot v današnjih časih, v katerih so v boju za obstanek živci do skrajnosti napeti. Občutek nemira, pritisk v glavo in slabo spanje so zunanja znamenja tega mučnega položaja.

Spalnih sredstev jemati ne gre, ker bi isti uspavali in s tem motili pri izvrševanju poklica. Zato se je že dolgo časa znanost trudila dobiti sredstvo, ki brez uspavalnega učinka pomirjevalno vpliva. Tako sredstvo so našli, kakor poroča dr. Bültzingslöwen v »Fortschritte der Therapie« v pomirjevalnih pastilah »Abasin«. Dr. Bültzingslöwen je uporabljal »Abasin« z dobrim uspehom v vseh slučajih razdraženega živčevja in je ustanovil, da je »Abasin« danes najboljše sredstvo za pomirjevanje živcev brez uspavalnega učinka.

Težave starosti

Marsikdo si je že stavil vprašanje: Zakaj moram postati star, kako bi ostal mlad? in kdor v polni meri uživa srečo, se vpraša: »Zakaj moramo umreti?« Poznamo danes teorijo Mečnikova, ki smatra staranje za zastrupljenje, povzročeno vsled načina našega življenja. Vemo tudi, da poskuša Steinach s pomočjo žlez in malimi operacijami podaljšati življenje in pričarati mladost. Mani znano pa je, da leži vzrok staranja in v pogosto tudi smrti v spremenjenih žilah. Te spremembe obstojajo v tem, da postanejo stene žil vsled zavapnenja trde in tako nastane tako zvana arteriosklerozа. In tu tiči vzrok skoraj vseh težkoč staranja, katere odstraniti so se že od nekdaj mnogi trudili. Toda vse kapljice, čaji in vsakovrstna sredstva niso prestala klinične preizkušnje in edino sredstvo, ki se je tudi v profilaktičnem smislu obneslo, je jod. Če se ga jemlje v primerni obliki, kot n. pr. v »Sajodin« - tabletah, učinek gotovo ne bo izostal. Kura s sajodinom, katero se od časa do časa izvede, bo torej zamogla preprečiti najglavne težkoče staranja, posebno pri članih rodbin, katere trpe na arteriosklerozi. — Posebno važna je kura s sajodinom v slučajih početne arterioskleroze, ki se pokaže v glavobolu, slabem spanju, omotici itd.

Noblova nagrada za medicino

Dunajski učenjak profesor Wagner-Jauregg, ki si je pridobil letošnjo Noblovo nagrado za medicino, je predaval v Stockholmu o svojem načinu zdravljenja paralize z malarijo.

Že leta 1858. so slutili zvezo med sifilido in paralizo, ampak šele, ko je Paul Ehrlich odkril salvarzan, so začeli zdravniki upati na zdravljenje paralize. Žalibog se je pa izkazalo, da je salvarzan terapija paralize v gotovem štadiju neuspešna. Opazovalo se je pa, da je v redkih slučajih ozdravite paralize pogosto igrala vlogo ta ali ona bolezen, ki je združena s porastom telesne temperature. To opazovanje je privedlo Wagner - Jauregga na idejo, pri na paralizi obolelih umetno vcepiti kako vročinsko bolezen. Najbolj prikladna se mu je za to svrho zdela malarija, ker se da ta s kininom ali še bolje s plasmochinom brzo ozdraviti.

Leta 1917. je Wagner - Jauregg prvič uresničil svojo idejo in je devet slučajev paralize cepil z malarijo. Ker je bil uspeh nad vsa pričakovanja dober, je s tem načinom zdravljenja nadaljeval svoje poskuse. V Ljubljani je prvič leta 1920. uporabil to metodo podpisani pri poštnem uradniku N. N. in je bil uspeh ta, da je N. N., katerega so že mislili poslati na Studenec, postal zopet sposoben za službo.

Danes se le porablja kombinirana malaria - salvarzan kura ne samo v celi Evropi, temveč tudi v Ameriki, Južni Afriki, holandski Indiji, Japonskem itd.

Dobi se povsod, koder cenijo dobro in zdravo pijačo, kjer ga še ni, naj se takoj naroči pri tvrdki
LOVRO ŠEBENIK, žganjarna in rastlinska destilacija, Ljubljana VII.

AL. Mrštik:

Ob gozdu

Gospod gozdar je bil zelo razjarjen. Zopet je bil našel v gozdu mnogo škode. Mlade, čisto mlade smrečke mu je bil tat odsekal tik ob tleh; videl je tudi skrivljena drevesa in izpod snega so štrleli le razdrapani štori. Da, našel je celo mlada drevesa, ki so bila njih stebla vsa ogoljena od vrha do tal. Nekdo je lupil z njih skorjo za pletenje košar.

«Takšno škodo delajo!» je godrnjal, razjarjeno premetavaje puško in neprestano suvaje s konico okovane palice v zmrzlo sneženo plast. Razen tega je bil v gozdu zasačil Horačko, baš ko je lomila zdrave veje in jih skladala na tla v oprčo. To ga je najbolj raztogotilo. Jokala je, prosila — nič ni pomagalo. Gospod gozdar je vzel travnjačo, si zapisal ženino ime v beležnico in obljubil, da jo naznani na sodniji zaradi kraje — ter šel. (Travnjača je rjuha, v kateri nosijo ženske manjših posestnikov in kočarjev na Češkoslovaškem travo, ki si jo nažanjejo na nasadih smrečk in borovcev v graščinskih — sedaj državnih — gozdovih. Plačati morajo seveda zmerno odškodnino. — Op. prevajateljeva.)

Horačka je ostala v gozdu in plakala.

Mračilo se je, ko je gozdar zapuščal les. Pes je sopihaje tekal pred gospodarjem. Vrani so se podili proti gozdu spat, pod robidjem pa so se zbirali poskočni zajci k zimski večerji. Črni oblaki na nebu so oznanjali sneg. V dolinici med gričema skrita vasica — bela ko mleko — je izpuhtevala kodraste stebre dima.

Gozdar se je pozorno zagledal predse.

Sredi poti med gozdom in vasjo se je nekaj kotalilo po snegu.

Paznik je pospešil korake in je za ročico privlekel iz snega petletno dekletce. Hotelo je še za časa zbežati, pa se je čez kolena pogreznilo v zamet. Na sebi je imelo samo katunasto, na več krajih že popravljeno oblekco, a premrle roke je skrivalo pod volnenim ogrinjalom.

«Kam greš?»

Dekletce je prestrašeno gledalo okoli sebe in ni odgovorilo.

«Kam greš, te vprašam!»

«Za mamico!» je odgovorilo komaj slišno in jokalo.

«A kje je?»

Toda gozdar ni dobil nikakega odgovora več. Pogledal je na tanko katunasto oblekco in se zamislil.

«Čigava si?»

Gozdarjevo oko se je vnovič ustavilo na detetu, na raztrganih čreveljčkih je obstalo.

«Nu, povej lepo, čigava si?» je znova vprašal gozdar.

Dete je uprlo zasolzeni očesci v gospoda. Zajokalo je in zopet naredilo korak nazaj v zamet.

«Počakaj, ubožica!» Gozdar je prijel opotekajočo se deklico in jo je privlekel do sebe za rdečo, premrlo ročico. «Kaj hočeš? Ničesar ti ne naredim! Samo govori, čigava si?» je vljudno dodal z ljubeznivim glasom.

Nekaj kakor vzdih je dihnilo s paro iz ust in v tem vzdihu je čul gozdar, da je deklica Horačkina.

«Zakaj nisi ostala doma? Tak mraz!»

Punčka ni več jokala. Tresla se je od zime in tiščala rdeče roke na ustnice. Bela para ji je obletavala drobne prstke.

Gozdar je uprl oči v sneg.

«Si lačna?» je vprašal, gledaje jo s strani.

Dete je prikimalo.

Gozdar je trenutek omahoval, ko pa je še enkrat zadel s pogledom v raztrgane čreveljčke, je privlekel iz torbe travnjačo.

«Tu imaš, da te ne bo zeblo,» je zamrmral in sam omotal deklico v travnjačo. Nato jo je prijel za roko in jo dovedel k mostičku. Tudi je še stlačil v punčkino roko denar in zaprl nad njim premrle prste, da ji ne bi padel iz roke.

«Plahto daj mamici in reci ji, naj vam kupi kruha. Mamica pride takoj,» je dodal in krenil domov.

Dekletce je brodilo k lesu, kjer je na robu za grmom stala mamica.

A. Averčenko:

Magneti

Prvi pot v svojem življenju sem bil naposled dobil svoj telefon. Bil sem zadovoljen kakor dete. Zdoma gredoč sem zjutraj velel sobarici:

«Ako mi kdo telefonira, ga vprašajte, kdo je, in zapišite številko telefona.»

Ko sem se vrnil domov, me je pomalem iznenadilo ponašanje moje hišne. Ko mi je otvorila vrata, je odskočila, se skrila za obešalnikom, zavila z očmi ter mi dala znak, naj stopim k njej.

«Kaj je?»

«Gospod, gospod,» je šepetala vsa zasopla od smeha. «Samo da naju gospa ne sliši!»

«Kaj hočeš?» sem jezno vprašal.

«Tiho, tiho, gospod! Nocoj nikar ne hodite k Veri Pavlovni, ker njen mož ne bo odpotoval v Moskvo.»

Osuplo sem pogledal sobarici v tajinstveno nasmejani obraz in sem se uveril, da je ravnodušna prot meni, kakor že poprej, a da ji je žganje skalilo ravnotežje.

Iz otroške sobe pride objokana moja hči Kiti in mi pade okoli vrata:

«Ubogi, ubogi tata, tako mi je žal, ker boš oslepel! Tata, takoj zapusti Belsko, tisto oskubeno mačko!»

«Ampak, kakšna vražja Belskaja!»

«No, tvoja ljubimka . . . Ona, ki pleše v gledališču. Klemencija pravi, da je to oskubena mačka, in ako je ne zapustiš, ti bo izžgala oči z vitriolom'. Mami nisem nič rekla, da je ne ožalostim.»

Ves iz sebe sem sunil Kitico vstran in sem odhitel k ženi. Sedela je za mizo v mojem kabinetu s slušalom v roki in s histeričnim glasom, drhtečim od joka, je govorila:

«Tudi to naj mu sporočim? Dobro, dobro! In poljubček? . . . Kako? . . . Tisoč poljubov? . . . Dobro, dobro. Sporočim mu še to. Nič ne de, nič ne de.»

Ona spusti slušalo, se okrene proti meni in gledaje mi nepremično v oči, mi reče te čudne besede:

«V vaše gnezdo pri Belski je sedaj nevarno hoditi. Vse kaže, da je mož ne-

Nagrade so izžrebane!

„Jutrov“ stric piše mladim zlogovničarjem

To je bilo dela! To sem porabil časa! Prebiral sem skladovnice pisem, ki so prišle po pošti od Božiča do Treh kraljev in še ni hotelo biti branja konec. Podaljšati sem moral prvotno določeni rok za žrebanje do danes.

Nikar pa misliti, da mi je bilo pregledovanje pisem neprijetno. Kaj še! Bilo je zabavno videti in naštevati, koliko ima »Jutrov« stric malih prijateljčkov in prijateljic ne samo v ožji domovini, na Slovenskem, v Ljubljani, Mariboru, Kranju, Celju, Novem mestu, na Jesenicah, v Trbovljah, Laškem, Ptuju, Brežicah, Škofjiloki, Ribnici, Kočevju, Kamniku, Črnomlju, Ljutomeru in drugod. Ne samo iz teh krajev, iz cele Jugoslavije so se mu oglasili zlogovničarji, ki so raztreseni od Triglava do Vardarja in ki jih je na tisoče. Občudoval je stric njihov pogum, njihovo pridnost in njihovo voljo do čitanja lepih knjig. Tako je odpiral pismo za pismom in še so mu morali pomagati drugi in še ni hotelo biti konec tega dela. Šele v torek zvečer je bilo vse pregledano in pripravljeno za žrebanje.

Ta dan se je zbralo okoli zelene mize »Jutrovega« strica veliko število moških in ženskih radovedneževv. Stric si je popravil očala, sedel na mesto, ki mu gre po starosti, in je spregovoril tako-le:

1836 rešitev

je prišlo na zlogovnico, objavljeno v božični številki našega »Jutra«. To ni malo, kaj ne? Posebno ne za vestnega ugankarja, ki mora pregledati pisma od prvega do zadnjega, paziti, če so rešitve pravilne, in prečitati skoraj dvatisočkrat po 14 besed.

Kamnov spotike je bilo to pot več. Največje težave so delale štiri besede: *Černovci, senokoš, Veneti in Tanais.* Na te štiri besede je bilo treba posebno dobro paziti. A koliko jih je bilo, ki niso poslali samo enostavne rešitve, ampak so pridejali rešitvi še daljše besedilo, prošnjo za nagrado, pozdrave za strička itd. Če povem, da je bilo to, kar so zlogovničarji napisali zraven rešitev, včasi celo boljše in pravilnejše nego rešitev sama, boste razumeli, da čitanje pisem ni bilo tako neprijetno. Zato sem se moral zamuditi dlje kakor sem računal, in vem, da mi bodo zlogovničarji oprostili, če nisem pri tolikem delu objavil uspeha žrebanja že v nedeljski številki.

Blizu 2000 rešitev je torej prišlo vsega skupaj. Toda joj! Na stotine jih ne sme v žaro, ker so nepravilne. Nekaj smo jih morali izločiti tudi radi tega, ker so jih poslali odrastli tekmovalci. Ne moremo vzeti na svojo vest, da bi njim v prid oškodovali mlade »Jutrovčke«, katerim je bila zlogovnica namenjena. Najhujše pa nam je za tiste zlogovničarje, ki so napisali *Černovti* mesto *Černovci*, ali *Veneci* namesto *Veneti*, ali *Tais* mesto *Tanais*. Hudo nam je bilo zanje — pa kaj smo hoteli storiti? Ne smemo jih pustiti k žrebanju! Tako nam veleva čut pravice. Tolažimo se pa z upanjem, da bodo drugič reševali pravilneje, da pridejo v žaro, in bodo morda prihodnjič izžrebani.

Iz malone vseh krajev

naše drage domovine so prišli odgovori. Največ pisem je seveda iz Ljubljane in njene okolice. Mnogo je tudi pošte iz Maribora, iz Celja, iz Ptuja, iz Kranja, z Jesenic, z Dolenjskega in z Notranjskega. Največjo smolo med vsemi pa imajo to pot Trboveljčani. Kakor da so rešitev prepisali drug od drugega, so skoraj vsi pogrešili pri *Černovcih* in *Venetih*. Saj sta pa tudi bili ti dve besedi najtežji! Kdor ni imel pri roki dobrega zemljevida, je res težko pogodil, da so Černovice danes Černovci. Prejeli smo mnogo odgovorov tudi iz Zagreba in Beograda, iz Sombora, Sarajeva, Subotice in Novega Sada. Oglasili so se »Jutrovčki« s sinjega Jadrana, iz Dubrovnika in Splita in celo z najjužnejšega konca Jugoslavije — iz Bitolja. Veliko je »Jutro«. Njegova beseda gre daleč po svetu. Berejo ga na vzhodu in zapadu, od italijanske do bolgarske, grške in rumunske meje. Njegova beseda zaleže tudi na najbolj oddaljenih otokih sinjega Jadrana.

Tako, vidite, smo imeli res dosti dela, da smo vse pregledali, prebrali, primerjali in presodili, kdo ima pravico do žrebanja. Sedaj pa bomo listke s številkami dobrih rešitev vrgli v žaro, jih premešali in potegnili številke, ki prinesejo mladim »Jutrovčkom« srečo.

*

Okrog mize je završalo. Številke v žari so zašumele. Prvi žreb je zadela številka 185. Poiskali smo rešitev in smo našli ime.

Prvo nagrado prejme

Darinka Kisel, gimnazistka v Subotici.

Za pravilno rešitev zlogovnice dobi kompleten prvi letnik »Jutrove« tedenske priloge »Življenje in svet« v krasni, originalni vezavi.

Drugo nagrado je odločil žreb

Branku Lojku, učencu 4. r. ljudske šole na Viču.

Branko Lojk prejme devet knjig mladinske knjižnice, ki šteje sledeča dela: Kako so se vragi ženili; Deček brez imena; Tolovaj Mataj; Zgodbe kraljeviča Marka; Bob in Tedi; V deželi Čirimurcev; Pravljice; Kalamandarija; Pisani oblaki.

Druge nagrade so bile tri. Prejmejo jih:

Ivan Hočevar, učenec I. razreda meščanske šole v Ptuju.

(Tri knjige: Zgodbe kraljeviča Marka, Bob in Tedi, Kalamandarija.)

Pavel Maslo, dijak, Turje, p. Dol pri Hrastniku.

(Knjige: Tolovaj Mataj; Deček brez imena, Pisani oblaki.)

Marinka Jeločnikova iz Rožne doline pri Ljubljani.

(Knjige: Kako so se vragi ženili; V deželi Čirimurcev; Pravljice.)

Nadaljnjih devet nagrad po 1 knjigo dobe:

Olga Vrabičeva, Celje (Pravljice);
Franc Pintar, Škofja Loka (Bob in Tedi);
Igor Samec, Maribor (V deželi Čirimurcev);
Dovžan Janko, Kočevje (Tolovaj Mataj);
Nevenka Fajtova, Maribor (Pisani oblaki);
Vid Nučič, Kranj (Zgodbe kraljeviča Marka);
Tanja Novakova, Murska Sobota (Kalamandarija);
Ivanka Legatova, Šoštanj (Kako so se vragi ženili).
Ivan Burger, Novi Sad (Deček brez imena).

Ker pa je bilo izredno mnogo tekmovalcev izven ožje domovine, ki jim prvi žreb ni bil naklonjen, smo se odločili za nadaljnjih šest potešnih nagrad, ki obsegajo po eno knjigo. Te nagrade prejmejo:

Miloš Nikolić, Sombor (Zgodbe kraljeviča Marka);
Marica Vajda, Dubrovnik (Pravljice);
Branko Manfreda, Beograd (Deček brez imena);
Alma Šmuc, Bitolj (V deželi Čirimurcev);
Tonči Hvala, Split (Kako so se vragi ženili);
Bernard Jeločnik, Kruševac (Tolovaj Mataj).

Tako razdeli »Jutrov« stric mesto prvotno določenih 14

dvajset nagrad

za marljive zlogovničarje in zlogovničarke. Vse nagrade prejmejo dobitniki po pošti. Stric čestita vsakemu posebej in želi, da bi mu bil dar, ki mu ga je naklonil žreb, lepa vzpodbuda za nadaljnje čitanje. Zdaj pa na svidenje do prihodnjega tekmovanja!

Dvoje pisem.

Poročilo »Jutrovega« strica bi bilo nepopolno, če bi prezrl dvoje prisrčnih pisem, ka sta prišli od »Jutrovih« zlogovničarjev. Prvo pismo je iz deške, drugo iz dekliške roke. Naj sledita obe tukaj za zgled. Prvo se glasi:

Velečenjeni gospod striček!

Na tri dni v letu težko čakam: na Sv. Miklavža, na Božička in pa na dan, ko pride »Jutrov« striček, da nagradi deco v svoji veliki dobrotljivosti s knjigami. Ker sem imel že dvakrat smolo, mi bo mogoče letos sreča mila. Imam veselje do čitanja in bi rad imel prav mnogo knjig.

Prilagam, upam, da prav rešeno zlogovnico s prošnjo, da je ne zavržete. Prav težko čakam nedelje. *B. L.*

Drugo slove tako-le:

Dragi »Jutrov« striček!

Uganka je bila precej težka. Komaj sem jo rešila. Še očka mi je moral pomagati. Največ preglavic mi je delala beseda »senokoš«. Skoro vse knjige sem prebrskala in razmetala, a je nisem našla. Končno je posegel atek vmes in jo je pogodil. Dobri stric, gotovo boš imel tudi letos dosti pisem. Vem, da boš po več ur sedel na stolu in čital pisma. Mnogo jih boš vrgel v koš, mogoče bo med njimi tudi moje. Seveda bi bila zelo vesela, če bi dobila kako nagrado, bodisi že katerokoli. Srčkane pozdravčke pošiljam vsem »Jutrovcem«, najbolj pa tebi, striček. *M. J.*

Vse tekmovalce prisrčno pozdravlja in jim želi prijetne zabave

»Jutrov« stric.

Socijalna politika

Obratni zaupniki

Ministrstvo za socialno politiko je izdalo navodila za volitve delavskih in nameščenskih zaupnikov v podjetjih, ki spadajo pod zakon o zaščiti delavstva. Obenem je izšel tudi pravilnik, ki predpisuje delokrog obratnih zaupnikov.

Obratni zaupniki se volijo v vseh obrtnih, industrijskih, trgovskih, prometnih in rudarskih podjetjih, ki zaposlujejo najmanj 10 delavcev. Število obratnih zaupnikov se ravna po številu delavcev in nameščencev, ki so zaposleni v dotičnem podjetju. Volitev je tajna, direktna in po čistem proračunskem sistemu. Volijo vsi delavci in nameščenci, ki so ob času volitev zaposleni v podjetju in ki so stari 18 let.

Zakonito institucijo obratnih zaupnikov je delavstvo stalno zahtevalo. Zakon o zaščiti delavstva je stopil v veljavo že pred šestimi leti, a se v tem zakonu predvidena izvolitev delavskih zaupnikov ni izvršila, ker je ministrstvo za socialno politiko odlašalo z izdajo tozadevnega pravilnika. Sedaj je pravilnik izdan. Vendar pa delavci in nameščenci še ne bodo popolnoma uživali zaščite potom obratnih zaupnikov, ker očituje pravilnik pogreške, ki jih v praksi ne bo mogoče popraviti.

Navodila za volitve obratnih zaupnikov pravijo, da lahko odpadejo predpisane volitve, če se je dosegel med delavci in nameščenci, zaposlenimi v podjetju, in delodajalcem sporazum, na katerega je pristalo tri petine delavcev in nameščencev. V tem slučaju je torej možno, da se volitve nadomestijo z imenovanjem obratnih zaupnikov, ali se pa volitve sploh ne vrše in je podjetje brez zaupnikov.

S tem določilom so ministrska navodila pustila na široko odprta vrata, da posamezna podjetja sploh preprečijo oživotvorjenje institucije obratnih zaupnikov. Znan je teror, pod katerim živi danes delavstvo in nameščenstvo v številnih obratih. Prav nič nenavadnega ne bo, če bo to ali ono podjetje pritisnilo na delavstvo, da se odpove pravici izvoliti obratne zaupnike. Ali bo pa podjetje vsililo obratne zaupnike, ki pri delavcih in nameščencih ne bodo uživali zaupanja.

Mnenja smo, da so ministrska navodila obšla zakon o zaščiti delavstva, ki ne poznajo prav nobenih izjem pri volitvah obratnih zaupnikov. V interesu delavcev in nameščencev bi ravnalo ministrstvo za socialno politiko, če bi s svojimi navodili povzročilo, da se v vsakem podjetju morajo vršiti volitve obratnih zaupnikov. Kajti le s takim prisilnim sredstvom se bi res ustreglo duhu zakona, ki predvideva, da imajo delavci in nameščenci pravico izvoliti svoje zaupnike.

Poslovnik o delovanju delavskih in nameščenskih zaupnikov predpisuje iste naloge, ki so že navedene v zakonu o zaščiti delavstva. Velike so te naloge, kajti obsegajo vso gospodarsko, kulturno in socialno zaščito delavcev in nameščencev. Obratni zaupniki naj ne urejajo samo mezdnih vprašanj, ampak naj tudi sodelujejo pri racijonalizaciji dela v obratih.

Nemogoče je izpolnjevati obratnim zaupnikom obširne naloge če nimajo v izvrševanju svojega mandata popolne zaščite. Poslovnik o delovanju delavskih in nameščenskih zaupnikih prav megleno pripominja, da delodajalci ne smejo odpuščati niti preganjati delavskih zaupnikov zaradi pravilnega izvrševanja njih zakonitih dolžnosti, ne pove pa pravilnik ničesar, kakšna je dejanska zakonska zaščita obratnih zaupnikov.

Izven dvoma je, da bodo mnogi delodajalci poskušali onemogočiti vestne in vztrajno za delavske koristi boreče se obratne zaupnike. Če ne bo drugače, bodo delodajalci odpuščali iz službe neljube jim obratne zaupnike. Delodajalcu pri tem ni treba, da pride v konflikt z zakonom ali ministrskimi naredbami. Nihče ne bo tako nepreviden, da bi odpust obratnega zaupnika utemeljeval s tem, da mu je kot mandatar delavstva neprijeten. Delodajalec vzroka odpusta sploh ne bo navedel, ali ga bo pa utemeljil z gospodarsko stagnacijo, z zmanjšanjem obrata i. t. d.

Obratni zaupniki so torej na milost in nemilost prepuščeni dobri ali slabi volji podjetnika. Edino pravilno bi bilo, da bi delodajalec brez dovoljenja inspekcije dela sploh ne smel odpustiti iz službe obratnega zaupnika, dokler izvršuje svojo funkcijo. Gospod minister za socijalno politiko, bi se moral pač drugače poslužiti splošnih določil § 119 zakona o zaščiti delavcev in nameščencev. Zaradi tega izgublja pravilnik na praktični vrednosti. —r.

Posredovanje dela in podpore brezposelnim

Po vojni se je uveljavilo načelo, da je posredovanje dela dolžnost države in da mora to posredovanje biti brezplačno in izločeno iz zasebno pridobitne podjetnosti. V zvezi s posredovanjem dela in izenačevanjem delovnega trga se je logično pojavilo tudi vprašanje podpiranja oseb, ki so brez lastne krivde vsled posledic in pojavov na gospodarskem polju, postale brezposelne. Problem posredovanja dela in brezposelnega skrbstva je zlasti po vojni postal zelo aktualen v vseh državah, dočim je ta problem pred vojno le angleškim vladam povzročal posebne skrbi in je še danes v Angliji ta problem najtežavnejši. Vojna in povojne gospodarske prilike pa so izzvale to socialno krizo prav v vseh državah od sovjetske Rusije do kapitalistične Amerike in povsod povzroča državam skrbi in gmotne žrtve. Kulturne države so se neposredno po vojni z vso vnemo in resnostjo lotile tega vprašanja in ga v prvih letih rešile s provizoriji, pozneje z zakoni — in v pretežni večini iz sredstev državne blagajne.

Pri nas je zakon o zaščiti delavcev od 28. februarja 1922 (Uradni list 211/1922) uredil javno posredovanje dela in ureditve delovnega trga potom krajevnih borz dela in osrednje borze dela v Beogradu. Spominjamo se, kako je bil v poznejših finančnih zakonih ta zakon izigran in je bila iz razlogov »štednje« ukinjena ena borza za drugo, ostale pa radi pomanjkanja kreditov tudi niso mogle delovati. Tako je socialno zamišljeni zakon o borzah dela ostal na papirju: ni se izvajalo posredovanje dela in izenačevanja delavnih prilik, tudi brezposelne podpore se niso izplačevale.

Fin. zakon 1922./1923. je odredil, da se imajo v svrho zbiranja sredstev za podpiranje brezposelnih pobirati od delavcev in delodajalcev posebni prispevki. Kako se imajo ti prispevki uporabljati ima urediti poseben pravilnik. Fin. zakon 1927./1928. je ministru za soc. politiko dal pooblastilo, da iz teh sredstev sme dajati tudi cenena posojila za zidanje delavskih stanovanj. Pooblastilo pravi, da podrobne predpise o organizaciji posredovanja dela in davanju neposrednih denarnih podpor in o dajanju cenenih posojil izda minister s posebnim pravilnikom. Ta pravilnik, predviden v paragrafu 99 zakona o zaščiti delavcev, dalje v fin. zakonu 1922./23. in 1927./28. je izšel v Uradnem listu z dne 22. decembra 1927. in je stopil v veljavo 10. decembra 1927. S tem bi bilo posredovanje dela in skrbstvo za brezposelne z zakonom in pravilniki

kaj zavohal.»

«Pa saj to je prava blaznica,» sem viknil v grozi. «Jaz čisto nič ne razumem!»

Moja žena pristopi k meni in približa svoj obraz k mojemu, rekoč brez oklevanja:

«Ti si prostak!»

In z mize vzame popisan papirček, na katerem prečita: «Št. 349—27: Sanjam, da te vidim vsaj oddaleč v gledališču in da ti v mislih pošiljam poljub!» — «Št. 259—09: «Dragec, kje si pustil prstan z draguljem, ki sem ti ga poklonila? Je-li mogoče, da si zastavil darilo Dusiji, ki te tolikanj ljubi?» — «Št. 317—83: Huda sem nate. Rotil si se, da sem ti edina, pa so te videli na šetnji z debelušno črnolasko. Priporočam ti, da se ne igraj z ognjem.» — «Št. 102—13: Ti si podlež. Menda ti je to dovolj!» — «Št. 148—94: Ničvrednež in drugega nič . . .» — «Št. 177—22: Telefoniraj mi šele takrat, kadar se vrneš, sreča moja. Drugače pride moj mož in se ne bova več utegnila zmeniti za drevi. Ali še ljubiš svojo Nadjo?»

Moja žena krčevito zmečka listič in mi ga s studom vrže v obličje.

Pobral sem listek, ga pazljivo prečital in stopil k telefonu.

«Alo, centrala? Dajte mi številko 177—02. Hvala! Je-li tam št. 177—02?»

«Da, kdo je tam?» mi odgovori moški glas.

«Št. 300—05! Pokličite mi Nadjo na telefon!»

«Ah, vi ste št. 300—05. Danes sem jo že enkrat zatekel s tem številom. In vi jo zovete prosto Nadja? Vedite, mladič, da dobite pri prvem srečanju dve zaušnici. Jaz vem, kdo ste vi.»

«Hvala lepa. Pozdravite v mojem imenu svojo Nadjo in ji recite, da je ob pamet.»

Kosilo je prešlo v mučnem molku. Moja žena je točila solze v juho, na pečenko in na močnato jed.

Po obedu je zabrenčal telefon. Požuril sem se v kabinet.

«Je-li ondi številka 300—05?»

«Da. Kaj hočete?»

Čul se je ženski smeh:

«Saj sem jaz, Dusija. Je mar mogoče, da nimaš več prstana, ki sem ti ga poklonila?»

«Prstana nimam,» sem se odrezal. «In nikar mi nikdar več ne telefoniraj, vrag te vzemi!»

In zatvoril sem slušalico.

Malo kesneje mi je neki ženski glas povedal, da bo moral ostaviti pred mojimi vrati s sramotilnim listkom novorojenčka, če ne bom maral ničesar dajati za njegovo vzdrževanje. Zatem je drugi glas obetal, da mi bo sežgal oči z vitriolom, ako ne dam slovesa ‚Belski, oni oskubeni mački'.

Drugi dan pride neznan mladenič, gladko obrit; predstavi se kot dramski igralec Dugov in reče:

«Ako nimate nič proti temu, vas prosim, da zamenjava svoji telefonski številki».

«A kaj?» sem vprašal presenečen.

«Vidite, vaša številka 300—05 je bila prej moja in moji znanci so je vajeni . .»

«Da, zelo so vajeni . . .» sem moral priznati.

«In zbog tega, ker le malokdo ve za mojo novo številko, nastajajo nesporazumi . . . zmešnjave . . .»

«Gola resnica», sem pritrdil. «Zmešnjave nastajajo. Nadejam se, da se vam ni včeraj nič slabega pripetilo. Saj mož Vere Pavlovne ni odpotoval v Moskvo, kakor je sklenil prejšnji dan.»

«Ali res?» se je vzradoval mladič. «Kakšna sreča, da sem se zadržal s Klemencijo in da nisem utegnil oditi k Veri!»

«A Klemencija vam kani osmoditi oči s hudičevim oljem zaradi «Belske,» sem mu prijateljski razodel.

«Mislite? Ona se samo postavlja. In zastran nje nikoli ne pustim Belske!»

«Delajte, kakor vas je volja. Jaz sem ji nasprotno obečal, da jo pustim na cedilu. Ona pa hoče pustiti pred vašimi durmi z listkom vaše nezakonsko dete. Obljubil sem ji, da ga usvojim.»

«Mar vi v istini verujete, da je to moje dete?» me vpraša mladič v skrbeh. «Po pravici rečeno, jaz sam več ne vem, kateri otroci so moji in kateri niso.»

Njegovo prostodušno vedenje se mi je upiralo.

«A medtem je še Nadjin mož, ki se je ustil, da preizkusi na vas moč svojih zaušnic. Je-li to že naredil?»

«I, kakšne zaušnice? . . . To je bilo samo navadno božanje! Sicer pa se je to zgodilo ponoči, v mraku . . . Pa potlej, hočete li, da menjava številki?»

«Dobro je. Grem, da obvestim centralo.»

Svojo ženo sem poslal v sprejemnico, da bi mu malo delala družbo in sem odšel do telefona. Med pogovorom z osrednjo postajo sem ujel nekaj besed, ki so prihajale iz salona.

«Ah, igralec ste? Gledališče imam tako rada,» je čebljala moja žena.

«Ah, gospa! To sem začutil po prvem pogledu,» je nesramno odgovarjal. «Vaše oči imajo silo magneta. Zakaj ne igrate tudi vi? Tako lepi ste! V vas je nekaj, kar mika človeka in mu obeta neskončno srečo, o kateri se more samo sanjati in ki . . .»

Zaslišal se je slabotni glas moje žene, ki se je protivila, rahli šum in vse to je pokril odjek poljuba . . .

(K)

najboljše, najtrajnejše zato najcenejše!

urejeno. Kako pa je to važno socialno vprašanje urejeno?

Predvsem moramo ugotoviti, da je dr. Gosarjev pravilnik šel preko in mimo zakona o zaščiti delavcev ter isti obsega dotočbe, za katere čl. 281 fin. zakona 1927./28. ne daje pooblastila. Pooblastilo je omejeno samo na podrobne predpise v okviru zakona zlasti v pogledu organizacije posredovanja dela in pa na predpise glede dajanja neposrednih podpor in posojil, ker te dve stvari v zakonu nista urejeni, dočim je organizacija posredovanja dela v glavnih točkah v zakonu urejena. Pravilnik je ta določila izpremenil z očividno tendenco javne borze dela dobiti v izrazito strankarsko politične roke, dočim zakon upravo istih daje v roke delavskih in delodajalskih organizacij. Borze dela so postale del SLS in v tem je ena bistvenih organizacijskih pogrešk.

Pravilnik je nepopolen in je pustil marsikatero vprašanje odprto, obsega centralistične tendence, ker predpisuje, da se imajo vsa sredstva stekati pri Državni hipotekarni banki v Beogradu, ker ima posojila za cenena stanovanja dovoljevati le minister za socialno politiko.

Pravilnik je v paragrafu 36 državi vzel skoro vso dolžnost vzdrževati javne borze dela, dasi paragraf 74 zakona izrecno povdarja, da vsa bremena za vzdrževanje borz nosi država; v pravilniku je država s svojimi dotacijami stopila na drugo mesto za delavci in delodajalci. Javne borze dela se ustanavljajo principijelno le na sedežu delavskih zbornic, kar praktično onemogoči vsak stik z interesenti in pa tudi hitro in praktično poslovanje. Javne borze imajo kar dva organa, kar bo podražilo upravo. V tujih državah je organizacija posredovanja dela in dajanja neposrednih podpor naslonjena na obstoječo široko razpleteno socialno ustanovo, kar omogoča hitro in praktično poslovanje.

Pravilnik v glavnem urejuje posredovanje dela brezposelnim, podporo brezposelnim, katera je dnevna (10 Din neglede na spol in starost) in največ za 6 tednov v enem letu, dalje podpore za potovanje na kraj dela in enkratne izredne podpore do največ 150 Din, za kar je pa potreben soglasen sklep. Posojila za stanovanje se dajejo samoupravnim telesom in delavskim zadrugam, ki ne delajo na dobiček. Obrestna mera znaša največ 4%, amortizacijski rok znaša 30 let. Pravilnik ni razčistil vprašanja brezposelnega zavarovanja rudarjev.

Delavstvo in sanacija Bratovskih skladnic

Dne 6. t. m. se je vršil v Delavskem domu na Savi pri Jesenicah velik protestni shod delavstva Kranjske industrijske družbe. Glavna in edina točka dnevnega reda je bila vprašanje delavskega starostnega zavarovanja, oziroma vprašanje bratovskih skladnic. Radi najnovejših naredb se je delavstvo po vsej pravici razburilo, kajti že itak nizka in nesigurna pokojnina naj bi se po novem pravilniku še znižala. Shoda se je udeležilo nad 500 delavcev vseh treh tovarn (Jesenice, Javornik in Dobrava). Prvi je poročal o situaciji g. **Mulej**, odposlanec jeseniškega delavstva v odboru glavne bratovske skladnice za Slovenijo. Za njim je obširno poročal g. **Uratnik**, tajnik Delavske zbornice. Debate o poročilih so se udeležili pristaši vseh strank in organizacij. Končno je bila prečitana obširna resolucija in je bilo soglasno sklenjeno, o tem perečem vprašanju obvestiti vso našo javnost. Naprosijo naj se vsi naši časopisi, kakor tudi vodstva vseh strank, da po možnosti podpirajo borbo delavcev za starostno zavarovanje.

K poročilu o tem burnem shodu se nam poroča od verodostojne strani:

Pred tremi leti je takratni minister za šume in rudnike g. dr. Gregor Žerjav potrdil novi pravilnik Bratovske skladnice v plemenitem namenu, da se ž njim končno uredi pokojnina za stare in onemogle delavce. Pravilnik je dosegel svoj namen le deloma, kajti v praksi je pokazal hibe, ki so predvsem finančnega značaja. Premije podjetij in zavarovancev so bile prenizke, ker se je pri tem računalo z izdatno subvencijo države, za kar pa na merodajnih mestih v Beogradu nimajo smisla.

Bratovske skladnice so s tem pravilnikom prevzele nase ogromno breme, ker bi kapitalno kritje n. pr. samo za ljubljansko glavno bratovsko skladnico v slučaju upokojenja na podlagi 35-letnega članstva znašalo preko 360.000.000 Din. Ta svota, ki izvira pretežno iz devalvacije denarja ter iz izgube pri vrednostnih papirjih, v katere so bratovske skladnice v času pred osvoboditvijo morale vložiti svoje rezerve, in iz obvez za po vojni pridobljene pravice, se pri sedanjih prilikah ne more drugače kriti, kakor z amortizacijo na dolgo dobo let s subvencijami države in oblasti in s posebnimi izrednimi prispevki podjetij. Delavstvo samo višjih premij ne zmore. Da pa je glavna bratovska skladnica v Ljubljani predčasno izčrpala svoje rezerve, je v veliki meri pripomogla TPD, ki je pri svojih predlanskih redukcijah delavstva upokojila prekomerno visoko število rudarjev ter s tem naprtila glavni bratovski skladnici navzdržno breme, saj znaša njen deficit mesečno okrog 200.000 Din. Socialne krize pri TPD plačujejo vse bratovske skladnice in pri njih včlanjeno delavstvo. Bratovska skladnica v Ljubljani je z glasovi podjetij pristala na uporabo čl. 119 nove uredbe t. j. na zvišanje članstva na 40 let, zvišanje prispevkov ter na istočasno znižanje rent. Pripominjamo pa, da je Bratovska skladnica KID še aktivna radi svojega dobrega gospodarstva ter radi uvidevnosti in naklonjenosti vodstva KID, ki svoje stare in onemogle delavce še dalje zaposluje z zanje primernim delom, kar bi lahko storila tudi TPD.

Soglasno sprejeta resolucija

1.) opozarja na propadanje starostnega zavarovanja po rudarskem zakonu in na potrebo nujne sanacije;

2.) zahteva, da ministrstvo za šume in rudnike pri sanaciji upošteva predloge delavske delegacije na glavni skupščini Bratovskih skladnic v Ljubljani 14. februarja 1926. Posebno opozarja, da so imele Bratovske skladnice v Sloveniji pred vojno premoženje, ki bi odgovarjalo današnji vrednosti 128 milijonov dinarjev. Polovico teh rezerv je konfiscirala Avstrija za vojno posojilo, druga polovica je šla v izgubo po ujedinjenju radi razvrednostenja denarja. Naša država je zato obvezana kriti vsaj najnujnejše obveznosti Bratovskih skladnic in prevzeti del saniranja. Delavstvo odločno protestira proti nameravani ukinitvi Pokrajinskega pokojninskega sklada za Slovenijo in zahteva, da se v tem skladu nominirane dajatve uporabijo za draginjske doklade starih upokojencev in za splošno sanacijo zavarovanja. Nedopustno je, da rudarska podjetja te dajatve prevaljujejo na konsumente premoga, sama pa ne prispevajo ničesar. Ako bi vlada te lani iznesene predloge upoštevala, bi bilo zavarovanje že po dosedanjem pravilniku sanirano;

3.) protestira proti sklepom podjetniških zastopnikov dne 27. decembra 1927 v Ljubljani, naj se začne izvajati člen 119. nove uredbe o saniranju delavskega stanovskega zavarovanja, s tem členom se pogojno uvaja 40letna članska doba ter prispevek povišuje od 5 na 7 %;

4.) opozarja, da bi tudi ti podjetniški predlogi ne omogočili sanacije delavskega zavarovanja, pač pa mnoge člane oropali že pridobljenih pravic;

5.) opozarja, da bi bilo nameravano saniranje po členu 119. izvedeno zgolj na račun zavarovanega delavstva in bi pri tem niti ne bilo zadostno. Tako saniranje ne bi bilo saniranje, temveč bi starostno zavarovanje do malega uničilo. Pravo ozdravljenje zavarovanja je mogoče le na podlagi zgoraj navedenih delavskih predlogov.

Slovenija v predlogu proračuna ministrstva pravde za leto 1928-29

Že od nekdaj se smatra ministrstvo pravde za pastorko v državni upravi, vsled česar se vsako leto zmanjšajo krediti za pravosodje. To črtanje kreditov vsako leto gre tako daleč, da predlog proračuna za prihodnje proračunsko leto že naravnost ogroža pravosodstvo, na kakršno smo bili navajeni vsaj mi v Sloveniji.

Gospod minister pravde se kaže v svojem ekspoeju k budžetu razhodov optimista, ki, računajoč z neinformiranostjo narodnih poslancev prav previdno zamolči vse neugodne strani svojega predloga. Ko poudarja n. pr. veliko zaposlenost upravnih sodišč in potrebo zvišanja pisarniškega osobja pri upravnih sodiščih, niti z besedico ne omenja, da so v predlogu proračuna razhodov črtani vsi izdatki za upravna sodišča v Dubrovniku, Celju in Skoplju.

Upravno sodišče v Celju

torej po predlogu ne obstoja več. Glede pri njem nameščenega osobja ni iz predloga nič razvidno. Od dosedanjega celokupnega osobja upravnih sodišč so črtana tri mesta predsednikov, dve mesti sodnikov, tri mesta arhivarjev in eno mesto zvaničnika, število mest »pisarjev« pa se zviša od 8 na 12 in na novo nastavi 9 dnevničarjev. Z redukcijo treh upravnih sodišč bi se znižal izdatki za 372.000 dinarjev. Ker pa bo vendarle treba plačevati reducirane predsednike, sodnike, arhivarje itd., bodisi da se jih da na razpoloženje ali pa v penzijo, se ta »prihranek« zniža na minimum, v nobenem razmerju z njim pa ne bodo višji stroški strank, ki jim bodo nastali vsled redukcij treh upravnih sodišč.

Enako kakor upravna sodišča imajo centralizirane kredite tudi kaznilnice.

Moška kaznilnica v Mariboru

je skupno z žensko kaznilnico v Begunjah najhujše prizadeta. Znano je, da je mariborska kaznilnica menda edina v državi, ki mora živeti samo od drobtinic vsakoletnega proračuna, dočim mora vse svoje dohodke izročati v državno blagajno kot prihod budžeta. Nasprotna trditev g. ministra pravde v ekspozeju, da se njeni dohodki stekajo v fond za zgradbo kaznilnic, ne odgovarja dejanskemu položaju.

Dasi bi mariborska kaznilnica, ki v zadnjih letih kaže velik razmah, z lastnimi dohodki lahko krila približno dve tretjini vseh izdatkov in dasi se stekajo v državno blagajno tudi veliki zneski na izterljivih stroških njenih kaznencev, vendar se bori celo pri prehrani kaznencev z največjimi težkočami, ker je odvisna zgolj od milosti budžeta razhodov.

Čeravno minister pravde v svojem ekspozeju izjavlja, da ostane tudi v prihodnjem proračunu število osobja v kaznilnicah isto kakor do sedaj, vendar je v predlogu črtano mesto »ravnatelja«, to je namestnika višjega ravnatelja in osem mest paznikov - zvaničnikov pri mariborski kaznilnici, pri drugih kaznilnicah pa še več, kljub temu da so se vsi mlajši pazniki že prevedli v dnevničarje.

Nezadostni in vsako leto manjši so krediti za stvarne potrebščine: za pisarno, za uniformo in pred vsem za vzdrževanje kaznencev, to je za prehrano, obleko, obutev opravo ječ, opravo delavnic, zdravstvo in kurjavo. Ker vsako leto prihajajo transporti kaznencev iz Dalmacije in Južne Srbije v mariborsko kaznilnico, je mariborski zavod že več let prenapolnjen. Skrčenje kreditov za prehrano, kurjavo in razsvetljavo mora privesti v najkrajšem času do katastrofe!

Paznikom kaznilnic in jetnišnic, ki imajo nevarnejšo, odgovornejšo in težavnejšo (tudi nočno!) službo nego večina drugih kategorij državnih uslužbencev, pripada po »pravilniku o posebnih dokladah« nagrada enega dinarja za uro nočne službe. Toda kaznilniški in jetniški pazniki v celi državi že dve leti zaman čakajo na izplačilo te nagrade in tudi v predlogu proračuna ni predvideno nikako kritje. Neizplačana bo torej ostala tudi v bodoče.

Naravnost smešno nizka je postavka 50.000 dinarjev za popravila vseh obsežnih zgradb petnajstih kaznilnic v državi.

Sodišča in jetnišnice v Sloveniji

so tudi občutno prizadeta. Število sodnikov sicer ni skrčeno, na novo se sistemizirata dve mesti podpredsednikov okrožnih sodišč, reducira pa se pisarniško uradništvo in sicer: 10 mest pri vodilnem pisarniškem in zemljiško - knjižnem osobju ter 10 mest pri pisarniškem osobju. Število jetniških paznikov - zvaničnikov se zniža za 14. Predvideno je pač zvišanje števila dnevničarjev: pomožnih pisarjev, paznikov in dostavljačev. Ali bo to v korist brezhibnemu funkcijoniranju naše justice, je drugo vprašanje!

Na novo je vstavljen znesek 3600 dinarjev kot plača predsedniku obrtnega sodišča, črtana pa je nagrada državnim pravdnikom za nočno cenzuro časnikov.

Part. 171, to je kredit za potne prevozne in selitvene stroške, je znižan za 50.000 dinarjev; s tem so definitivno pokopani uradni dnevi sodišč ter skrčene substitucije.

Nova je postavka 40.000 dinarjev za stroške za invalidske in volilne posle, znižane pa so postavke na primer za pisarniške potrebščine (za 100.000 Din), za pisarniško opravo (za 25.000 Din), za tiskovine (za 80.000 Din), za knjižnice (za 15.000 Din), za kurjavo in razsvetljavo (za 150.000 Din), za »kazensko zalogo«, to je pričnine, komisije, vzdrževanje jetnišnic (za 400.000 Din), za zdravstvo (za 10.000 Din) ter za uniforme jetniških paznikov, jetničarjem in izvršilnim organom (za 10.000 Din).

Kredit za nabavo inventarja sodiščem je popolnoma črtan, predlagan pa je znesek 39.000 Din za dovršitev električne razsvetljave pri okrajnih sodiščih v Kranju, Kočevju, Velikih Laščah, Gornjem Gradu in na Vrhniki.

Med raznimi stroški je predviden znesek 18.858 dinarjev kot odškodnina strankam vsled vloma v okrajno sodišče v Ptuju, in 17.443 dinarjev kot odškodnina Pokojninskemu zavodu v Ljubljani.

Celokupni krediti za sodišča v Sloveniji znašajo 29.346.000 Din in so za 1.927.000 dinarjev manjši od letošnjih.

Vsled neprestanih redukcij pri sodiščih in zmanjšanja kreditov za najvažnejše potrebščine bo močno trpelo celokupno pravosodstvo, zato tako »štedenje«, kakoršno forsira sedanja vlada, nikakor ni na mestu.

Radio

Izvleček iz večernih programov

BERLIN (484 m 4 kw), FRANKFURT (428 m 4 kw), LANGENBERG (469 m 20 kw), STUTTGART (379 m 4 kw), PRAGA (349 m 5 kw), LONDON (Daventry 1604 m 25 kw), ZAGREB (310 m 0.7 kw), BRNO (441 m 3 kw), RIM (450 m 12 kw), DUNAJ (517 m 7 kw), Daventry (492 m 12 kw), VARŠAVA (1111 m 10 kw), STOCKHOLM (Motala 1320 m 30 kw).

Četrtek, 12. I.

BERLIN 20: Koncert ruskega državnega pevskega zbora poje Rahmaninovo »Veliko mašo«. (Prenos iz filharmonije.)
FRANKFURT 20: Prenos berlinskega programa.
LANGENBERG 20: Orkestralen koncert. — 1. Händel: Concerto grosso v D-molu. — 2. Mozart: Violinski koncert v D-duru. — 3. Bruckner: Simfonija.
STUTTGART 20: Koncert orkestra in solistov. Nato pevski večer.
PRAGA 19.30: Simfoničen koncer Češke filharmonije. — Ruska glasba.
LONDON 20.15: Koncert Mozartovih violinskih sonat.
20.45: Koncert kvarteta; sodeluje tenor.
ZAGREB 19.30: Prenos simfoničnega koncerta iz Prage.
BRNO 19.30: Prenos praškega programa.
RIM 20.40: Koncert operetne glasbe.
DUNAJ 19.30: Verdi: »Trubadur«; opera v 4 dejanjih.
DAVENTRY 20.45: Koncert orkestra in solistov.
VARŠAVA 20.30: Orkestralen koncert lahke godbe.
STOCKHOLM 20.30: Thomas: »Mignon«; prenos iz opere.

Petek, 13. I.

BERLIN 21: Operni večer. (Odlomki iz znanih oper.)
22.30: Koncert ruskega orkestra balalajk.
FRANKFURT 20: Prenos simfoničnega koncerta iz Stuttgarta. Nato zabaven večer.
LANGENBERG 20.15: Orkestralen koncert.
22.30: Izid šestdnevnih kolesarskih dirk. (Prenos iz Westfalske dvorane v Dortmundu.)
STUTTGART 20: Simfoničen koncert filharmoničnega orkestra. — 1. Weber: »Čarostrelec«; uvertura. — 2. Weber: Koncert v A-duru, za klavir in orkester. — 3. Bruckner: Romantična simfonija.
PRAGA 20.10: Koncert angleške glasbe. Nato koncert lahke glasbe.
LONDON 20.15: Koncert Mozartovih violinskih sonat.
21: Simfoničen koncert. — 1. Hlaydn: Simfonija. — 2. Beethoven: Simfonija št. 5, v C-molu. — 3. Wagner: Faustova uvertura. — 4. Wagner: Iz »Walküre«. — 5. Wagner: Iz opere »Siegfried«. — 6. Wagner: Iz opere »Mojstri pevci norimberški«. — 7. Wagner: »Večni mornar«; uvertura.
ZAGREB 19.30: »Zmagovalka oceana.« (Prenos premiere iz Ljubljane.)
BRNO 19: Koncert ruskih cerkvenih pesmi. Nato Schubertova simfonija v H-molu.
RIM 20.45: Vokalen in instrumentalen koncert.
DUNAJ 20.30: Schubertove pesmi in njihovi pevci. (Pojejo solisti.)
DAVENTRY 19.45: Koncert lahke glasbe. Nato prenos iz varieteja.
VARŠAVA 20.15: Prenos simfoničnega koncerta iz filharmonije.
STOCKHOLM 20.45: Koncert stare plesne godbe.

Sobota, 14. I.

BERLIN 20.30: O. Möhring: »Vihar nad Pacifikom.«
FRANKFURT 20.15: Nicodini: »Scampolo«; veseloigra.
LANGENBERG 20.30: Zabaven večer. Nato prenos šestdnevnih kolesarskih dirk iz Westfalske dvorane v Dortmundu.
STUTTGART 20: Dunajski večer. (Orkester, sopran in tenor.)
PRAGA 19.15: Koncert orkestra na pihala. Nato zabaven večer.
LONDON 20.15: Koncert Mozartovih violinskih sonat.
20.45: Poljuden orkestralen koncert.
BRNO 20: Koncert. — 1. Mozart: »Cosi fan tutte.« — 2. Schubert: »Rosamunda.« — 3. Brahms: Madžarski plesi.
RIM 20.40: Massenet: »Werther«, 3. dejanje in Puccini: »Turandot«, 2. dej.
DUNAJ 19.45: Offenbach: »Lepa Helena«; komična opera v 3 dejanjih.
DAVENTRY 23.15: Orkestralen koncert lahke godbe.
VARŠAVA 20.30: Prenos koncerta iz Poznanja.
STOCKHOLM 20.15: Prenos iz kabareta.

Sport

Razpis tekem o umetnem drsanju

S. K. Ilirija razpisuje za zgoraj označene termine:

I. Tekmo za prehodno darilo dr. Gilberta Fuchsa, ki je dostopna seniorskim drsalcem vseh klubov v Jugoslaviji, ki so verificirani pri JZSSu ter so jugoslovenski državljani. Prehodno darilo postane last tekmovalca, ki doseže prvo mesto v treh zaporednih tekmah. Do tega časa ostane darilo v varstvu SK Ilirije, vsakokratni zmagovalec pa prejme častno plaketo. Nadaljnje nagrade se podelijo po paragrafu 9 tekm. pravilnika JZSSa. Dosedanji zmagovalci: 1923 in 1924 V. Vodišek (SK Ilirija), 1925 in 1926 ing. St. Bloudek (SK Ilirija). Prijavnina znaša 25 Din. Dosegljivo število točk za obvezne like 108, za prosto drsanje 72, skupno 180; razmnoževalec 6.

Obvezni liki (glej tabelo tekmovalnega pravilnika): 1. spirala št. 7 desno in levo nazaj in ven; 2. protitrojka št. 26 začenši d. in l. naprej na ven; 3. protitrojka št. 27 d. naprej na ven + l. nazaj na noter; 4. okret št. 33 d. naprej na noter + l. nazaj na noter; 5. okret št. 34 isto kot št. 33 začenši z levo; 6. vijuga-zanka št. 71 pričenši d. naprej na ven; 7. vijuga-zanka št. 72 pričenši l. naprej na ven; 8. trojka-vijuga-trojka št. 89 pričenši d. naprej na ven; 9. trojka-vijuga-trojka št. 90 isto kot št. 89 pričenši z levo — Prosto drsanje 4 minute.

II. Tekmo juniorjev, ki je dostopna verificiranim moškim juniorskim drsalcem vseh saveznih klubov, to je drsalcem, ki v dosedanjih saveznih juniorskih tekmah niso dosegli prvih mest in ki še niso tekmovali v seniorskih tekmah JZSSa. Prijavnina 10 Din; dosegljive točke za obvezne like 96, za prosto drsanje 60, skupaj 156, razmnoževalec 5. Nagrade se podelijo po paragrafu 9 tekm. prav. JZSSa.

Obvezni liki: 1. loki v osmici št. 3 (nazaj na ven); 2. loki v osmici št. 4 (nazaj na noter); 3. osmica na eni nogi št. 22 (d. naprej ven noter + l. naprej noter ven); 4. osmica na eni nogi št. 23 (isto kot 22 pričenši z levo); 5. trojka št. 12 (d. napr. na noter + l. nazaj na ven); 6. trojka št. 13 (isto kot št. 12 pričenši z levo); 7. dvojna trojka št. 47 (naprej na ven); 8. zanka št. 14 (naprej na ven) Prosto drsanje 2 minuti.

Obe tekmovanji se vršita 22. januarja 1928.

III. Mladinsko moško in žensko tekmo dostopno tekmovalcem in tekmovalkam, ki še niso prekoračili 17. leta, neglede na to, ali so člani kakega sportnega društva ali ne. Prijavnine ni nikake. Vsak udeleženec mora na zahtevo predložiti razsodišču pred pričetkom tekme dokaz o starosti s šolsko knjižico ali krstnim listom. Pojasnila in pouk daje drsalni odsek SK Ilirije na drsališču. Zmagovalci dobijo darila. Razpisane so sledeče obvezne vaje:

1. loki v osmici št. 1 (naprej na ven); 2. loki v osmici št. 2 (naprej na noter); 3. vijuga št. 18 (pričenši desno napr. ven noter + levo napr. noter ven); 4. vijuga št. 19 (isto kot št. 18 pričenši z levo); 5. trojka št. 9 (d. naprej na ven trojka + levo naprej isto); 6. dvojna trojka št. 47 (d. naprej na ven) — Prosto drsanje približno 2 minuti.

Tekmovanje se vrši 28. januarja 1928.

Jugoslovenski zimskosportni savez razpisuje za 2. event. 5. februarja 1928 ter prepušča po določilih tekmovalnega pravilnika v izvedbo S. K. Iliriji v Ljubljani:

IV. Tekmo v umetnem drsanju za prvenstvo Jugoslavije, ki je dostopna vsem pri JZSSu verificiranim moškim drsalcem saveznih klubov, ki so jugoslovenski državljani. Zmagovalcu pripade naziv »Prvak Jugoslavije v umetnem drsanju za 1927«, savezna prvenstvena kolajna in diploma. Nadaljnje nagrade se podelijo po določilih paragrafa 9. tekm. prav. Prijavnina znaša 25 Din. Razpisan je celotni

Olimpijski program in sicer: loki v osmici št. 4, okret št. 33 in 34 (21 a. b), protiokret št. 39 in 40 (22 a. b), trojka-vijuga-trojka št. 87 in 88 (34 a. b), zanka-vijuga-zanka št. 105 in 106 (39 a. b), protitrojka-vijuga-protitrojka št. 117 in 118 (41 a. b), dvojna trojka-vijuga-dvojna trojka 101, 102 (37 a. b). — Prosto drsanje 5 minut. Skice likov so razvidne v tekmovalnem pravilniku JZSSa, odnosno ISU.

Dosegljivo število točk: za obvezne like 156 za prosto drsanje 96, skupaj 252, razmnoževalec 8.

V. Tekmo dam v umetnem drsanju za prehodno darilo JZSS, dostopno verificiranim članicam vseh saveznih klubov. Darilo postane last tekmovalke, ki si ga pribori v dveh zaporednih tekmah. Do tega časa ostane darilo v varstvu SK Ilirije, vsakokratna zmagovalka pa prejme častno nagrado. Nadaljnje nagrade se podelijo po določilih paragrafa 9. tekm. prav. Prijavnina znaša 25 Din. Razpisan je celotni

Olimpijski program in sicer: trojka št. 9 (7), okret št. 31 in 32 (20 a. b), protiokret št. 41 in 42 (23 a. b), osmica na eni nogi št. 24 in 25 (25 a. b), dvojna trojka-vijuga-dvojna trojka št. 101 in 102 (37 a. b), zanka-vijuga-zanka št. 103 in 104 (38 a. b), protitrojka-vijuga-protitrojka št. 115 in 116 (40 a. b); prosto drsanje 4 minute.

Dosegljivo število točk isto kot pri moškem drž. prvenstvu.

Tekmi IV. in V. se vršita 2. ev. 5. februarja 1928.

Splošna določila za vse razpisane tekme JZSSa in SK Ilirije: Vse tekme se vrše na sportnem drsališču SK Ilirije v Ljubljani ob Celovški cesti ter se prično ob 8. uri zjutraj z izvajanjem obveznih likov, katerim sledi okrog 11. ure prosto drsanje. Termin za drž. prvenstvo je 2. februar, le ob nepovoljnem vremenu se odgodi tekmovanje na 5. februar.

Drsalna ploskev meri pribl. 30×50 m. Zaključni rok za prijave je za vsako tekmo dva dni pred določenim dnem tekme. Vse prijave treba nasloviti na Sportni klub Ilirija, Ljubljana, Miklošičeva c. 13/III v rekomandiranem dopisu, obenem je priložiti prijavnino. Prijave morajo vsebovati: a) označbo tekme, na katero se prijava nanaša; b) ime prijavljajočega kluba; c) ime, starost in državljanstvo prijavljenega tekmovalca. Za mladinsko tekmo SK Ilirije se sprejemajo prijave izjemoma do pričetka tekme tudi na samem drsališču.

Likovne skice dostavi interesentom na zahtevo JZSS ali SK Ilirija. Pismena pojasnila daje drsalna sekcija SK Ilirije.

† *Dr. Demeter Bleiweis-Trsteniški.* SK Ilirija je v prerano preminulem dr. Demetru Bleiweisu-Trsteniškemu izgubila zopet enega svojih najzaslužnejših članov, ka teremu dolguje celokupni slovenski sport najglobokejšo hvaležnost. Pokojnik je s svojim delovanjem v raznih sportnih organizacijah, s svojimi dovršenimi znanstvenimi predavanji o sportu ter kot sotrudnik-zdravniški strokovnjak vseh dosedanjih slovenskih sportnih listov bistveno pripomogel k razvoju slovenskega sporta in mu pomagal k napredku. — Odbor SK Ilirije poziva svoje članstvo ter slovenske sportnike vobče, da se poslovijo danes od zaslužnega pokojnika na njegovi zadnji poti. Pogreb se vrši ob 15.30 iz hiše žalosti, Kongresni trg 15. — SK Ilirija.

Službeno iz LNP. Seja upravnega odbora se vrši v petek, 13. t. m. ob 20.30 v posebni sobi kavarne «Evropa». Radi važnosti dnevnega reda prosim polnoštevilne udeležbe. — Predsednik.

Jugoslov. zimskosportni savez (smuško tehnični oddelek). Danes v četrtek ob 18. vsled nedeljske izbirne smuške tekme za olimpijado v Kranjski gori, seja smuško-tehničnega odbora v damski sobi kavarne Emona. — Načelnik.

SK Jadran. Danes ob 20. uri sestanek celokupnega aktivnega članstva v Narodni kavarni.

SK Slovan, hazena sekcija. Prvi trening v telovadnici se vrši v nedeljo, 15. t. m. ob 13.30. Točnost in polnoštevilnost!

SK Slovan, težkoatletska sekcija ima prihodnji trening v petek od 19. ure dalje. Dostop v telovadnico bodo imeli samo oni, ki poravnajo prispevke za telovadnico in članarino.

Trening naše nogometne reprezentance. Na svoji zadnji seji je JNS sklenil naprositi turški nogometni savez, da dovoli svoji reprezentanci, ki bo pet tednov pred olimpijado, odpotovala v Prago na trening, da se sme na svojem potovanju ustaviti v Zagrebu ter odigrati eno tekmo z našo reprezentanco. Pred svojim odhodom v Amsterdam pa bo naša reprezentanca igrala eno tekmo najbrže tudi z bolgarsko reprezentanco.

Dopisi

ŠIŠKA. Šiškarji smo sicer vajeni marsikaterega presenečenja po mestnem magistratu, ali takšnega ponižanja še nismo doslej nikdar doživeli, in celo tedaj ne, ko je bila Šiška še mala vasica! Dne 9. t. m. in naslednjega dne dopoldne je pripeljal mestni čistilec greznic svojo dišavo na križišče glavne ceste pred cerkvijo, torej najprometnejši kraj v Sp. Šiški, in odprl tu cestni kanal, v katerega je potem spuščal gnojnico. Prosimo g. mestnega fizika, zlasti pa še g. vladnega komisarja, da prepove nadaljnje zasmrajanje našega centruma in uvede zopet rezervarje, s katerimi je dana tukajšnjim poljedelcem možnost, da uporabljajo gnojnico kakor doslej kot gnojilo.

JESENICE. Društvu »Prosvetni dom« so naklonili v času od zadnjega izkaza do 31. decembra 1927: Na menično akcijo Bajželj Ciril 1000, Stekar Anton in tajništvo SDS. po 500, ing. Fr. Vagaja in Fr. Vovk po 250, Rudolf Ogrin in Viktor Črnko po 200, M. Sušnik in M. Hočevarjeva po 150, Janko Ravnik, Ivan Potrato in K. Drol pa 100, Batagelj in Černe po 20, Lavtižarjeva 10 Din; skupaj 3550 Din; razen tega so darovali: ing. H. Luckmann 500, ing. A. Klinar, Slavko Biderman in Viktor Klinar po 200, Ocepek in Črnigoj po 100, Kumar 10 Din; skupaj 1310 Din; Sokolsko društvo Jesenice čisti donos koncerta 15. decembra 1927. 1001 Din. V nabiralnikih se je nabralo v kolodvorski restavraciji 298, v kavarni g. Čopove 72, v gostilni g. Zoreta v Kranjski gori 20.25, skupaj 390.25 Din. Na kreditno akcijo se je vplačalo 16.050 Din. Vsem darovalcem in podpornikom iskrena hvala!

ŠT. RUPERT NA DOLENJSKEM. Kakor smo že poročali, so se vršile 8. t. m. volitve občinskega odbora. Volitev se je udeležilo 754 občanov in ima kmečko-napredna stranka 20 glasov večine vzlic temu, da so se klerikalci poslužili vseh mogočih sredstev, da bi zmagali. Ves njihov trud in napor pa je bil zaman — občina preide iz klerikalnih v kmečko-napredne roke. Še žive samostojno misleči kmetje in delavci! Bog jih živi in pomnoži njihovo število, da trajno odrinemo klerikalce z njihovih mest!

PONIKVA OB JUŽ. ŽEL. Na splošno željo se veseloigra »Moč uniforme« ponovi v nedeljo, 15. t. m., ob 15.30 uri. Vabijo se predvsem okoličani, ki bodo za obisk bogato nagrajeni. 57

ŠOŠTANJ. Kako znano, je bilo razmerje pri zadnjih občinskih volitvah naslednje: SDS 6 mandatov socialisti 3 in Nemci 8 mandatov. Iz tega je za vsakega poznavalca razmer očitno, da volitve niso bile proste in da so Nemci izvajali pritisk na svoje volilce, ker pravih Nemcev v Šoštanju ni, ampak so to bili glasovi slovenskih delavcev, uslužbenih v tovarni! Zaradi tega so slovenski in socijalistični odborniki zahtevali od velikega župana mariborske oblasti, da na tak način izvoljeni odbor razpusti in postavi gerenta, ki naj bi izvedel nove volitve! Tega seveda g. veliki župan ni storil in tako so se vršile 9. t. m. volitve župana in svetovalcev. Za župana je bil izvoljen dosedanji župan g. Fran Vrečko, trgovec (SDS), za svetovalce pa 2 SDS in 2 socijalista. Če bo ta odbor delazmožen, se bo pokazalo že v najbližji bodočnosti, ko bo proračunska seja. Ker uživajo Nemci povsod zaslombo, je naravno da ponosno dvigajo glave — ne samo pri nas, ampak v vseh bivših nemčurskih krajih! Posijalo pa bo toplejše solnce, ki bo tudi to maslo raztopilo!

ORMOŽ. Na praznik sv. Treh kraljev se je vršil pri nas ustanovni občni zbor podružnice Sadjarskega in vrtnarskega društva. Ob tej priliki je kot zastopnik centrale predaval znani priljubljeni sadjar g. Levstik iz Celja, ki je žel vsestransko priznanje. Za njim je povzel besedo g. Rudolf Pevec, ki je s slikami in z naravnimi jabolki pokazal, katere vrste so za bodočo trgovino najbolj priporočljive. Po burnem zborovanju, ki ga je vodil g. Rosina, nadučitelj osnovne šole, je bil na njegov predlog soglasno izvoljen naslednji odbor: predsednik Rudolf Pevec, podpredsednik Ciril Šoštarič, blagajnik Jakob Kukovec, tajnik Vinko Radanović, odborniki: Adolf Rosina, Andrej Židarič, Anton Stojko, Fr. Vizjak in Mihael Vavpotič, kot delegat za glavno skupščino Rudolf Pevec. Agitirajte pri sosedih, da se naše število potroji!

Naročila in vse dopise tičoče se malih oglasov, je poslati na Oglasni oddelek JUTRA, Ljubljana, Prešernova ul. 4 Čekovni račun poštne hranilnice Ljubljana, št. 11842

Telefon številka 2492

Mali oglasi

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socijalne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.–. Pristojbina za šifro Din 3.–. Ženitve, dopisovanja in oglasi trgovskega ali reklamnega značaja vsaka beseda Din 1.–. Najmanjši znesek Din 10.–. Pristojbina za šifro Din 5.–. Ure pristojbine je vposlati obenem z naročilom, sicer se oglasi ne priobčijo

Sprejemanje malih oglasov za prihodnjo številko JUTRA se zaključi dan pred izidom lista ob 17 uri. Pozneje sprejeti oglasi bodo priobčeni v naslednji številki lista.

Telefon številka 2492

Obrt

Snežne čevlje
in galoše dajte v popravilo samo strokovnjaku Avg Škof-u, čevljarju, Borštnikov trg št. 1 (za dramskim gledališčem). 40831

Vulkaniziram
vse vrste avtogume ter
galoše in snežne gumijeve čevlje
Popravljam kolesa in motorje P Skalar, Ljubljana, Rimska cesta 11. 12

Motorna vozila

Fiat 501
tipe «Spinto», v zelo dobrem stanju, ugodno prodam. Oferte pod «Spinto» na oglasni oddelek «Jutra» 879

Zaslužek

Visok zaslužek
nudimo prodajalcem našega predmeta od hiše do hiše, od stranke do stranke. Kapital ni potreben. Pojasnila daje Herman Heilbrun — Senta, Bačka. 765

Zastopnice
z dobim zaslužkom sprejme nujno Salamcn, Maribor — Aleksandrova 55. 838

Strokovnjak v knjigovodstvu
od oblasti priznan, izvršuje majhnemu honorarju vsakemu podjetju prikladno vpeljavo in event. potrebno preureditev trgovskih knjig, sestavlja točne in jasne bilance ter daje vse tozadevne potrebne informacije. Gre tudi na deželo Ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod značko «Jasen pregled». 869

Krojaški pomočnik
gre šivat na dom po nizki ceni. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 855

Ročna dela
sprejmem na dom. Naslov v oglasnem oddelku Jutra. 886

Šivilja
gre šivat na dom. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Šivilja 2». 902

Službo dobi

Mlinarja
samskega treznega, nad 35 let starega, sprejmem s 1. februarjem v kmečki mlin s 3 pari kamnov in stopi. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «1500». 693

Zastopnico
ki je voljna obiskovati privatne stranke, sprejmemo za dober predmet, ki je potreben v vsaki hiši. Ne gre se za prodajo. V poštev pridejo iteligentne, reprezentativne dame, z darom govora. Služba stalna. — Ponudbe po možnosti s sliko pod «St. 999» na oglasni oddelek «Jutra». 691

Trg. pomočnika
manufakturne stroke, z večletno prakso in prvovrstnimi referencami sprejmem. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Engro Ljubljana». 570

Služinčad
kuharice, sobarice, natakarice, hišne itd dobe najlažje službo v Beogradu — ako se zglase v biroju Ekonomija, Beograd, Vasina ulica 11. 41037

Kuharico
za vsa dela, k družini z enim otrokom sprejme s 15. t. m. Opresnik, Kranj. 498

Kolar. pomočnika
sposobnega za težka dela, sprejme takoj Josip Kordeš, Sušak. 757

2 gaterista
z daljšo prakso takoj sprejmem. Ponudbe le s prvovrstnimi spričevali na Fr. Dolenc, Škofja Loka. 758

Graverja
za ploskovni rez in ocal sprejme zlatarska delavnica Josip Höflinger, Zagreb — Prilaz 29. 827

Pletiljo
ki bi delala šemperje, prenike, sviterje, šale itd iz naše volne, sprejmemo — Ponudbe z oznako strojev na Interreklam, Zagreb — Marovska 28 pod br. K. 06-65 26-114». 826

Vajenca
za elektrotehnično obrt sprejmem. Naslov v oglas. oddelku «Jutra». 800

Perfektno kuharico
sprejme graščina Wilsonia, Grimšice pri Bledu. Samo prvovrstne in zanesljive naj se oglasijo pri portirju hotela «Slon» dne 12. jan. od 8.—10 ure ali na gori imenovani naslov. 850

Točilca
spretnega in zanesljivega sprejmem. Naslov v oglas. oddelku «Jutra». 848

Frizerko
pridno in agilno ter prvovrstno delavko sprejmem takoj ali pozneje. Plačam 2500 in tudi več, oziroma sprejmem odgovarjajočo tudi v družabništvo. Cenjene ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod «Odgovarjajoča». 566

Pisar. uradnika
sprejme industrijsko podjetje v Sloveniji. Predpogoj je popolno znanje slovenske in nemške stenografije ter obvladanje obeh jezikov. Moški, ki imajo trg. naobrazbo in prakso v vodstvu skladiščne knjige ali vsaj nekaj trgovske naobrazbe, imajo prednost. Ponudbe s prepisi spričeval o dosedanjem službovanju je staviti pod «Takojšnja nastavitev» na oglasni oddelek «Jutra». 846

Modna trgovina
sprejme mlajšega trg. sotrudnika, ki ima veselje do aranžiranja izložb, za takoj ali pozneje. Verzirane ženske niso izključene. Ponudbe z navedbo plače ter prepisi spričeval in po mogočnosti prilogo slike naj se pošljejo na poštni predal 58, Celje. 854

Mizar. pomočnika
samostojnega, sprejmem takoj. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 916

Perfektno sobarico
z dobrimi in daljšimi spričevali, sprejme takoj ugledna rodbina v Novi Gradiški. Plača 400—500 Din. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 880

Perico
zanesljivo in pošteno — sprejmem. Naslov v oglas. oddelku «Jutra». 909

Železninarja
veščega slovenščine in nemščine, sprejmem kot komisijonarja v večjo trgovino. Ponudbe na upravo «Jutra» v Mariboru pod «Stremljiv». 925

Urejevalca izložb
perfektnega v modni stroki, sprejmem s 1. februarjem. Ponudbe z referencami in prilogo slike je poslati na veletrgovino H. J. Turad, Maribor. 927

Urar. vajenca
zdravega, sprejmem v štiriletno učno dobo s hrano in stanovanjem. Več osebno. — Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 918

Službe išče

Opekarski mojster
samostojen vodja, z večletno prakso, želi službe kot vodja. — Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Vesten 1928». 622

Službo majerja
želim Izučen sem delati sirovo maslo in sposoben v vsej gospodarski stroki. — Boštjan Šest, Ouznovas 1, pošta Trebelno. 762

Krojačica
vešča dobrega, malega dela, želi službe. — Vera Redek, Trebnje. 763

Urarski pomočnik
z vsem lastnim orodjem in kompletno stružnico, želi službe za takoj ali pozneje — Zajamčeno pošten in zanesljiv. Naslov pove oglas. oddelek «Jutra». 766

Frizerska vajenka
želi nadaljevati učno dobo — kjer bi imela vso oskrbo v hiši. Naslov v oglas. oddelku «Jutra». 777

Brivski pomočnik
onduler in bubistucer, želi do 15. jan. službe. Cenjene dopise na naslov: Alfons Hofinger, brivski pomočnik, Jesenice, Gorenjsko. 911

Trg. praktikantinja
želi vstopiti v trgovino z mešanim blagom v mestu ali na deželi, za dobo šest mesecev brezplačno. — Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Poštena 19». 819

K dobri šivilji
grem kot pomočnica. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 778

Knjigovodja
prvovrsten bilancist, z znanjem slovenskega, nemškega in italijanskega jezika, želi službe. Cenj. ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Dolgoletna praksa». 871

Uradnik
z dvanajstletno prakso v trgovskem in tovarniškem knjigovodstvu, prima bilancist, želi takojšnje nameščenje. Cenjene ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Višji knjigovodja». 872

Mladenič
30 let star, že več mesecev brezposeln, prosi službo uradnika, skladiščnika ali kaj sličnega. Govori slov., nemško, italijansko in deloma hrvatsko je izboren knjigovodja in hiter strojepisec. Cenj. ponudbe pod «Pomoč» na oglasni oddelek «Jutra». 870

V pisarni
želim službe. Imam dobro prakso v pisarniški in železniški stroki, kakor tudi v transportni - tarifski in reklamacijski. Grem tudi na deželo. Dopise na ogl. oddelek «Jutra» pod šifro «Nujno 57». 857

Izprašan kurjač
vajen pri lokomobilah, ob enem izučen jermenar, želi službe. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 859

Natakarica
poštena v vseh ozirih, želi službe, najraje v Ljubljani. Nastopi lahko 15. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 875

Stenografinja
perfektna in strojepiska — odličnjakinja Christofovega zavoda, želi primerne službe. Gre tudi kot blagajničarka. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Stenografinja 999». 903

Šofer — Primorc
z večletno prakso, absolvent mešč. šole, star 25 let, vešč pisarniških del, želi službe. Ponudbe pod «Zanesljiv» na podružnico «Jutra» v Celju. 929

Inteligentna ločenka
dobra kuharica in pridna gospodinja, želi službe pri samostojnem gospodu. Gre tudi k otrokom. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Januar 1928». 919

Gospodinja
varčna in dobra kuharica, verzirana v vseh gospodinjskih poslih, želi službe, najraje na Štajerskem — Cenjene ponudbe na podružnico «Jutra» v Mariboru pod značko «Poštena in praktična». 921

Službo gospodinje
želi pridno in pošteno dekle iz dežele, izučeno v gospodinjski šoli, ki je tudi že nekaj let doma vodila gospodinjstvo. Službo nastopi takoj v mestu ali na deželi. Naslov v oglas. oddelku «Jutra». 822

Pouk

Šoferska šola
daje pouk in izobrazuje praktično in teoretično kandidate za samostojne šoferje. Pouk je temeljit in uspeh siguren. Kandidate sprejemamo vsak dan. Prospekti gratis. Natančne informacije v avto šoli, Zagreb, Kaptol 15, telefon 11-95. 220

Jezike
nemščino, italijanščino in francoščino poučujem za nižje srednješolske razrede. Zahteve na oglasni oddelek «Jutra» pod «Sistematičen pouk». 894

Prodam

Filatelistom
priporočam, da si nabavijo pri meni zbirko 500 raznih znamk, od katerih je vsaka znamka drugačna, za 30 Din. Zbirka 1000 raznih znamk vsebujoča države Evrope, Azije, Afrike, Amerike in Avstralije, kjer je vsaka znamka drugačna — za 65 Din. Denar pošljite naprej, a jaz pošljem naročeno priporočeno in priložim vsaki taki naročbi svoj cenik znamk, ki vsebuje cene, skoro od 600 raznih držav celega sveta. Najstarejša trgovina znamk v SHS Izidor Steiner, Brod na Savi. 40898

Moško kolo
prodam za 600 Din. Naslov v oglasnem oddelku Jutra. 845

Omaro
posteljo in nočno omarico, politirano, trd les, prodam za 600 Din. — Pojasnila v gostilni Grajska klet — Mestni trg št. 13. 876

Drva
hrastova, parketne odpadke od žage ter mehka drva po nizki ceni dostavlja na dom parna žaga V Scagnetti — Ljubljana, za gorenjskim kolodvorom. 86

Motvoz
(špago) kupite najceneje direktno v tovarni Mehanična vrvarna Sinkovec Grosuplje. 861

Malo lončeno peč
prenovljeno, prodam. Na ogled na Velesejmu. 831

«Mm, to je tisto vilinje detece, ki ste se menili o njem?» je zagodrnjal sluga, ki je bil videti dokaj osoren. «Pa ni kazno, da bi bila. Za mojih dni je imelo vsako spodobno vilinje dete perotničice in zvezdico. Nu, le pojdita dalje.»

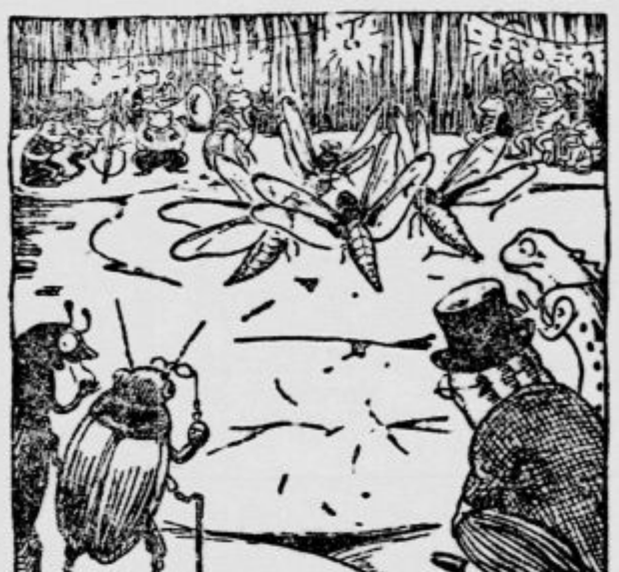

Cvetka je zavila z Jeremijem okoli vogala. Krasen prizor se je ponudil njenim očem. Listje vodnih lilij se je širilo na vse strani, osvetljeno s koščki gnilega lesa. Igrala je godba in štirje kačji pastirji so plesali. Hrošči, vodne podgane in celo gospod močerad Zlatolisec so bili povabljeni v goste.

«Tam zadaj v kotu, vidiš, sedi naš kralj, ki sem mu že pripovedoval o tebi; pojdiva k njemu!» je dejal Jeremija. Joj, joj, v kaki zadregi je bila Cvetka, ko je morala teči preko vodne poljane in jo je vsa imenitna gospoda merila z očmi. Kar vesela je bila, ko je naposled obstala pred kraljem.

«Evo, dekletca!» Jeremija se je globoko priklonil in izginil. Baron Kvak, minister Njegovega Veličanstva, je vljudno ponudil Cvetki svoj sedež. Ubožica je povedala svojo zgodbo in je rekla, da bi rada prišla h kralju pritlikavcev. Skočikrak in Zelenjak, kraljevska princa, sta jo z zanimanjem poslušala.

Krasne in zajamčeno fino izdelane
jedilnice in spalnice
v najmodernejših karakter formah nudi po
IZREDNO NIZKIH CENAH
Tovarna pohištva **A. AMANN, Tržič**
zaloga
Ljubljana, Dvorni trg štev. 1.

Zvitke (role) za računske stroje ček in kontrolne zvitke za blagajne vseh sistemov, ima vedno v zalogi
Lud. Baraga, Ljubljana, Selenburgova ul. 6/I.
Telefon štev. 2980 40

Perje
gosje, račje, kokošje in purje proda vsako množino in po najnižji ceni tvrdka E. Vajda, Čekovec, Medjimurje. Telefon št. 59. 60. 8 535

Polžaste stopnice
železne (Wendeltreppe) — pulti in zrcala naprodaj na Mestnem trgu štev 5. 109

Brzojavnih drogov
lepih hrastovih prodam približno 600 komadov od 8—10 m dolge, po 450 Din za m³, franko vagon dol. železnica. Ponudbe na ogl. oddelek «Jutra» pod šifro «Drogovi». 851

Električno peč
za spalno sobo, prodam za 300 Din. Naslov v oglas. oddelku «Jutra». 890

Pletilni stroj
št. 8/60 cm, malo rabljen, prodam. Naslov v oglas. oddelku «Jutra». 910

Nogavice
najceneje in najtrpežneje nudi M. Gostinčar — Sv. Petra cesta 38. 917

Damski plašč
zimski in moško obleko prodam. Naslov v oglas. oddelku «Jutra». 905

Trgovsko opravo
s tehtnicami ceno prodam, event. oddam tudi lokal. Al. Cerar, Ambrožev trg 1 907

Pridelki

Ajdovo moko
po 5 Din koruzni zdrob po Din 3.50, prvovrstne izdelke od 25 kg naprej pošilja Pavel Sedej umetni mlin, Javornik, Gorenjsko 40596

Kupim

Večji nakit
s briljanti, biseri ali smaragdi kupim. Ponudbe tudi od zunaj pod «Nakit» na oglasni oddelek «Jutra». 424

Vsakovrstno zlato
kupuje po najvišjih cenah
Černe — juvelir
Ljubljana, Wolfova ulica 3 88

Lisičje, dihurjeve kože
in vse druge od divjačine kupuje in zanesljivo dobro plača D. Zdravič, Ljubljana, Florijanska ulica št. 9. 47

Registr. blagajno
kupim. Ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod šifro «Reg. 530». 858

Železno blagajno
dobro ohranjeno, kupim. Ponudbe sprejema iz prijaznosti Zveza gospodarskih zadrug za Jugoslavijo v Ljubljani, Aleksandrova cesta 5 (v prostorih Zadružne banke). 793

Jamski les
Razpisujemo dotavo 130 m³ jamskega lesa. Ponudbe je vložiti do 21. t. m. — Več pri Direkciji drž. rudnika Zabukovca, p. Griže. 852

Ponjavo plahto
kupim za stojnico. — Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Ponjava». 896

Pisalno mizo
amerikansko, kupim. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Amerikan». 908

Posest

Majhno posestvice
v bližini žel. postaje, s prostim stanovanjem vzamem takoj v najem. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 725

Dvoje posestev
s hišami v Trbovljah, eno ob prometni cesti v centru industrije, drugo ob glavni cesti v bližini občine in farne cerkve, ugodno prodam. Obe posestvi sta zelo pripravni za kakršnokoli obrt. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 829

Majhne parcele
ob Dunajski cesti ugodno prodam. Naslov v oglas. oddelku «Jutra». 449

Hišo
z elektriko, vodovodom, vrtom, njivo in gozdom — vse v zelo dobrem stanju, prodam v letoviškem kraju na Gorenjskem. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Izredna prilika». 914

Majhna vila
na periferiji, skoraj dozidana, zelo ugodno naprodaj. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 923

Lokali

Večji trgovski lokal v Mariboru
za špecerijo oddam z vsem inventarjem. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 758/a

Pisarno
prostorno, s telefonom, v sredini mesta takoj oddam. Ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod «Ugodno 250». 678

Trgovino
mešanega blaga, dobro vpeljano, z vso zalogo in inventarjem, na zelo prometni točki prodam za 150.000 Din. Cenjene ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Velik promet 150». 618

Lokal
primeren za trgovino ali obrt, v Sp. Šiški, Celovška cesta 42, oddam v najem. Pojasnila v kisarni Jos. Vodnika, istotam. 778

V najem

Gostilno
dobro idočo, na prometnem kraju oddam takoj na račun. — Informacije daje Alojzij Vintar, Straža pri Novem mestu. 863

Pekarno
dam v najem na prometnem kraju v okolici Ljubljane. Cenjene ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Kavcija 30.000». 847

Hlev
v sredini mesta oddam onemu, ki kupi konja z opremo in pereeno diro po dnevni ceni. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 883

Stanovanja

Stanovanje
1—2 sob in kuhinje s pritiklinami želi tričlanska družina za februar ali maj. Plača tudi naprej. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Čisto in solnčno». 236

Stanovanje
obstoječe iz 2 sob, kuhinje, kopalnice, v balkonom oddam samo starejšima zakoncema brez otrok v Trnovskem predmestju. Pojasnila daje restavrater J. Mastnak, hotel «Slon». 769

500—1000 Din
dobi kdor preskrbi stanovanje 1—2 sob in kuhinje za takoj ali pozneje. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Mir 58». 858

Stanovanje
sobe in kuhinje s pritiklinami želita zakonca. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Trgovski sotrudnik». 795

Za stanovanje
sobe, kuhinje in pritiklin posodim 20.000 Din brezobrestno na sigurno mesto v Ljubljani ali okolici — Ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod «Samec 54». 891

Sobe

2 gospoda dijaka
sprejmem na stanovanje na Rimski cesti 24 (pritl. 2. vrt. de) 736

Sobo
oddam gospodu. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 668

Lepo sobo
opremljeno, z uporabo kopalnice, event. klavirjem oddam 1—2 osebama. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra» 41210

2 gospoda
sprejmem v centru mesta na stanovanje v separirano sobo in hrano. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 823

Opremljeno sobo
oddam zakonskemu paru ali 2 gospodoma v Jenkovi ul. št. 13/I. desno. 796

Gospodična
ves dan odsotna, želi sobo. Ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod «Perilo svoje». 862

Lepo, prijazno sobo
oddam boljšemu gospodu v Gosposki ulici 10/I, desno. 670

Opremljeno sobo
s posebnim vhodom takoj oddam gospodu. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 861

Sobo
v novozgrajeni hiši ob pokopališču pri Sv. Križu, s štedilnikom in posebnim vhodom takoj oddam. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 889

Sobo
z elektriko oddam gospodu za 150 Din. Naslov v ogl. oddelku «Jutra». 849

Sobo
z vso oskrbo oddam dvema osebama. Naslov v oglas. oddelku «Jutra». 882

Preprosto sobico
z gašperčkom želi privatnik. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Prazna». 884

Opremljeno sobo
s posebnim vhodom in električno razsvetljavo oddam samo boljšemu solidnemu gospodu na Vojvode Mišića cesti 21/I. 887

Opremljeno sobo
po možnosti s prehrano, v bližini Bleiweisove ceste želi skoro ves dan odsoten zakonski par brez otrok. Ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod «Event. souporaba kopalnice 100». 892

Gospoda
sprejmem takoj na stanovanje. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 893

Sobo
zračno in solnčno, oddam 1 ali 2 gospodoma. Separatni vhod s stopnic. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 913

Opremljeno sobo
s prostim vhodom oddam. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 912

2 gospoda
sprejmem na hrano in stanovanje. Naslov v oglas. oddelku «Jutra». 895

Majhno sobico
z elektriko takoj oddam. Istotam prodam železen štedilnik. Naslov v oglas. oddelku «Jutra». 897

Dijaka
sprejmem na stanovanje in hrano. Elektr. razsvetljava. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 898

Gospod
miren in pošten, želi sostanovalca proti mesečni najemnini 150 Din. Pojasnila daje med 12.—14. uro Zaversnik, Zarnikova ul. 9. 899

Opremljeno sobo
z vhodom iz stopnic oddam za 250 Din. Naslov v ogl. oddelku «Jutra». 900

Dijaka
sprejmem v popolno oskrbo. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 906

Opremljeno sobo
s posebnim vhodom želim za takoj v centru. Naslov pustiti v oglasnem oddelku «Jutra». 924

Kapital

Družabnika
specialista v konjunkturni panogi industrije želim. — Opremljeni tvorniški prostori na razpolago. — Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Kapital k dispoziciji». 867

20.000 Din posojila
želi mlad trgovec. Plača 300 Din mesečno obresti. — Cenjene ponudbe na oglas. odelek «Jutra» pod šifro «Intabulacija na posestvo» 888

Dopisi

S trg. pomočnico
z dežele, ki je zmožna kapitala 20—25.000 Din, želim poznanstva. Dopise s sliko pod «Ženitev» na podružnico «Jutra» v Celju. 928

3 gospodje
dobro situirani, mladi, resnega znanja želijo z dobrosrčnimi gospodičnami — Slovenkami. Poznejša ženitev ni izključena. Dopise pod značko «Dalmacija 24, 28 in 30» na oglasni oddelek «Jutra». 885

V oglasnem oddelku «Jutra»
je dvigniti sledeča pisma:
Avijon, Bodočnost 40421, Brinje B. T. 21, Crnolaska, Čarobni ideal, Dobro ohranjen 2, Družinska eksistenca, Domača hrana, Dobra plača, Dobro ohranjen 98, Dober magnet, Dancing exercises, Dom 39, Fiat 501, Franjuška in Marjanca, Grafolog, Hiša v mestu, Harmonija duš, H. B. 5000 Hasanagenica, Inteligenten, Jedinica 36, I. M., Jelena, Jazz, Jurist-medicinec, Inteligentna 85, Kavarna, Kratka a sladka sreča, Kolodvor januar 1928, Kupim pletilne stroje, Lepa bodočnost 65, Ljubezen 1928 Ljubosumnost, Letalstvo, Lepo življenje, Ljubim svestobo, M. M. 89, Moderno urejena, Mirna 11, Malo posestvo 45, Malo vožen, Miroljubnost, M. 25, Metropolis, Mir 63, Neodvisnost, Nujno 202, Nemčija 1920, Nesrečni Zdenko, Notranjsko, Ne obupaj 111, Nujno 208, Osamljena 30, Otroški voziček, Plesalec, Postranski zaslužek 15, P. R. 1928, Prilika 501, Prijateljstvo 57, Pošten 64, Pošten 78, Primerno za obrt, Prometna pekarna, Posestnik 574, Radi poznejše ženitve 98, Ravnatelj, Samostojen 78, Služba knjigovodje, Samotarka sv. Antona, Stalna služba 10, 5 sob, Starejši železn. uradnik, Srbohrvaščina, Sreča 94, Sirota Jerica, Šivalni stroji, Takoj plačljivo 5139, Tihi dom 23, Trajnost 607, Tovarna keksov in vafeljnov, Tehnik 886, Trajno 51, Ugodna prilika redno 1, Uradnik 39, Ugodna prilika 14, Ugodno, Ugodno 250, Visokošolka, Varno 650, Visok zaslužek, Vesten 390, Vinograd 32, Vzgojiteljica, Vijolica, Zima, Zajamčena eksistenca 1000, Znanstvo, Zdrav in značajen, Žirant, 24245, 26, 4928, 538, 1902, 19/VII, 7. 8. 25.

Ženitve

Posestnik
z milijonskim premoženjem, četrt ure od Ljubljane — star 30 let, želi poročiti gospodično ali vdovo brez otrok, s primernim premoženjem. Ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod šifro «Srečna bodočnost 1928». Tajnost zajamčena. 623

Glasba

Harmonike
prvovrstne, pravo ročno delo, po Din 80 komad razpošilja izdelovalnica harmonik «Slovenija», Ptuj 1. Znesek je vposlati naprej, ter priložiti 22 Din za poštnino. Trivrstne in hromatične harmonike za obroke 688

Klavir
posodim proti odškodnini. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 878

Fin klavir
ugodno prodam — tudi na obroke. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 878

2 kratka klavirja
skoro nova, poceni naprodaj. Naslov v ogasnem oddelku «Jutra». 904

Živali

Konja
oddam takoj v uporabo proti vsej oskrbi, do meseca julija. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 901

Izgubljeno

Pes foxel
ki sliši na ime Spric, se je zatekel. Najditelj naj ga izroči proti primerni nagradi. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 868

Razno

Najdebelejša dama
postane vitka — če hoče. Uspeh viden že v par dneh — To dosežete z uporabo angleškega radioaktivnega preparata «Sano» čudo, ki daje moderno ravno linijo! Uspeh zajamčen, sicer povrnemo denar. Cena zavojčku franko 85 Din — Uporaba zunanja, navodilo priloženo. Naročila na naslov: «Sanitaria», Crikvenica, Primorje 40796

Trgovino
vseh potrebščin obnavljam po neverjetno nizkih cenah — Cenj. občinstvu se toplo priporočam za obilen obisk. Točim najboljša vina in žganje. Vse nedostatke in nesrečo je zakrivila samo žena, ki mora zapustiti hišo. To je glavna ovira, da odjemalci niso zadovoljni in popuščajo trgovino in gostilno. Kdor bi si drznil stvar drugače tolmačiti, bo tiran pred sodišče.
Sv. Urh (Zagorje), 6. januarja 1928.
759 V. Žv. Müller.

Prvovrstno KUHARICO
išče graščina Wilsonija, Grinšice pri Bledu. Samo prvovrstne in zanesljive naj se oglase dne 13. januarja od 8 – 10 ure pri portirju hotela Slon, ali na gori imenovani naslov.

J. Stjepan Vardian, Sisak 54, Hrv.
priporoča kot stara izdelovalnica svoje najboljše tamburice vseh vrst. Ceniki na razpolago. 184-a

Zane Grey: 25

Železna cesta

Roman.

Peto jutro se je dal Slingerland pregovoriti. Tudi Larry je hotel z njima vred odriniti Serviceu na pomoč, a nastávar mu je dejal, da je bolje, če ostane pri Allie. Vsa zahomotana sta se moža odpravila na smučeh, vlekoč sanke za seboj. Zmrzla skorja je pokrivala snežne pologe — drugače bi bilo vsako napredovanje nemogoče. Ko sta dospela na višek brda, jima je udaril krivec naravnost v obraz. Nealu, čeprav je bil težko oblečen, se je zazdelo, da mu zmrzuje mozeg v kosteh. Veter mu je kar prodiral ude. Včasi sta morala napeti vse moči, da sta udržala sanke, ki so jima uhajale iz premrlih rok. Dva koraka naprej, korak nazaj, tako sta se borila z viharjem. Na svobodnih višinah vobče nista mogla stati pokoncu. Po urah in urah obupnega prizadevanja sta naposled prišla na greben, dospela na brezvetrno pobočje in splezala k Servicevemu stanu.

Ponekod je bil veter tako pometel sneg, da se je videla skala, mrzla kakor led, pusta in gola ko pleša. Iz stana se ni kadilo. Zdelo se je, da to zimo še ni stopila vanj človeška noga. Neale je ošinil Slingerlanda s pogledom polnim skrbi.

»Sinko, pripravite se na najhujše,« je rekel nastávar. »Niti trenutka ne smeva izgubiti.«

Odrinila sta s platnom opeto okvirje vrat, pripognila se in stopila noter. Nealov prvi pogled je bil na ognjišče, kjer že nekaj dni ni več gorel ogenj. Sneg, ki ga je bilo naneslo v stan, je ležal okoli v majhnih zabrisanih kupcih. Odeje na pogradu so pokrivale Servicea in skrivale njegov obraz. Moža sta takoj uganila usodo, ki ga je bila zadela.

»Zmrznil je!«

Service je ležal na pogradu trd in bled, kakor od kamna; niti sledu trpljenja ni bilo videti na obličju.

»Zaspal je — in se ni več prebudil,« je rekel Slingerland.

»Hvala Bogu. Oh, da nisem ostal pri njem!«

»Prepozno je, sinko. Še nekateri vrli dečko bo storil smrt, preden bo ta prekleta železnica dograjena.«

Neale je poiskal Serviceva pisma, zapiske in dragocenosti, da jih preda inženjerskemu štabu.

Slingerland je našel motiko in lopato, s katerima so, kakor je Neale še pomnil, jeseni gradili stan; s tem orodjem sta se moža mučila na zmrzlem pesku in grušču, da bi izkopala grob. Bilo je, kakor da dolbeta v živo skalo. Naposled se jima je vendar posrečilo, da sta dokončala delo. Zavila sta Servicea v odejo in z degtom napojeno jadrovino, spustila ga v mrzlo zemljo in naglo zasula grob.

To je bil mrk in strahoten posel. Spet gomila brez imena! Neale je bil videl že devet takih grobov. Ta je ležal na boku holma, niti ne sto črevljev od ustanovljene proge.

»Slingerland,« je vzpliknil Neale, »železnica pojde tod! Vlaki drdrajo mimo in potniki gledajo skozi okna; mladi ljudje, ki iščejo sreče, novoporočenci v medenih tednih, tisoči ljudi, delavnih in srečnih v svojem podjetju, polnih svojega življenja — vsi, vsi se vozijo mimo groba ubogega Servicea in ne vedo, da je tu pokopan!«

»Eh, sinko, če je ljudem do železnic, tedaj morajo ugonabljati ljudi, da jih zgrade,« je mračno odvrnil nastávar.

Z vetrom za hrbtom sta se Neale in Slingerland skoro brez lastnega napora vračala proti domu. Domenila sta se, da ne povesta Allie ničesar o tragičnem dogomku. Tako se je končal najmrzlejši, najtežji in najmračnejši dan, ki ga je bil Neale kedaj doživel.

Zima je minila, sneg se je stajal, vetrovi so ponehali in prišla je pomlad.

Že davno se je bil Neale namenil, da pusti Allie čez poletje pri Slingerlandu. Vedel je, da bo srečna v njegovi dolini, in tudi ona je rada pristala na to, da ostane, dokler je Neale ne vzame s seboj. O tem za zdaj ni bilo moči govoriti. Tabor, poln vojnikov in delavcev, je bil slab kraj za Allie. Misli, da bi jo spravil v Omaho, pa se je Neale skoro bal. Neprestano mu je begal dušo strah pred Špancem Duradom, ki je bil upropastil Alličino mater, in pred očetom, ki ga Allie še ni bila videla. Slutil je, da stopita obadva prej ali slej v njegovo življenje, in ponavljal si je, da mora biti takrat z Allie poročen. Zdaj ji ni bilo dosti več nego šestnajst let.

Nekega dne, ko se je bližala ura ločitve, so posetili Slingerlandovo dolino štirje možje surovega videza.

Brez kake tovorne živine so prijahali ob potoku. Nealu se je zdelo zelo pomembno, da je Larry ob pogledu nanje tiho zaklel in nato hladno in brez naglice, kakor je bilo njegova navada, zakolovratil med nje in med vrata koče, kjer je stala Allie z izrazom osuplosti na zalem obrazku. Texanec je imel svoj težki samokres zmerom za pasom; nihče, kdorkoli bi prišel z zapada, ni mogel dvomiti o njegovih sposobnostih. Gostje so se veli zelo vljudno; prosili so za malce tobaka in nič ni kazalo, da bi kanili kaj zlega.

»Vaš kotiček je dokaj v stran od ceste,« je omenil eden izmed njih.

»Da. Nastávar sem,« je odgovoril Slingerland. »Odkod pa prihajate?«

»Iz Ogdena. Na istok gremo.«

»Ali je po cesti veliko prometa?«

»Ne malo za tak divji kraj. In vse hiti na iztok. Niti ene karavane še nismo srečali, ki bi šla proti zapadu. Ste li čuli, da mislijo graditi železnico — iz Omahe? Ljudje nekaj čenčajo o tem.«

Tu se je oglasil Larry.

»Nu menda; povsod tod okoli taborijo vojniki.«

»A, vojniki,« je rekel eden izmed potnikov.

»Da, vojniki bodo gradili železnico.«

Možje niso zinili nobene več in so odjahali brez slovesa. Slingerland je viknil za njimi, da naj se čuvajo, ker so Indijanci na vojni stezi.

»Hm,« je rekel nato, »ti dedci mi ne ugajajo.«

Tudi Neale ni gledal na ta poset nič kaj prijazno; le cowboy se je rogal misli, da, kaj bi peščica nepridipravov ogražala kogarkoli.

»Enega moža je treba, pa jo ucvro na vrat na nos . . . Toda prekleto nevšečno bi mi bilo, če bi našli Allie samo.«

»O, zame vas ne bodi strah,« je pogumno vzkliknila Allie.

Neale in Slingerland, čeprav sta cenila Larryjevo poznanje ljudi, sta smatrala prihod neznancev za znamenje, da se bližajo samotnim nastávarjem hudi časi.

»Moral se bom umakniti globlje v hribe, dalje proč od železnice,« je godrnjal Slingerland.

Ta dogodek je tudi izpremenil Nealov prvotni namen, da poišče zakopano zlato. Nič ga ni mikalo, da bi ga zalotili pri tem, ko bi grebel zlato iz tal ali prenašal mošnje; in tudi Slingerlandu ni bilo do tega, da bi skrival v svoji koči ali v njeni bližini zaklad.

Ne pozabite takoj naročiti

LJUBLJANSKI ZVON 1928

Poleg mnogih krajših povesti, pesmi in esejev izpod peresa naših najboljših pisateljev in pesnikov bo vse leto izhajal

izvirni zgodovinski roman

SERENISSIMA

ki se vrši v Benetkah in je pisan s pripovednim razkošjem Sienkiewiczevih povesti.

UMETNIŠKI PORTRETI slovenskih pisateljev in umetnikov bodo krasili tudi letos vsako številko.

Ljubljanski Zvon izhaja vsak mesec ter velja *za celo leto 120 Din, za pol leta 60 Din, za četrt leta 30 D;* za inozemstvo *150 Din. Naroča se v*

Knjigarni Tiskovne zadruge v Ljubljani ali njeni podružnici v Mariboru.

Jugoslovanski patent 2668 glede

gibljivega podstavka za vozila

(Drehgestell für Fahrzeuge) je naprodaj ali se odda v licenco. — Vprašanja na F. Neubauer, Berlin W 9, Potsdamerstrasse 5.

Išče se družabnik

za dobro idoče podjetje »Tovarna bonbonov«. Potrebna glavnica do 50.000.— Din ali več. Zadostuje tudi samo jamstvo. — Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod Družabnik *222.*

Lovske puške

flobert puške, revolverje, pištole in vse potrebščine za lov in ribji lov kupiš pri: F. K. KAISER puškar, Ljubljana. Šelenburgova ulica 6. — Kupujem in prevzemam staro orožje v komisijsko prodajv. 127-L

OTVORITEV trgovine z zdravniškimi potrebščinami.

Velecenjenemu občinstvu naznanjam, da sem otvorila špecijalno trgovino z zdravniškimi potrebščinami, potrebščinami za nego bolnikov in dojenčkov, vsemi vrstami gumijevih predmetov, predvsem gumijevih nogavic, trebušnih pasov, kilnih pasov, vložkov za ploske noge, obvez in ostalega obveznega materijala ter vseh parfumerijskih in galanterijskih predmetov.

Prvovrstna kakovost pri najnižjih cenah.

Za cenjeni obisk se priporoča

A. Besednik, Maribor, Vetrinjska ul. št. 20.

Poštna naročila se takoj urede.

Perje

gosje, račje, kokošje in purje proda vsako množino in po najnižji ceni tvrdka E. VAJDA, Medjimurje, Telefon št. 59, 60, 3. 1539 a

HEKTOGRAFIČNI APARATI
zvitki, masa, hektografični trakovi
vedno in najceneje v zalogi pri
LUD. BARAGA, Ljubljana,
ŠELENBURGOVA ULICA ŠT. 8, I. TELEFON ŠT. 2980.

Inventurna prodaja!

JOSIP ŠLIBAR, Ljubljana
Stari trg štev. 21 (poleg Zalaznika).

? Ali že imajo ?

VAŠI OTROCI

9 mladinskih knjig

Tiskovne zadruge, ki jih dobite po znižani ceni za 100 Din. Knjige so sledeče:

Vl. Levstik, Deček brez imena. — Fr. Milčinski, Zgodbe Kraljeviča Marka. — Ivo Šorli, Čirimurci. — Vaštetova, Pravljice. — Fr. Milčinski, Tolovaj Mataj. — Čika Jova, Kalamandarija. — Ivo Šorli, Bob in Tedi. — Čika Jova, Pisani oblaki. — Filip, Kako so se vragi ženili.

Knjige naročite v knjigarni Tiskovne zadruge v Ljubljani, Prešernova ul. 54.

Mestni pogrebni zavod.

Ravnateljstvo Okrožnega urada za zavoravanje delavcev v Ljubljani javlja tužno vest, da je dne 10. t. m. nenadoma preminul šefzdravnik urada, gospod

dr. Demeter Bleiweis-Trsteniški

Pokojni je v dolgoletnem službovanju svoje velike organizatorične, uradniške in zdravniške zmožnosti z udanostjo in ljubeznijo posvetil težkim nalogam šefzdravnika urada. Njegovo socialno čutenje in globoko pojmovanje socialnega zavarovanja mu je omogočilo velike uspehe v blagor zavarovanega članstva. Blag mu bodi spomin!

Ljubljana, dne 11. januarja 1928.

Ravnateljstvo Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani.

Mestni pogrebni zavod.

Zapustila nas je v težki bolesti in žalosti naša nad vse ljubljena in nepozabna mati, tašča, stara mati, prababica in teta, gospa

Kristina Hudovernig roj. Paulitsch

hišna posestnica

ki je previdena s tolažili sv. vere po težki bolezni, v 85. letu svoje starosti, Bogu vdano preminula.

Pogreb predrage pokojnice se vrši v četrtek, dne 12. januarja 1928 ob 2. uri popoldne iz hiše žalosti, Kolodvorska ul. št. 23 na pokopališče k Sv. Križu.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale v soboto, dne 14. januarja 1928 ob 9. uri zjutraj v cerkvi Marijinega Oznanjenja v Ljubljani

V Ljubljani, dne 11. januarja 1928.

Josip Hudovernik sin — **Jeanette Hudovernik** roj. Luckmann sinaha.

Marija Schlifrer in Kristina Moro, hčeri. **Vsi vnuki in pravnuki.**

Naš predobri sin, oče in brat, gospod

Anton Jelenec

posestnik na Bledu in v Logatcu

je včeraj zjutraj v 56. letu starosti, previden s tolažili sv. vere po kratki, mučni bolezni mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb predragega rajnkega se bo vršil jutri dne 12. t. m. ob 2. uri popoldne iz sanatorija v Gorici na ondotno pokopališče.

Predragega pokojnika priporočamo v blag spomin.

V Ljubljani, dne 11. januarja 1928.

Jera Jelenec v Prezrenju, mati; **Zvonko Jelenec,** sin; **Anica Jelenec,** hči; **Valentin Jelenec,** brat, **Marija Jelenec,** sestra.

Vsem, ki so v težkih dneh bolezni in smrti naše ljube

Tonke

z nami sočustvovali, ki so jo obsuli s cvetjem, ji zapeli v slovo, in jo tako mnogobrojno spremili na njeni zadnji poti, izrekamo našo najsrčnejšo zahvalo.

Rodbina: Anton Rojina.

Udeležite se — **Vstopnina 10 Din.**

II. Oblastne vinske razstave in vinskega sejma v Ptuju

od 15. do 17. januarja 1928. **Otvoritev 15. januarja 1928 ob 10. uri v društvenem domu.** Vinske poskušnje brezplačne!

Urejuje Davorin Ravljen. Izdaja za Konzorcij »Jutra« Adolf Ribnikar. Za Narodno tiskarno dd. kot tiskarnarja Fran Jezeršek. Za inseratni del je odgovoren Alojzij Novak. Vsi v Ljubljani.